

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

БЕОГРАД, ЈУЛ 2002. ГОДИНЕ
ГОДИНА XIII, БРОЈ 1700

ЋИНЋИЋ ПРИВАТИЗУЈЕ СРБИЈУ
ПОШТЕНО(!?)

СРПСКИ РАДИКАЛИ НА ИНТЕРНЕТУ!

Пут до истине иде преко

WWW.SRS.ORG.YU

**Српска
радикална
странка**

*Памет, знање и поштење!
Мудрост, храброст, поверење!*

Обећавали су реформе и демократију, добили смо прогоне и хапшења. О томе неки ћуте. Рекли су да ћемо боље живети, удесетостручили су порезе и цене. Живот обичног човека постаје неподношљив. За само неколико недеља интернет презентација Српске радикалне странке постала је најпосећенија у односу на све друге политичке странке. Путем интернет презентације Српска радикална странка сваког дана издаје саопштења за јавност, а сваког петка преноси комплетан садржај конференције за новинаре председника Странке, др Војислава Шешеља.

САБРАНА ДЕЛА ЛАЗЕ М. КОСТИЋА У ДЕСЕТ ТОМОВА У ИЗДАЊУ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

**КЊИГЕ СУ У
ТВРДОМ
ПОВЕЗУ СА
ЗЛАТОТИСКОМ**

**КЊИГЕ МОЖЕТЕ КУПИТИ ПО ЦЕНИ ОД 1000 ДИНАРА ПО ПРИМЕРКУ
У СЕДИШТУ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ, Трг победе 3, Земун,
Све информације на телефон: 011/316-46-21**

ВЕЛИКА СРБИЈА

ЗЕМУН
ТРГ ПОБЕДЕ 3

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач

Проф. др Војислав Шешел

Главни и одговорни уредник
Синиша Аксентијевић

Заменик главног
и одговорног уредника
Марина Рагуш

Помоћници главног и
одговорног уредника
Елена Божић-Талијан
и Огњен Михајловић

Издање припремила
Марина Томан

Техничко уређење и компјутерски прелом
Северин Поповић

Лектор

Весна Арсић

Секретар редакције

Злата Радовановић

Председник Издавачког савета

Др Ђорђе Николић

Заменик председника Издавачког савета
Др Бранко Надовеза

Издавачки савет

Проф. др Војислав Шешел,

Томислав Николић,

проф. др Никола Поплашен,

Маја Гојковић, мр Небојша Величковић,

Александар Вучић, Драган Тодоровић,

Мирко Благојевић, Ратко Гонди,

Момир Војводић, Стево Драгишић,

Драгољуб Стаменковић,

Гордана Поп-Лазић, Лука Митровић,

др Бранислав Блажић

Штампа

„Етикета“, 20. октобра 2,

11307 Болеч, 011/806-30-28

За штампарiju

Мирослав Драмлић

Редакција прима пошту на адресу

„Велика Србија“, Трг победе 3,

11080 Земун; рукописи се не враћају

Новине „Велика Србија“ уписане су у

Регистар средстава јавног информисања

Министарства за информације под бројем

1104 од 5. јуна 1991. године.

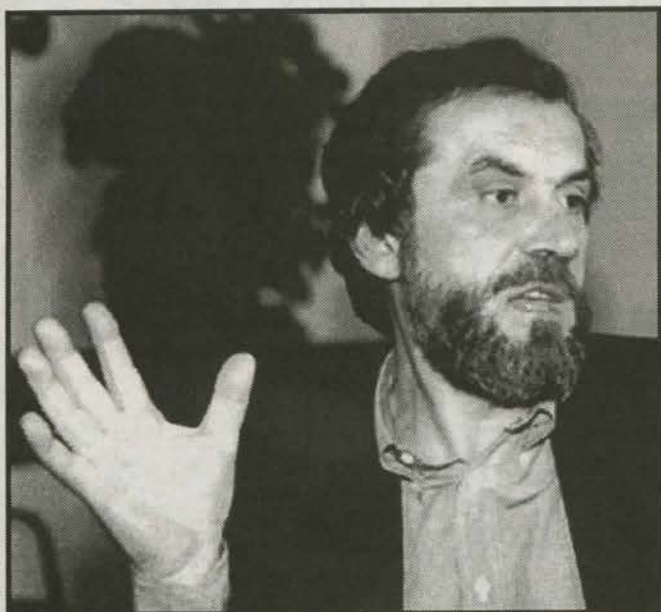
ЦЕНЕ ОГЛАСА

Цене огласа за издање у сто хиљада примерака: последња колорна страна корица 100.000 динара; унутрашња колорна страна корица 80.000 динара; унутрашња новинска страна 60.000 динара; 1/2 унутрашње новинске стране 30.000 динара; 1/4 унутрашње новинске стране 15.000 динара; плус порез на промет.

Садржај

Реваншизам преко лустрације	7
Дуванска мафија у Србији	10
Србија земља штрајкова	14
Како је у тајности одржан Сајам банкара	17
Лепша страна куповине	23
Зашто Веселинов штити корумпираног директора	28
Расипништво у Савезној администрацији	34
Мафија или само политика?	35
Како се решити старих кадрова	43
Како ЕПС пљачка грађане Србије	57

ГЛАВАТИ

Да смо двадесета глава једне аждаје, без нас има 19 глава, ко би данас био алтернатива? И како бих након деценије борбе против Милошевића, могао да се зарад власти, саглашавам са оним што би значило скрнављење свих тих година борбе и скрнављења убијених и погинулих? Ја то не бих могао. И тиква би пукла 6. октобра. Сада снег пада, свака зверка показује свој траг.

Вук Драшковић, председник Српског покрета обнове одговарајући на питање новинара зашто је остао изван читаве приче о рушењу Милошевића.

ЖИВОТ У СРБИЈИ

Данас се нема пара. Дошло је тешко време. Људима је непријатно да седну негде у кафану. Човек треба да наручи туру пића а нема пара. Нико неће то да му пребаци, али се види да му је непријатно. Најтеже је сада генерацији којој и ја припадам, који имају по 50, 60 година. Они не могу сада да иду нешто да копају, гребу. Повукли се, не излазе нигде.

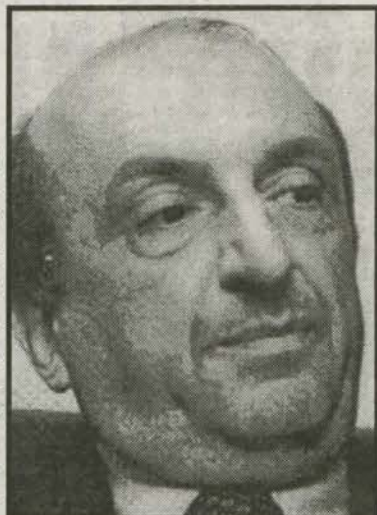
Душан Прелевић, музичар.

ИСТИНА ЈЕ РЕЛАТИВНА СТВАР

Моја плата је 350 евра, за годину дана нисам наплатио ниједну дневницу и ниједан рачун за репрезентацију. Никад нисам био члан неког управног одбора, сваког дана устајем у 6.30 и из Обреновца на време долазим на посао, углавном возећи сам.

Владан Батић, републички министар правде.

ДВОЈКА ПРАВОСУЂУ

Тражио сам податке колико је случајева по градовима Србије решено по кривичним пријавама и добио да ниједан није решен. Они који причају о независном судству у Србији нека о томе причају на Марсу.

Зоран Ђинђић, републички премијер, оцењујући рад судства.

ВЛАДА ЈОШ ТРЕБА ДА УЧИ

Ако је ова власт унапред осудила своје претходнике, не може очекивати да то и суд уради. Било би лепо да представници Владе Србије науче пут од кривичне пријаве до пресуде. Суд не ради на основу рекла-казала.

Синдикат правосуђа, одговарајући на Ђинђићеве оптужбе.

МЕКА ЗА КРИМИНАЛЦЕ

Косово под међународним протекторатом постало је најбезаконији и најназаднији део Европе, који својом културном и цивилизацијском декаденцијом представља шамар вишевековној хришћанској европској култури. Са неславним рекордом у извозу криминала, наркотика, проституције и трговине белим робљем, постаје ругло савременог света.

Протосињел манастира Дечани отац Сава.

•••
**ПРЕМИЈЕР
ЗНА ШТА ЈЕ
ДОБРА ВЕСТ**

Заиста нисам успео да објасним грађанима Србије да је покушљење струје, које никако није могло да се избегне, за њих добра вест. Сада када је струја са изузетно ниске цене достигла просечних 2,1 цент по киловат-сату и када и даље, заиста, мора да покушљује, остаје на новом министру енергетике да грађанима, на бољи начин него што сам то ја чинио, објашњава зашто је покушљење за њих добра вест.

Горан Новаковић, бивши министар рударства и енергетике на представљању новог ресорног министра Кори Удовички новинарима.

•••
АПЕТИТ

Већ 6. октобра исказала се погубност читавог колоплета. Революционарне тројке (заправо бандити), с некаквим (фалсификованим?) одобрењем ДОС-а, упадале су у предузећа, царину, друге институције, и преузимале власт применом чистог насиља. Један од таквих је касније откривен као увозник фалсификованог вискија. Једино су се клонили позоришта, музеја и библиотека. Тамо пара нема. Зато је неколико месеци касније револуција почела да једе своју децу. Ако се још уопште могло говорити о револуцији. Пре ће бити да су је гладна деца смазала за доручак док смо ми, опијени димом и сузавцем, спавали.

Богдан Тирнанић, новинар, пишући у својој колумни у листу „Национал“ о октобарској револуцији.

•••
**ЧЕДАН
ЛЕГАЛИЗАМ**

Демократска странка само се вербално залаже за легализам, док својим понашањем не поштује законе и следи праксу претходног режима. Чедомир Јовановић својим поступцима показује да власт у Србији сматра да наши судови нису легитимни, да су у њима људи из прошлости који нису компетентни да им суде или их позивају на сведочење.

Винко Ђурић, директор Института за истраживање јавног мњења о одбијању Чедомира Јовановића да се појави на суду као сведок у поступку против Марије Милошевић.

•••
**НАДА ПОСЛЕДЊА
УМИРЕ**

Не сумњам да Горан Свилановић има жарку жељу да ухапси Младића, Караџића и свакога на кога претом укажу његови наредбодавци из иностранства. Спремност је ту, али ваља наћи Свила-

новићеве хашке жртве. Он је потрчко и жели да се умилу моћницима, али стварност је нешто другачија. Никада их неће наћи.

Коста Чавошки, председник Одбора за истину о Радовану Караџићу, реагујући на најновија обећања надлежних да ће захтеви међународне заједнице и САД-а ускоро бити испуњени.

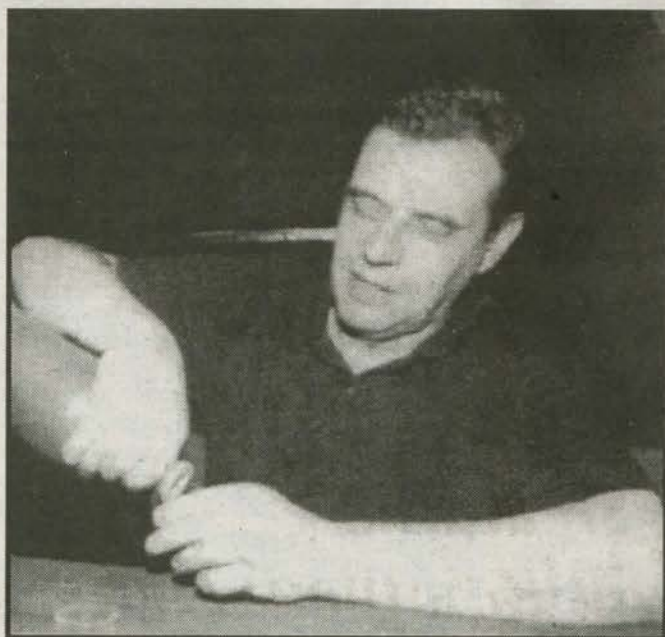

ШТА ОСТАЈЕ ПОСЛЕ АФЕРА

Небојша Павковић је после досања опирања пензионисан. Народ је ипак добио још једну аферу која ће да му скрене пажњу са животињих проблема. Дан после објављивања вести да је Павковић смењен о поскупињу сируже мало ко је размишљао

Небојша Павковић, начелник Генералштаба Војске Југославије требало је да буде смењен још раније. Српска радикална странка је његову смену тражила још током предизборне кампање 2000. године. Иако би Војска Југославије по природи ствари требало да буде деполитизирана, јер је то војска свих грађана Југославије, нарочито због тога што она још увек није професионална већ на служење војног рока морају да иду сви мушкарци. Небојша Павковић је често имао обичај да нескривено показује своју политичку наклоност. У лето и јесен 2000. године често је виђен са представницима СПС-а и ЈУЛ-а како парадиром обилазећи југ Србије. После промене власти сви су се чудили зашто је Небојша Павковић и даље остао на својој функцији. Многи су то тада тумачили да је са Војиславом Коштуницом постигао компромис. Војска је стала уз председника савезне државе, а Небојша Павковић је остао на својој функцији. Аналитичари су тада тврдили да је привремено постигнут договор међу лидерима ДОС-а, Војска Југославије је уз председника државе, а полиција уз републичког премијера. Како су се односи између ове две политичке струје у ДОС-у мењали тако су се дешавале и одређене промене на савезном и републичком нивоу. Али ипак борба између два велика политичка ривала у ДОС-у за утицај на војску заправо никада није завршена.

После доношења указа од стране председника СРЈ о пензионисању начелника Генералштаба, Зоран Ђинђић је изјавио да ће Војислав Коштуница сносити одговорност за последице те одлуке, јер ће она да дестабилизује углед државе. Републички премијер сматра да Коштуница није требало да смени Павковића без сагласности Врховног савета одбране. Политички став Демократске странке, а самим тим и Републичке владе од пре петнаест месеци био је да Павковић треба да оде. Промену мишљења многи тумаче чињеницом да се Павковић после сукоба са Коштуницом приклонио Ђинђићевој страни. Председник СРЈ је у свом образложењу за Павковићеву смену, истакао враћање цивилне контроле над војском, јер према његовим речима ниједан човек не може бити важнији од институције, а посебно не од државе чији је грађанин. Многи овакав његов потез тумаче као политичку одлуку. Коштуница је овом Павковићевом сменом заправо поново војску вратио под своју контролу. За заступника начелника Генералштаба Војске Југославије одређен је генерал-пуковник Бранко Крга, од 15. јуна 2001. године на месту заменика начелника Генералштаба. Крга је по ступању на дужност изјавио је да ће поверени задатак испуњавати одговорно, часно и професионално у складу са законом и уставним прописима.

Павковић се опирао да оде

Павковић је ипак решио да се не преда тако лако. Доскора први човек наших оружаних снага, није прихватио Коштуничин указ. Он је ову своју одлуку образложио тиме да је у питању класична злоупотреба права. Павковић је на тај начин дао себи за право да оцењује правну ваљаност председникове одлуке. Војни аналитичари овакву његову одлуку тумаче као опасну побуну, прву такве врсте у историји наше војске. Павковић своју смену тумачи као лични обрачун Коштунице са њим. Коментаришући наводне приче да је смењен због приближавања Зорану Ђинђићу, генерал-пуковник Небојша Павковић истакао је да је он заправо начелник и премијера и председника и свих представника власти, који су демократски изабрани. – Влада Србије максимално помаже и финансира ВЈ, па што онда, уосталом, не бих имао добре односе са њима – рекао је он одбијајући било какве политичке инсинуације о његовој смени.

Упућени тврде да су односи између Павковића и Коштунице озбиљно пољуљани после хватања Момчила Перишића. Начелник Генералштаба тада је честитао Војној безбедности на добро спроведеној акцији, али је уједно и оштро замерио Коштуници, због све већих овлашћења које добија генерал Ацо Томић. Хватање Перишића у шпијунажи, пре-

ма Павковићевим речима, требало је да дискредитује Републичку владу. Према његовим тврдњама, у току саме акције хашкења у Управи безбедности заједно су седели генерал Ацо Томић и Раде Булатовић, председников саветник за безбедност. Као један од разлога наводи се и његов сукоб са генералом Ацом Томићем. Павковић је пре десетак дана против поменутог генерала поднео тужбу. Оно што је највише побудило пажњу јавности је ипак Павковићева тврдња да је Кошћуница преко својих сарадника захтевао од њега да специјалним јединицама Војске Југославије изврши препад на Биро за комуникације Владе Србије са тврдњама да се тамо налази прислушни центар одакле се прислушкује председник Кошћуница. Саветник југословенског председника Градимир Налић категорички је одбацио поменуте оптужбе. – То су апсолутне неистине... То су будалаштине – рекао је Налић. Запад је подржао смену Павковића. Његова смена је протумачена као услов за улазак у Партнерство за мир.

Смишљају се афере да би се скренула пажња јавности

У овој афери има још много занимљивих детаља и неразјашњених ствари. Само у току те ноћи, када је Павковић смењен, било је на стотине реакција и демантија. Поново се све вртело око два лидера ДОС-а Кошћунице и Ђинђића. Тако је настављено са праксом стварања афера. Јер нема

тог догађаја или те црне хронике који се не могу повезати са врхом политичког естаблишмента. Одмах после смене Слободана Милошевића сукоб између републичког премијера и председника савезне државе настао је због тога што је на челу ДБ-а остао Раде Марковић. Ђинђићу се тада није допало ни то што је Павковић на челу Генералштаба. После неколико месеци Вук Обрадовић, потпредседник Владе, оптужен је за сексуално злостављање и узнемиравање својих сарадника. Некако у то време кренула је прича о повезаности врха ДОС-а са дуванском мафијом. Први пут се појављује у јавности име Станка Суботића Џанета, Ђинђићевог пријатеља. На Видовдан прошле године Слободан Милошевић је на незаконит начин изручен Хашком трибуналу. Како је време одмицало афере су узимале и прве жртве. Трећег августа је испред своје куће убијен Момир Гавриловић, бивши радник ДБ-а, који се неколико сати раније састао са сарадницима Војислава Кошћунице да би им поверио доказе о повезаности врха власти са криминалом. Незадовољне улогом у хашкењу хашких оптуженика Предрага и Ненада Бановића протестовале су „дрвене беретке“. Због пропуста смењени су начелник РДБ-а Горан Петровић и његов заменик Зоран Мијатовић. Лопта је затим пребачена у скупштинску салу. Виртуелни посланик Борислав Новаковић боравио је у исто време и у Београду и у Солуну и то баш тада када је на дневном реду било гласање за Закон о раду. Нова година је протекла у причама о Ђинђићевом одмору у најскупљем хотелу на свету у Абу Дабију. Затим је ухваћен Момчило Перишић потпредседник Републичке владе, због шпијунске. Посланици ДСС одлуком својих партијских колега избачени су из Скупштине. Када су утихнуле приче о скупштинским заврзламама убијен је Бошко Буха. У последњој афери смењен је начелник Генералштаба Небојша Павковић.

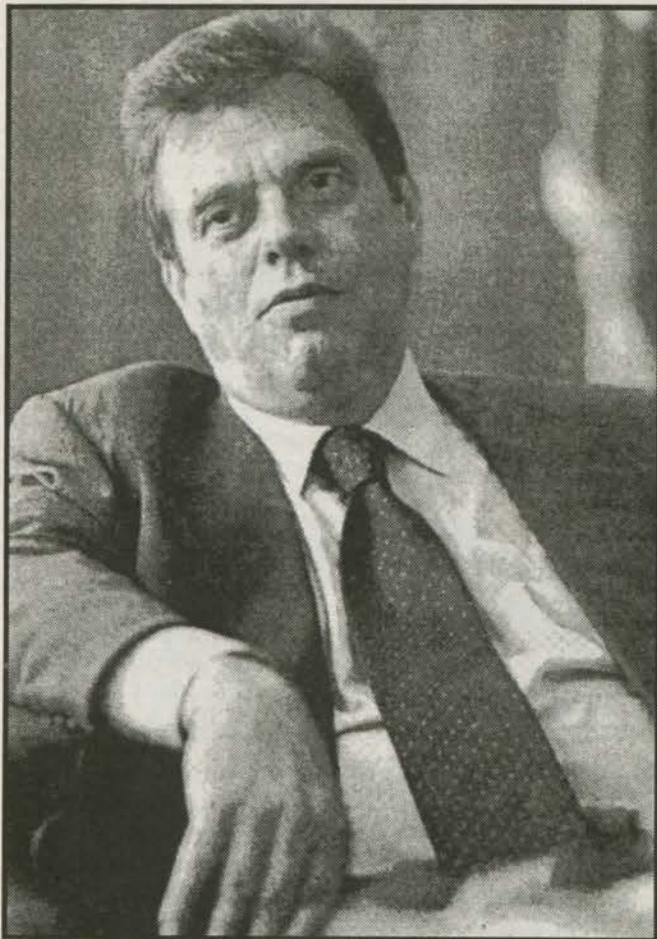
Када афере прођу многи ће морати да се заштитију иша им је нова власи донела

Карактеристично је да све афере трају до почетка неке друге. Ниједна афера заправо није завршена до краја. Трају све док их медији не изгустирају а онда падају у заборав. Ниједан убица или починилац ивишкој кривичној дела није пронађен и ухаишен. Све се у овој земљи заправо врти око председника савезне државе Војислава Кошћунице и републичког премијера Зорана Ђинђића. Када су новине иуне разноразних шиканијерија, ко би још размисљао о бесиарици и немаиштини. Можда је ишо заправо и циљ свих Дос-ових афера. Покушај да се скрене пажња јавности од неких крућних егзистенцијалних ствари. Летиће брзо проћи, доћи ће хладна јесен и зима. Многи ће морати да се заштитију иша им је нова власи донела, када неће имаиш од чега да илаше рачуне и куће хлеб. Власи се за сада добро сналази јер, иоред фудбала, наш народ још увек највише занима иолишика.

ПИТАЛИ СМО ВАС

КАКО КОМЕНТАРИШЕТЕ СМЕНУ НАЧЕЛНИКА ГЕНЕРАЛШТАБА ВОЈСКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ НЕБОЈШЕ ПАВКОВИЋА

Кошпуница је требало да то уради одмах после петог октобра. Он је тада био за то да Павковић остане вероватно због неких његових личних разлога, док је Ђинђић тражио његову смену. Сећам се да су први сукоби између Кошпунице и Ђинђића били баш управо

због Павковића. Данас је ситуација обрнута. Председник сменује, а премијер не да.

(архитекта, 54 године)

Таман сам помислио да ћемо мало да предахнемо од политике, кад оно – не лези враже. Прво је убијен онај полицајац Буха, па сад је смењен Павковић. Не знам ја много о њему, али знам да не ваља када се војска побуни. Одвајкада је тако било.

(сељак, 78 година)

Поново су у питању политичка препуцавања између два лидера. Један пребаци лопту овом у двориште, а овај други је врати. Тужно је што је народ посматрач те игре.

(студент, 25 година)

Није требало да буде сада смењен када већ није смењен 2000. године. Али вероватно се Кошпуница уплашио да је изгубио контролу над војском па га је због тога пензионисао.

(студент, 26 година)

То је човек који је подржавао СПС и ЈУЛ, а као војник то није смео. Кошпуница га је сада сменио и добро је што је отишао. Не поздрављам Кошпуничину одлуку, јер је ипак то требало да уради раније, а не кад му гори под ногама.

(пензионер, 64 године)

РЕВАНШИЗАМ ПРЕКО ЛУСТРАЦИЈЕ

Они оријентисани сматрају да она подразумева искључење припадника бившег режима из јавног живота и забрану да се до краја испош баве неком јавном функцијом. Они који се залажу за нешто блажу варијанту израже да се она ограничи на пет или десет година. Према неким наводима, уколико буде усвојен Закон о лустрацији и примењен на универзитетима, свако онај ко је од стицања на снагу Закона о универзитетима од 24. маја 1998. године до 5. октобра 2000. године обављао било какав универзитетски или факултетски посао, на основу тог закона, академски посао неће моћи да обавља у наредних десет година, у ригорознијем случају до краја радног века

У последње време у јавности се све више чује реч лустрација, а правог објашњења шта заправо она значи нема. Често смо у прилици да гледамо или слушамо групу некаких интелектуалаца који говоре о прочишћењу друштва од припадника бившег режима. Говори се о одговорности новинара, професора, судија, политичара. О каквој одговорности? О одговорности, јер су према њиховим речима, обављајући поменуте послове учествовали у спровођењу режима Слободана Милошевића.

Грађански савез Србије чак предлаже да Скупштина Србије донесе закон о лустрацији. Правни експерти ове странке већ припремају нацрт закона, који ће свим личностима бивше власти, које се нису дистанцирале од Милошевићевог

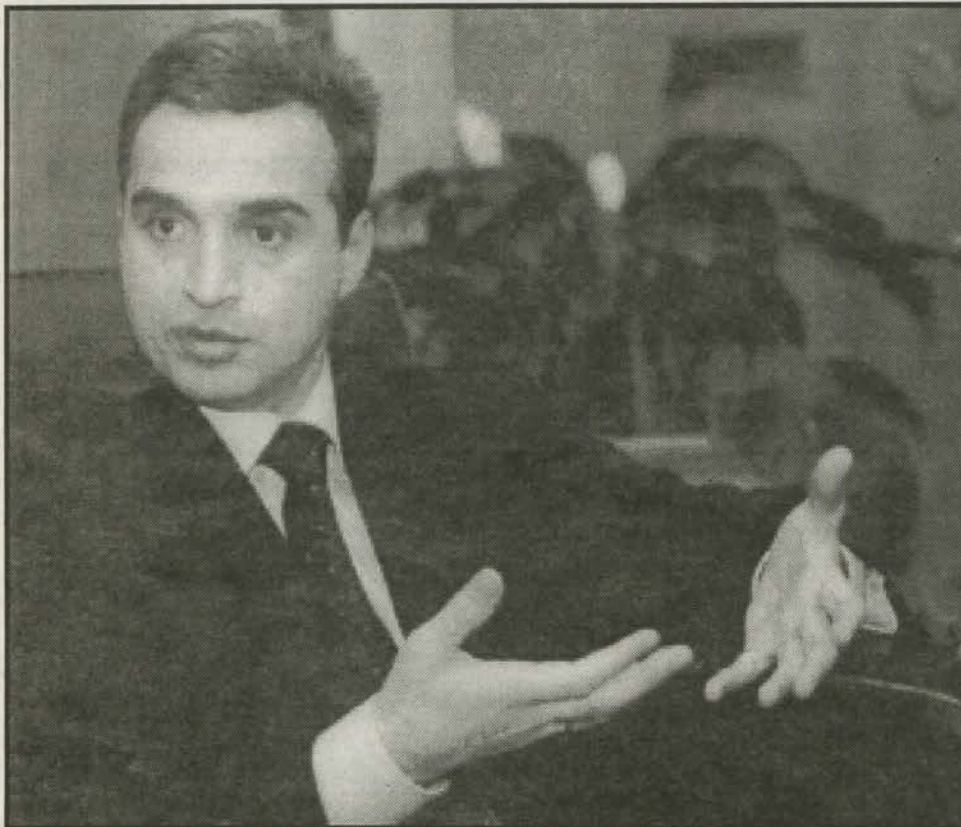
режима, забранити да обављају јавне функције на одређени период. Број година на који би се лустрација односила одредио би се законом. Судијама, адвокатима, професорима, правницима, функционерима, значи свима који су одлучивали о правима грађана, било би забрањено да се баве својим послом за који су се школовали.

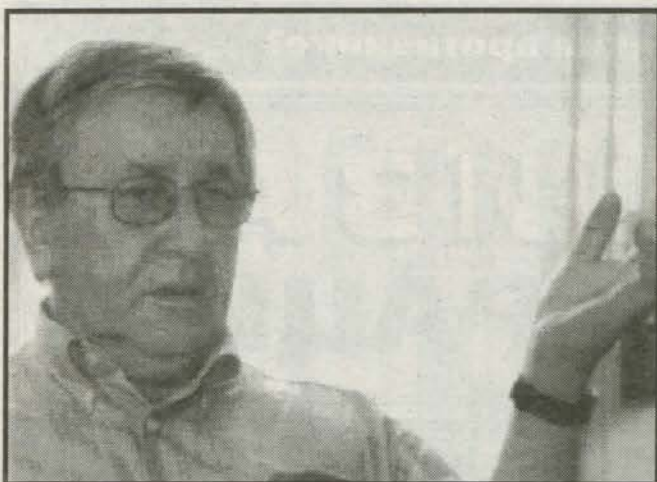
Председник Уставног суда Слободан Вучетић, појашњавајући појам лустрација каже: – Она је скуп мера које се утврђују законом или политичким мерама којима треба спровести моралну одговорност појединих грађана припадника државних и јавних служби, због кршења људских права. Можда би се лустрација лаички могла протумачити као један од начина како да се склоне политички противници и неистомисљеници.

Уколико је неко за нешто крив зар то не треба да доказују истражни органи? Уколико се утврди да је неко заиста крив, о његовој даљој судбини требало би да одлучује суд. Ко још данас може да одлучује о нечијој моралној одговорности, а да искључи свој личан став?

Појам лустрације појавио се у старом Риму као церемонија очишћења од неког зла. Лустрација се примењивала сваких пет година. Главни елемент церемоније лустрације била је кружна процесција која се понављала три пута око особе или предмета који се пурификује. Средства очишћења биле су бакље и жртвене животиње у ритуалу који је пратила музика, игра, песма, а каткад и стихови.

У процесiji су учествовале личности такозваног доброг имена. Лустрација се примењивала и над римском војском, пре битке, никада после ње. Лустрација се примењивала тек када би се на Марсовом пољу одржало гласање консензусом. Гласање је обављао цензор изабран коцком међу слобод-

ним римским грађанима. Призивао се пре свега бог рата Марс или богиња плодности Церера. Данас би се стручњаци из етимологије врло тешко могли сложити шта заправо значи реч лустрација. Једни тврде да она потиче од латинског глагола лаваре, што у преводу значи прати, док други етимолози пак тврде да она потиче од глагола луцере, који означава сијање. Касније се појавило још једно објашњење, лустраре, односно осветљавати, по бакљама које су носили учесници у ритуалу у старом Риму.

Данас појам лустрације, они који се залажу за њену примену, углавном тумаче произвољно. Они ортодоксни сматрају да она подразумева искључење припадника бившег режима из јавног живота и забрану да се до краја истог баве неком јавном функцијом. Они који се залажу за нешто блажу варијанту траже да се она ограничи на пет или десет година.

Лустрација бесмислена

Лустрација подразумева прочишћење институција власти и јавних служби од чланова бивше елите и сарадника бившег режима. Иако се искључиво везује само за посткомунистички период примењена је и у Немачкој после Другог светског рата. У земљама бившим чланицама Источног европског блока, иако је закон о лустрацији усвојен, углавном га нико није примењивао, јер се то показало као бесмислена ствар. Године 1991. усвојен је у тадашњој Чехословачкој.

После расцепа ове две републике и стварања независних држава пао је у заборав. У Словачкој, иако је постојао закон, лустрација никада није спроведена. У Чешкој закон је био на снази до 1996. године, да би после тог рока био продужен до 2000. године. Без обзира што је он и званично био на снази ретко када се неко у обрачуна са својим политичким противницима позивао на лустрацију. Идеја о њој постојала је неколико месеци после промена, а како је време одмицало она је постојала све бесмисленија јер су и нови режими почели да праве неке сличне грешке као њихови претходници.

Хоће ли се лустрација применити и на Михајловића и Човића

Као основни разлог за лустрацију многи наводе да је она најсигурније средство против реваншизма. Према предлогу ГСС она не би укључивала друге врсте одговорности, већ би била једна чисто етичка категорија. Управо због тога, што је она етичка категорија, поставља се питање зар она не би била нека врста реваншизма? Уосталом, упркос силним убеђивањима, зар лустрација и реваншизам нису једно то исто?

Политички неистомисљеници лако могу да се својим супарницима реванширају баш кроз лустрацију. Зар такав један закон онда не би довео до произвољног политичког арбитража? Ко би са друге стране могао да на себе преузме, као морално чиста особа, одговорност да суди о моралу других? Зар није и псовање једна врста неморалног понашања? То што је оно у нашем речнику одомаћено је сасвим друга ствар. Само луд човек могао би да преузме на себе терет да одлучује о судбини неколико стотина хиљада људи зато што су политички неистомисљеници, а некада чак ни то није у питању.

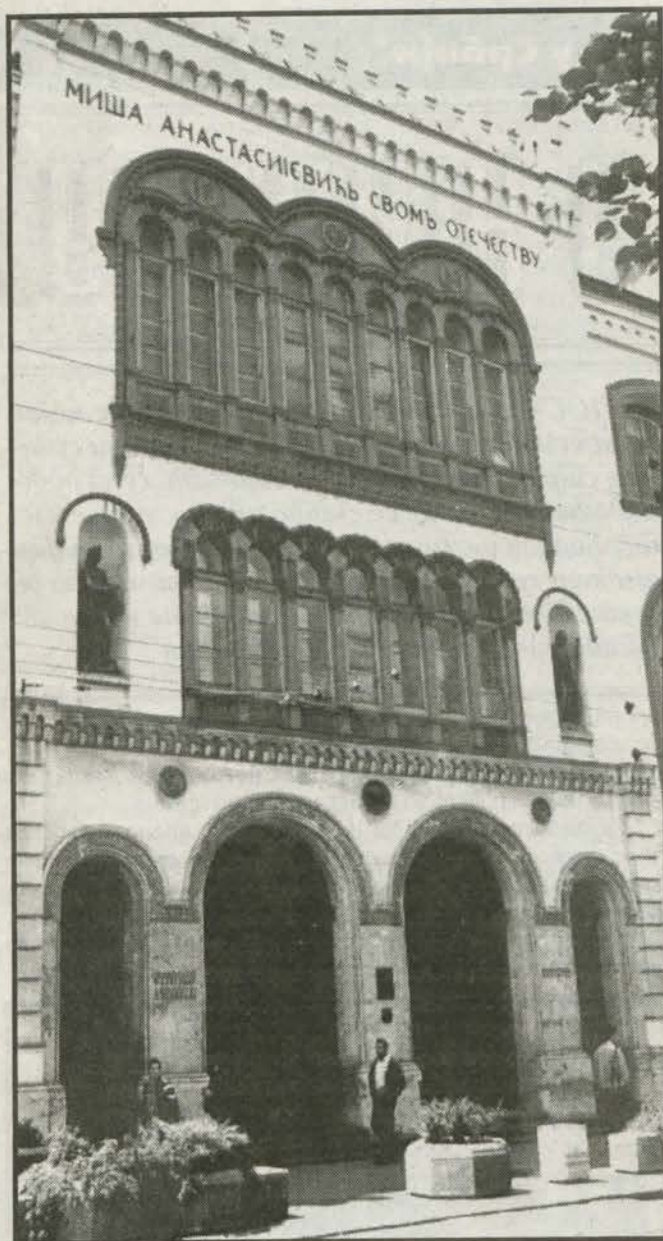
Некада су људи једноставно обављали свој посао. Можда их политика чак није много ни интересовала. У време када су многи побегли из земље и прали судове по Лондону, Паризу и осталим светским метрополама они су остали овде. Зар лустрација по ономе како је замишљају представници ДОС-а не би значила укидање права новинарима да се баве својим послом, уколико су некада радили у режимским новинама?

Поједини нису могли себи да дозволе и да одбију да спроводе уређивачку политику. Њих нису плаћали страни спонзори, већ су радили за плату. Данас ти исти новинари поно-

Политички маркетинг министра правде

Лустрација је једно време била само политички маркетинг републичког министра правде Владана Батића. Без икакве консултације саставио је списак политички неподобних судија и оставио их без посла. Судије никада нису дошле у ситуацију да се одбране. Ових дана министар и премијер спремају додатне спискове. Нешто слично је урађено у Немачкој после Другог светског рата и за време Нирибершког процеса. Замењене су готово све судије из Хитлеровог периода и фашистичког рајха. Свака упоредивост са нашим приликама је потпуно бесмислена. Батић је ипак једном приликом изјавио да је разочаран што је његова иницијатива за разрешење судија оштро критикована као да је покренуо поступак против патријарха Павла. Сада су пред правосуђем нови задаци. До јесени мора да се осуди барем 50 одсто припадника бившег режима. Уколико то преостале судије ураде хоће ли онда бити рехабилитоване?

во раде у режимским новинама које су под контролом ДС-а или ДСС-а. Уосталом, све превише личи на неко правдање а лустрација то свакако не заслужује. Уколико лустрација буде примењена у пракси, хоће ли на стотине професора бити прогнано из школа и са факултета? Ипак су радили одговорне послове у Милошевићево време, учили су децу.

Према неким наводима, уколико буде усвојен закон о лустрацији и примењен на универзитету, свако онај ко је од ступања на снагу Закона о универзитету од 24. маја 1998. године до 5. октобра 2000. године обављао било какав универзитетски или факултетски посао, на основу тог закона, академску функцију неће моћи да обавља у наредних десет година, у ригорознијем случају до краја радног века.

Многи сматрају да стари Закон о универзитету није био лош. Шта са онима који тврде да је нови много гори од претходног и да у потпуности гуши аутономију универзитета? Треба ли и њих изложити моралној одговорности? Још једно питање које се неизбежно намеће – да ли ће лустрација бити примењена и на голубове прелетаче. Колико је моралан онај који током ноћи мења своје мишљење, прилагођавајући се, ономе који је на власти? Од доласка Слободана Милошевића на власт, министар полиције Душан Михајловић је готово у континуитету био на челним функцијама у земљи.

Грађани Србије нису могли да чују да ли се покајао због тога. Уосталом, речи кајања му превише не би вределе јер материјално богатство које је стекао боравећи на власти искључује свако кајање. У сличној позицији је и Небојша Човић, потпредседник Републичке владе.

Можда се он својим доласком у ДОС на неки начин и дистанцирао од режима Слободана Милошевића, али зашто се није дистанцирао и од позамашног капитала који је стекао као високи функционер Социјалистичке партије Србије? Успон фабрике „ФМП” из Железника започет је његовим доласком на чело Скупштине града Београда.

За успех лустрације важно је да критеријум за одговорности буде јасан, као и да се пружи индивидуална могућност одбране и рехабилитације. Ко би био овлашћен да пак одређује критеријуме за одговорност, а да се при томе ослободи својих личних предрасуда и сујете? Такође, тешко да би се данас два интелектуалца у Србији могла сложити око тога шта је то одговорност. Многи позивају Српску академију наука и уметности на одговорност због ширења националних идеја.

Други напротив, сматрају да САНУ треба позвати на одговорност, али због тога што није одлучније стала у одбрану српских националних интереса. Можда модерном, цивилном друштву ипак више доликује индивидуална одговорност где би они који су нешто скривили били подвргнути истражним радњама, а не лустрација као нека врста колективне одговорности.

Творци закона о лустрацији тврде да би особа која би била подвргнута лустрацији, добила могућност да јавно изнесе разлоге за своју одбрану. О њеној рехабилитацији, би затим

одлучивало арбитражно веће, о чијем би саставу одлучивало консензусом. Консензусом би се доносиле и све одлуке већа.

Интересантно је нагађање ко би чинио арбитражно веће. Уколико би у његовом раду учествовао републички министар правде Владан Батић, све приче о нечијој моралној подобности пале би у воду. Министар је у више наврата показао да је склон кршењу закона. Откривање споменика цару Душану испред Палате правде без дозволе надлежних институција само је један од примера, има их још много.

УЖИВАЈТЕ У ЖИВОТУ

Од доласка на власти круже приче о повезаности ДОС-а и подземља. За сада нико није могао ништа конкретно да докаже, а они који су то покушали или су нестали са лица земље или су излашени преињама. Према шим причама људи са оне стране закона рехабилитовани су уз одређену новчану надокнаду. При шоме под новчаном надокнадом може се смаирати и улагање илегално сиченог новца у легалне послове, шито су поиврђивали и сами министри и премијер својим изјавама. Међушим, са иришисцима међународне заједнице србијанска влада је била приморана да неке ствари промени. Међународну заједницу је све више почела да забрињава количина новца који су иривреде западних земаља губиле због разних облика шверца, нарочито цигарета

У обреновачкој термоелектрани и Смедеревском „Сартиду“ завршено је спаљивање око 80 тона заплених шверцованих цигарета, барем су надлежни државни органи тако предочили јавности путем медија. Многи сматрају да је спаљивање цигарета само још један у низу маркетиншких потеза Републичке владе, за стварање имица у јавности да се ипак у овој држави нешто ради. Влада на тај начин жели да покаже да се кренуло у коначни обрачун са шверцом и криминалом. Читава акција спаљивања цигарета праћена је невиђеном медијском пропагандом. Уз присуство много-

бројних представника седме силе у пећи су сагореле цигарете вредне милионе марака које су могле, како сматрају пушени, да напуне државне фондове. Зашто то некоме из врха власти није одговарало остаје да се само нагађа...

Објашњење Владе да је акција спаљивања предузета због сумњивости порекла робе могла би се протумачити као прича за малу децу. Како тврде познаваоци прилика, порекло и квалитет дувана се лако проверавају на Институту за дуван. То није све. У време, када је италијанско правосудје против Мила Ђукановића, председника Црне Горе, покре-

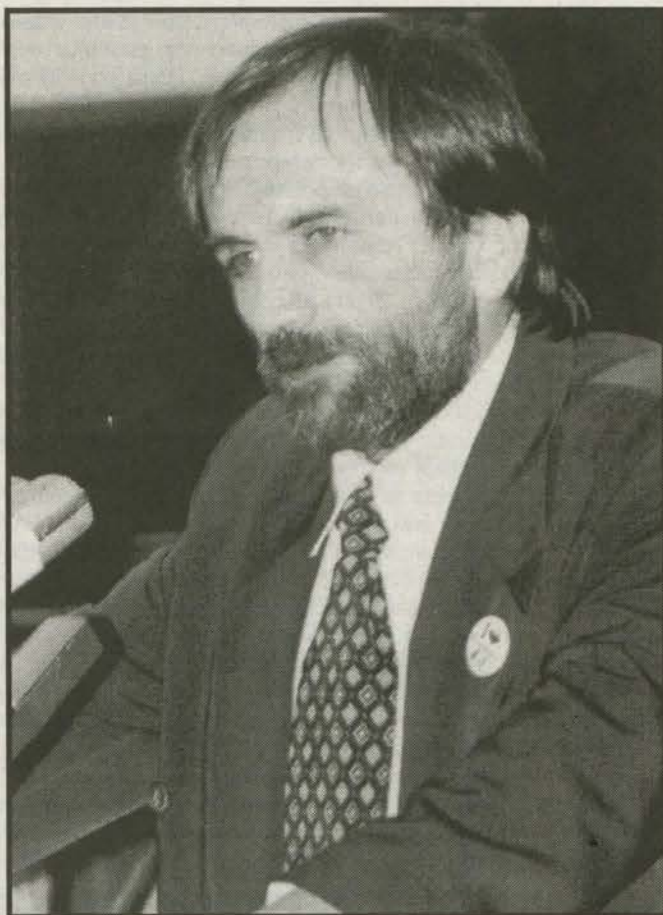
нуло истрагу због мафијашког удруживања и шверца цигарета, припадници МУП-а Србије пресекли су више шверцарских канала цигарета и акцизних маркица.

Акција је као поручена стигла у последњи час, не би ли се спасио овдашњи политички врх од сличних индидија, за које Италијани терете Ђукановића. Суд је против Ђукановића покренуо истрагу, пошто је италијанско министарство иностраних послова установило да се Ђукановић не може позвати на дипломатски имунитет. Црна Гора још увек нема формиран дипломатски статус. Мило Ђукановић, наравно, одлучно је демантовао све оптужбе италијанског тужилаштва. Председник Црне Горе, у свом обраћању јавности, нагласио је да су оптужбе последица континуалне деструкције која долази од појединих италијанских и српских званичника.

Његови београдски партнери су ипак све схватили много озбиљније не желећи да ишта препусте случају. Кренуло се у обрачун са шверцерима цигарета, односно са шверцованим цигаретама. За сада се још увек не зна да ли је неко од кријумчара ухваћен и каква га је судбина задесила, уколико је пао у руке српске полиције. Министарство унутрашњих послова у својим извештајима наводи да су први резултати о судбини организованог криминала охрабрујући. Резултати, према речима представника полиције, потврђују решеност државе да се обрачунава са свим облицима криминала, а посебно организованог, као и са његовим носиоцима.

Један од приоритета је обрачун са дуванском мафијом и то на захтев међународне заједнице. Онда заиста чуди како то да поред заплених шлепера нису ухваћени и организатори односно главни босови дуванске мафије. Или је полиција неспособна, или су у питању виши циљеви. Од доласка на власт круже приче о повезаности ДОС-а и подземља. За сада нико није могао ништа конкретно да докаже, а они који су то покушали или су нестали са лица земље или су заплашени претњама.

Према тим причама људи са оне стране закона рехабилитовани су уз одређену новчану надокнаду. При томе под новчаном надокнадом може се сматрати и улагање илегално стеченог новца у легалне послове, што су потврђивали и сами министри и премијер својим изјавама. Међутим, са прилицима међународне заједнице србијанска влада је била

приморана да неке ствари промени. Међународну заједницу је све више почела да забрињава количина новца који су привреде западних земаља губиле због разних облика шверца, нарочито цигарета.

О повезаности државе са дуванском мафијом сведоче и медијске афере са криминалом у којима се као главни актери појављују државни врх Србије, Црне Горе и Хрватске. Западна штампа увелико пише о шверцу дувана на Балкану и повезује га са Зораном Ђинђићем и Милом Ђукановићем. Што је донекле и разумљиво, јер је било који облик шверца у таквим размерама као што је шверц цигарета тешко изводљив без помоћи људи из власти.

Можда ће се неке ствари променити после изјаве министра полиције Душана Михајловића да ће полиција, да би дошла до резултата, своје представнике инфилтрирати у подземље. Овакве акције би у већини земаља биле строго чувана тајна, али не и у Србији. После ове Михајловићеве изјаве неизбежно се намеће сцена како специјално обучени агенти куцају на врата подземља уз речи: – Дobar дан, ми смо дошли да видимо шта радите.

Уместо шверца производња домаћих цигарета

То што је шверц цигарета отежан није аутоматски значило и одустајање од посла са цигаретама. Акцент се у последње време све више ставља на домаћу производњу. Они који су се одлучили да се први преоријентишу на послове са цигаретама у земљи, разумљиво је, узеше и највећи део колача. Посао је врло исплатив, без великих стресова да ће неко заплени шлепер или да ће организатори бити ухапшени. Критиком страних цигарета управо се на тржишту чисти простор за цигарете које су произведене под врло сумњивим околностима.

Својим причама о дуванској мафији у Србији, у последње време све више се истиче Марјан Ристичевић из Сељачке народне странке, до пре неколико месеци анонимус без члан

ства у својој партији и подршци у народу, који је још једном доказао да су медији у стању да направе чудо уколико одлуче да некога пласирају у орбиту познатих. Елем, из јавности непознатих разлога Марјана Ристичевића свакодневно виђамо на телевизији како прича о дуванској мафији и потреби да се стане на пут шверцу цигарета.

Посебно се намерао на ровињске цигарете, које су директни конкуренти овдашњим бизнисменима укљученим у посао са цигаретама. Ристичевић је чак у Скупштини Србије предложио доношење Закона о забрани промета хрватских цигарета у Србији. Оваква његова иницијатива била би за сваку похвалу уколико би се на тај начин штитила домаћа производња, а не приватни интереси појединаца из врха србијанске власти.

Ристичевић је објаснио да га шверцери дувана зову ноћу и да му прете уз речи: – Даље руке од „ронхила“. Како он каже, у прилог његовим тврдњама да је у све умешан и неко из Србије иде чињеница да је недавно један високи представник ДОС-а био у Ровињу где је Творници духана обећао заштиту и пружио гаранције да ће Хрвати изградити своју фабрику цигарета у Србији. Да ли ће проћи Ристичевићев предлог знаће се тек након усвајања Закона о дувану који би између осталог требало да регулише начин издавања акцизних маркица, који је такође врло проблематичан. У закону је остављена могућност издавања републичких акцизних маркица, али не постоји могућност да се при испоруци маркице унапред наплаћује акциза.

Међутим, прича о шверцу цигарета и приватним интересима појединих досових политичара се не завршава само на критици мафије већ постоје планови за изградњу сопствених фабрика дувана, или да се барем од страних произвођа-

УМЕСТО УКУСА СЛОБОДЕ УЖИВАМО У ЖИВОТУ

На Западу ствари полако долазе на своје место. Рекламних кампања које говоре о штетности дувана све је више. И док је то у свету законски уређено, код нас није такав случај. Произвођачима цигарета остављен је широки спектар могућности како да пласирају своју рекламу. Некада ће бити спремни да организују чак неку додатну производњу (пример – производња чарапа) само да њихово име буде присутно на тржишту. Када се на нашој телевизији појави марка робног произвођача не наводи се и производ, односно цигарете, али су асоцијације више него јасне.

Произвођачи којима је забрањено рекламирање њихових производа изналазе начин да се рекламирају, а спорт је ту на првом месту. „Винстон“ и „Винстон Јуба лигу“ и његов укус слободе многи су већ заборавили, али зато сви сада уживају у животу уз „фаст“. На већини телевизијских канала који истичу да је једно од њихових програмских начела едукација младих и здрав живот, најгледаније емисије спонзорисане су од стране различитих произвођача цигарета. Иронија или не, телевизије и спортски клубови у ситуацији немаштине сналазе се на разне начине, те пласирају рекламе које би у већини земаља биле забрањене, што политички моћници и њихови пословни партнери који су у послу са цигаретама вешто користе.

ча који желе да се ustoliče na ovim просторima, uzme dobra provizija.

После председника војвођанске Скупштине Ненада Чанка, који је изгледа одустао на кратко од градње фабрике дувана у Војводини, са сличном идејом наступио је један политичар из Чачка, коме је вештом комбинаториком до сада доста тога у животу успевало. У читавој причи око продаје цигарета посебно се нашао погођен градоначелник Чачка и председник Нове Србије, Велимир Илић. Илић је још пре неколико месеци уз помпезно најављивање ударио камен темељац фабрици дувана, која је уз помоћ страних инвеститора требало да буде изграђена у овом граду.

Пре извесног времена медији су писали да би Веља могао да добије фабрику дувана у Чачку за неке контрауслуге републичком премијеру, међутим када су сви договори између ова два политичара пали у воду ситуација се мало закомпликовала. Упућени тврде да су сви аранжмани са Ђинђићем пропали јер су овоме били пречи интереси сопствене политичке партије и њени послови у трговини цигаретама. Илић се тада одлучио да сам почне са градњом фабрике.

Можда би грађани Србије и даље живели у уверењу да у малом шумадијском градићу ниче фабрика дувана да није дошло до сукоба између Велимира Илића и гувернера Народне банке Југославије Млађана Динкића. Гостујући на телевизији Студио Б, гувернер Народне банке Млађан Динкић рекао је да је обишао место где градоначелник Велимир Илић гради фабрику дувана и да тамо нема ничега сем једне огромне рупе.

Наравно, Динкић је ово објавио у данима када га је градоначелник Чачка оптужио за низ малверзација у вези са кипарским новцем. Да тог инцидента није било, мало ко би мислио на грађане који би и даље живели у уверењу да се тамо негде у Чачку нешто гради. Данас мало ко спомиње кипарски новац, а Вељину фабрику још мање. Образложење зашто на месту где треба да буде фабрика нема ничега Илић је пронашао у немогућности да добије сагласност за прикључак за струју. При томе је оптужио ЕПС да је главни кочничар инвестиција, јер за прикључак тражи седам милиона америчких долара.

Док трају препуцавања са извесним елементима комедије, уз помпезне најаве и слике о пресецању шверцера канала, поједини моћници блиски врху Републичке владе пуне своје џепове новцем зарађеним на пословима са цигаретама. Пре неколико месеци на телевизији није могла да се одгледа ниједна спортска емисија а да при томе конзументима спортских догађаја није кроз рекламу нуђен „фаст“, који се купује на трафици, а није новина. Док су водитељи позива-

ли младе да се баве спортом, најављујући акције Министарства просвете и спорта против наркотика и алкохола, иза њих се вијорила реклама нових цигарета на нашем тржишту.

На Западу је рекламирање алкохолних пића и цигарета строго забрањено. Поготово нико не би повезао у рекламама спорт, младе и цигарете, а ипак, код нас нико од надлежних није реаговао на ову рекламу. Ако нико није покренуо одговорност на почетку рекламне кампање и наставио да прећутно подржава нешто што се нуди деци као избор између асфалта и цигарета, под слоганом уживај у животу, онда то већ спада у кривичну одговорност. Младић који се баца под ваљак за асфалтирање путева и даље се свакодневно дружи са гледаоцима широм Србије.

Цигарете које су за врло кратко време освојиле домаће тржиште изузетно се добро продају. Како тврди наш саговорник запослен у једној маркетиншкој агенцији, они који су повезани са њиховом производњом и продајом могу бити изузетно задовољни. Наш саговорник додаје да су овакви резултати били очекивани, јер је маркетиншка кампања добро испланирана. Према његовим речима „фаст“ су домаће цигарете које се тајно производе у нишкој фабрици цигарета. Произведене цигарете затим препакује једна приватна фирма која их и продаје под именом „фаст“.

Пушачи се добром рекламом доводе у заблуду мислећи да пуше стране цигарете, које се заправо много не разликују од осталих из асортимана нишке фабрике цигарета. Мало ко од страствених произвођача обраћа пажњу шта пише на полеђини кутије. Наш саговорник сматра да је фабрика дувана Ниш могла да заради много новца да није био склопљен приватни аранжман о тајној производњи, за туђе име и туђ рачун. С друге стране, како он каже, то је на неки начин можда било и неизводљиво пошто је, уколико нисте неко из врха власти, потребно доста уложити у маркетинг. Власници „фаста“ одмах су кренули са агресивном кампањом за њихову продају. Циљна група су млади, зато и по цени коштања спадају у групу средњих, можда чак и групу једитиних цигарета.

КО ЋЕ ДА ПОПУСТИ ПРЕ, БИНБИЋ ИЛИ РАДНИЦИ?

Да ли ће режим који је дошао на таласу народној незадовољства, пре свега радничкој, због истих њих радника, од којих многи истичу да се налазе у много зорем положају од оног од пре ње-шој октобра и да оде, ишњање је које се неизбежно намеће ових дана. Речи које се са прошестних скупова упућују представницима ДОС-а све више личе на речник синдикалних прошестна у Милошевићево време. Псовке, клевете и прешње упућене на рачун републичкој премијера и председника СРЈ као да представљају мало одушка за најтањену радничку душу. Представници властии све више истичу да су штрајкови политички мотивисани без социјалних елемената, са циљем да се изазове десабилитација земље. У својим напућима у јавности нешестано истичу како радници својим неразумним захтевима коче реформе и транзицију у коју је држава закорачила

Обустава рада у Икарбусу. Настављен штрајк у Грмечу, малинари незадовољни откупном ценом блокирали путеве, таксисти траже своја права, златари настављају свој штрајк, камионџије припремају штрајк, пилоти ЈАТ-а незадовољни платама, само су неки од штрајкова који су одржани или који су тек у припреми. Незадовољство запослених у свим сферама друштва је сваки даном све веће. Пре неколико дана читав Београд и Србија били су у колапсу. Само су у главном граду штрајковала чак три струковна синдиката. Дан је започео штрајком златара. Чланови Заједнице златара Југославије протестовали су због нерешених проблема око

акциза при куповини злата и нерегулисаног стања у овој привредној грани, што је довело до затварања скоро свих златара у главном граду Југославије.

Чланови Управног одбора Удружења златара истицали су да су се обраћали свим релевантним политичким факторима у земљи како би се штрајк што пре окончао и како би се што пре вратили свом послу, али, како они кажу, без успеха. Већина представника Владе није их удостојила ни одговора, а они малобројни показали су висок степен неразумевања. Укидање акциза најављено је тек за 2003. годину. Влада је очекивала да ће се штрајкачи раздвојити и да ће про-

тест пропасти, то је покушавано на све могуће начине.

Поједине златаре у којима је финансијска инспекција вршила контролу добиле су у току протеста решења о казнама које се крећу од 26.000 до невероватних 3.000.000 динара. Овај гест републичке инспекције протумачен је као директни атак на приватне златаре како би се овај занат у Београду угасио. Златари су истицали да је у питању тежња републичке владе да узме паре на било који начин. Касније тог дана било је још теже стићи до планираног одређишта.

На улице су изашли таксисти који су блокирали главне саобраћајнице у граду. Представници петнаест такси удружења у Београду захтевала су од министра финансија Божидара Ђелића да његово министарство одустане од најављиваног повећања доприноса са 5.000 на 10.000 динара месечно, као и да им се дозволи увоз половних возила из иностранства старости десет година. Касније је листи придружен захтев за пролонгирање рока за измирење пореских обавеза, док се од Скупштине града захтевало повећање броја инспектора који контролишу нелегална такси возила.

Према речима таксиста у граду постоји много дивљака који не плаћају доприносе и пљачкају муштерије, што знатно отежава посао легалним таксистима. За вођњу нелегалног такси возила казна је 2.000 динара, што је више него дупло мање од 5.000 динара, колико месечно плаћају чланови Удружења да би добили дозволу за рад, истицано је тада на скупу.

Ситуација ништа боље није изгледала и у остатку Србије. Незадовољни понуђеном ценом за откуп малина, произвођачи су блокирали магистрални правац Београд-Ужице. Протестном скупу у центру Ариља присуствовало је више од 2.000 произвођача из ужичког краја и Љубовије. Произвођачи су тражили да откупна цена буде 60 динара по килограму, док су представници откупљивача нудили свега 45 динара. Малинари су имали ту част да их је својим присуством почастиио и републички министар трговине Слободан Милосављевић који није успео да приближи супротстављене ставове о откупној цени. Колико ова грана воћарства може да буде уносна, говоре подаци Заједнице за воће и поврће СРЈ, према којима је у прошлој години од извоза малина остварен приход од 60.000.000 долара.

Био је то само један од много сличних дана у Србији којих је, са незадовољством радника и немаштином, сваким даном све више. Најчешћи разлози протеста ипак су ниске и неисплаћене зараде, као и најављивани откази. Неисплаћене зараде за протеклих шест месеци биле су основни разлог за обуставу рада у фабрици за производњу пољопривредног алата „Икарбус фао“. Због непоштовања захтева за исплату зарада штрајковали су и радници „Грмеча“. Према санационом програму бар 600 радника „Грмеча“ наћи ће се на списку прекобројних.

Радници на јесен руше владу?

Да ли ће режим који је дошао на таласу народног незадовољства, пре свега радничког, због истих тих радника од којих многи истичу да се налазе у много горем положају од оног од пре петог октобра и да оде, питање је које се неизбежно намеће ових дана. Речи које се са протестних скупова упућују представницима ДОС-а све више личе на речник синдикалних протеста у Милошевићево време.

Псовке, клетве и претње упућене на рачун републичког премијера и председника СРЈ као да представљају мало одушка за напаћену радничку душу. Представници власти све више истичу да су штрајкови политички мотивисани без социјалних елемената, са циљем да се изазове дестабилизација земље. У својим наступима у јавности непрестано истичу како радници својим неразумним захтевима коче реформе и транзицију у коју је држава закорачила. Врућу јесен коју најављују представници синдикалних организација сматрају маслом појединачно из бившег режима и најављују да неће бити промена правца у привредним реформама.

Највећи критичари заборавили су како су годинама кукали објашњавајући радницима колико је важно да се освесте и боре за своја права, а не да ишчекују боље сутра гледајући у небо. Сезону штрајкова отворили су још прошле године рудари „Колубаре“. На годишњицу петооктобарске револуције, они који су можда имали и највише заслуга да се она реализује, побунили су се због малих плата. На почетку штрајка Зоран Ђинђић је незадовољство рудара повезао са политичким мотивима.

Према његовим речима, ако неко организује штрајк 5. октобра, уместо да тај дан слави, онда је мало вероватно да је он социјално мотивисан. Остала је упамћена његова изјава да рудари не могу уживати третман заштићених медведа. – Него, како свима у држави тако и њима – изјавио је републички премијер.

Председник штрајкачког одбора рудара Здравко Вучевић тврдио је пак да штрајк није имао везе са политиком већ да је то била борба за живот. Борба за живот настављена је и по осталим фронтovima широм Србије. Када се Драган Миловановић, министар за рад и запошљавање у Републичкој влади појавио пред радницима крагујевачке „Заставе“ дочекан је узвицима: – Лопове, лопове, док се по трговима

целе земље, на радничким протестима певало: „Драгане, скочи па реци хоп”.

Увређен понашањем радника, Миловановић је тада изјавио новинарима, да се целу деценију борио за раднике и да програм декомпоновања „Заставе” можда није добар, али да га је заболело то што је дочекан погрдним речима. Стари синдикалац је неколико месеци после тога и дефинитивно пао у заборав. Више никада неће доћи у прилику, да са говорнице позива раднике да се уједине у рушењу власти како би себи обезбедили бољи живот. Миловановићу то за сада и није потребно, јер он чини ту исту власт, али времена се мењају, радничка наклоност ће морати у предизборној кампањи поново да се придобије.

Према незваничним подацима режим је у проштој години отпустио око 300.000 људи, док се у овој години спрема приближно исто толико отказа, ако не и више. Подаци крагујевачког секретаријата унутрашњих послова о криминалу у овом граду код многих су пробудили радозналост, шта се дешава са отпуштеним радницима „Заставе”. Њихов очај после читања списка прекобројних мало ко је заборавио. Породица радника који је себи одузео живот јер му је влада одузела хлеб више никада неће бити иста. У Крагујевцу се и пре програма декомпоновања „Заставе” тешко живело међутим немаштина је, како истичу многи Крагујевчани, скоро огрезла до костију. У граду у коме ништа не функционише грађани се сналазе на најразличитије начине.

Највише је оних који ситним шверцом зарађују за хлеб. На картонским кутијама дуж улица продаје се најразличитија роба која омогућава голо преживљавање. После спектакуларних пресецања шверцера канала Влада је најавила ригорозне казне и против оних који се на тај начин боре за живот. Из редова представника власти стигло је додуше и обећање да ће Крагујевац добити своју фабрику дувана.

Време које ће проћи до тада није спомињано, а издржљивост се све више помера ка доњој граници. Дочек Нове године прошао је обележен протестима радника чије су банке отишле под стечај. Сlike забарикадираних банкара, емитованих и на страним телевизијама, изазивале су код многих очај и наговештавале хладну и дугу зиму, обојену сиромаштвом. С времена на време протестују и Гашини просветари. Према последњој најави траже оставку министра просвете Гаше Кнежевића, због његове неспособности. Кнежевић им поручује да је много синдиката у просвети, али да је мало ко од њих компетентан да тако нешто тражи.

Представници Независног синдиката пензионера и његови чланови годинама протестују сваког четвртка у 11 часова на Тргу Николе Пашића у Београду. Прво су тражили да оде претходни режим, међутим, када су видели да је овај

гори од оног претходног, траже да оде и он. На последњем скупу пензионера затражена је оставка новог министра рударства и енергетике Кори Удовички. Два дана после њеног именовања на ту функцију. Поручују јој да станове неће да продају, а струју немају од чега да плате.

Пензије додуше редовно стижу, али у односу на раст трошкова живота сваког месеца су све мање и мање. Са увођењем новог метода усклађивања пензија најстарији становници Србије биће краћи за чак три месечна чека. Огорчене је и међу здравственим радницима, поред малих плата, нов начин издавања рецепата је био иницијална каписла. И они најављују своје протесте. Проблеми у судству закували су се до тачке кључања. Оптужбе лете и са једне и са друге супротстављене стране. Премијер и министар правде Батић сматрају да су правосудни органи неажурни, док им радници запослени у судству поручују да су им плате мале и да нико не може да буде осуђен док се не утврди његова кривична одговорност.

Хоће ли Србија заиста имати врућу јесен прожету радничким незадовољством зависи од тога како ће се ствари одвијати даље. Републички премијер Зоран Ђинђић, свестан своје непопуларности међу радницима, више није тако изричит као на почетку свог мандата, да пара за веће плате нема. Вероватно по савету својих маркетиншких стручњака труди се да увек пронађе неко компромисно решење. Откази се међутим и даље ковертују. Ко може да контролише масу оних који немају шта да једу и не виде неку перспективу у будућности.

ВИШЕ СРЕЋЕ СЛЕДЕЋИ ПУТ

Како је сајам одмицао, сиварији банкари, који су сви иза себе имали десет и више година радног стажа, почели су да се осећају нелагодно. - Присуствовали смо догађају на који нисмо позвани а који је заправо организован због нас. То је исти онај осећај као када смо изгубили посао. Осећаши се најугишеније, најнемоћније, на улици.

Осећали смо се у најмању руку као крећени. Млади, амбициозни, тек свршени студенти, излазили су пред будуће послодавце и чинили своје Си-Вице. Осећали смо се као да смо били с Марса. Ми смо сви имали радне биографије, а сада сви одједном излазе и чинију неке Си-Вице који узред представљају радну биографију, једино што је у њима сиврана реч. Још смо више били зачуђени када смо видели да су те њихове биографије, раније послали и да их они сада чинију са компјутера. Нас о томе нико није обавестио

Када су представници Синдиката банкара крајем прошле године упитали гувернера Народне банке Југославије, Млађана Динкића каква судбина чека четири наше највеће банке - „Беобанку“, „Инвестбанку“, „Југобанку“ и „Београдску банку“, хоће ли и оне бити ликвидирани, он им је поручио да, иако зна одговор на то питање, радници ће на њега морати да сачекају до марта следеће године.

Месец дана после гувернерове изјаве, десет хиљада радника, до тада запослених у поменутиим банкама, нашло се на улици без посла, јер су банке отишле под стечај. Већина радника се тада, бирајући између три понуђене опције из социјалног програма, определила за једнократну новчану помоћ у висини од 15 месечних бруто зарада остварених у привреди. Бивши банкари су такође пожурили да се пријаве на тр-

жиште рада надајући се новом радном месту. – Јесте да је ситуација у привреди тешка – говорили су представници надлежних државних органа – али исто тако бивши банкарски ће имати предност приликом запошљавања, јер је то наша обавеза, а и искуство је на њиховој страни – сличне изјаве плуштале су на све стране.

И са тржишта рада и из кабинета министра за рад и запошљавање стизале су охрабрујуће речи утехе и обећања да ће све временом доћи на своје место. Драган Мишовановић, некадашњи синдикалиста а сада у министарској фотели, када су банке отишле под стечај и када отпуштени радници штрајкујући нису желели да напусте просторије у којима су десетинама година радили, обећавао је да ће се одржати Сајам банкарства, на коме ће се по узору на западне земље срести послодавци и отпуштени банкарски, који ће на тај начин доћи у позицију да се директно наметну својим новим директорима и шефовима.

Понекад уме да буде дарежљив

После Сајма банкара, Влада Републике Србије из своје кухиње избацује још један пројекат. Овог пута у иницијативу је Центар за подстицање запошљавања младих стручњака, чији је циљ да се радно ангажује 24.000 незапослених у Србији са високом стручном спремом. Како је изјавио Ђинђић, Центар је обавезан да младим стручњацима, који ће дневно чекају саја волонтирајући у усвојеним предузећима и осмишљајући своје колеге који су имали везу да се запосле и за што примају плата, обезбеди основну стипендију од око 50 евра. Ђинђић је истакао да то није плата и не одрезује се и да свакако није довољно за нормалан живот, али јесте нека врста финансијске стимулације. Волонтерима се не гарантује добијање сталног радног односа, а десет евра једва да покрива трошкове превоза и доручка, иако да је финансијска стимулација искључена.

Требало је да то, према министровим причама, буде један сусрет који ће пружити шансу првенствено онима са дугогодишњим радним искуством, који су спремни да се ухвате у коштац са савременим токовима у банкарству. Сајам је одржан, запослено је неколико младих људи који су тек завршили факултет, са отпуштеним банкарима нико није хтео чак ни да поприча, већина њих није ни присуствовала овом скупу јер је он одржан у тајности и како тврде отпуштени радници Сајам банкара био је чиста превара и невиђена брука и срамота.

– Једне вечери, после узалудног тражења посла, позвала ме је колегиница и рекла ми је да је преко неких приватних веза сазнала да ће сутра у Заводу за тржиште рада на Гундулићевом венцу у Београду бити одржан Сајам банкара. Замолила ме је да о томе обавестим кога све стигнем, јер се Сајам одржава у тајности и нико од нас из ликвидираних банака упркос претходним најавама није позван да њему присуствује – прича некадашња службеница „Инвестбанке“, тренутно, после пар неуспелих послата, поново без посла.

Да ли је стечај био неизбежан?

Ми радници, обични смртници, очекивали смо да ће се само смањити број запослених а не и да ће банка отићи под стечај и да ћемо остати незапослени. Можда и није све морало овако да се заврши. Према информацијама којима располажем стечајни управник је сам изјавио да је „Инвестбанка“ у стечају доносила, и то 20.000.000 динара само на малим рачунима од неколико динара. Шта је било са већим рачунима? Онда, шта је била и позамашна имовина. Импозантан имовни ресурс на одличним локацијама у центру града.

Грабеж - уобичајена појава на овим просторима

Какав смо ми народ и како послујемо Зорица објашњава на примеру „Екским банке“. Поменућа банка је настала из наше банке, на неки начин као нека наша филијала. Банка је била смештена у нашим просторима на Тргу Николе Пашића, огроман пословни простор са њеј сиротиња. Поменуће просторије „Ексим банка“ је заочела да реновира као своје још док Банка није отишла под стечај. Значи неколико месеци већ је пре шоф гувернеровој поштом почело је грабење. При томе руководство те банке је сасвим истицало да имају мањак запослених и да ће радна месца попуњити радницима „Инвезибанке“. Оштрако је банка отишла под стечај тамо се запослило само двоје људи и то у урђирање.

О Сајму банкарства обавештени само одабрани

– Када су се отпуштене банкарске службенице сутрадан појавиле на Сајму банкара биле су непријатно изненађене, нико од отпуштених колега није био обавештен о Сајму. Дошли су само они који су за то сазнали на сличан начин као њих две. Сала је углавном била испуњена младим људима који су тек завршили факултет. – Бројем људи који се окупио на Сајму био је изненађен и сам директор Завода. Директор се чудило откуд толики број радника из стечајних банака? Целу ситуацију најбоље осликавају његове речи: – Драго ми је што сте се појавили у оволиком броју јер смо ми позив упутили само неким. Остали смо запањени његовом дрскошћу да тако нешто и каже. Који је то био критеријум по коме су се они руководили када су обавештавали људе?

– На то питање нам није одговорио. Према речима саговорнице, после тог првобитног шока и неверице, како је Сајам одмicao, старији банкари, који су сви иза себе имали десет и више година радног стажа, почели су да се осећају негодно. – Присутствовали смо догађају на који нисмо позвани а који је заправо организован због нас. То је исти онај осећај као када смо изгубили посао. Осећао се напуштено, беспомоћно, на улици. Осећали смо се у најмању руку као крети. Млади, амбициозни, тек свршени студенти излазили су пред будуће послодавце и читали своје Си-Вие.

Осећали смо се као да смо пали с Марса. Ми смо сви понели радне биографије а сада сви одједном излазе и читају неке Си-Вие који узгред представљају радну биографију, једино што је у питању страна реч. Још смо више били зачуђени када смо видели да су те њихове биографије раније послате и да их они сада читају са компјутера. Нас о томе нико није обавестио. Можда би све и могло да прође без инцидентата да онима који нису понели Си-Вие није дозвољено да се представе – прича огорчена жена са четрдесет и кусур година која каже да не пристаје да буде домаћица јер сматра да још много тога може да пружи на радном месту и додаје – Атмосфера у сали је била узаврела до тачке кључања када је устала и обратила се једна жена са четрдесет и кусур година која је, док банка није отишла под стечај, радила на јед-

Ко одбије посао није више на списку незапослених

Према новом закону о запошљавању, који ће бити донет до краја године, одбијање понуђеног посла у ситуацији за последицу ће имати брисање са евиденције незапослених. Миловановић је истакао да је један број незапослених незадовољан својим ишама, док други број одбија понуђена радна месца.

ном од директорских места у сектору девизног пословања „Беобанке“. Жена је огорчено затражила да јој неко објасни зашто њој, која се показала као добар радник, није дозвољено да се претстави представницима банака, зар је то само због тога што није донела свој Си-Ви већ само радну биографију – каже наша саговорница.

Мловановић запослио супружнике без дана радног стажа у банкарству

– Интересовало нас је да ли се појавио неко од представника власти. Неко од оних који су толико наде полагали у Сајам банкара. У једном тренутку, баш када су се представљали супружници који нису имали дана радног стажа у банкарству појавио се министар Миловановић. Ушао је и рекао да ће за почетак запослити жену, а да му се супруг јави касније како би за њега пронашао место у стручном тиму Министарства за рад и запошљавање. У сали је тада међу мојим колегама завладао тајан.

Питали смо се зашто није изабрао неког од нас. На крају надлежни су нам се захвалили на учешћу уз речи да ћемо вероватно имати више среће на следећем сајму банкара уз

Расте незапосленост

Према подацима републичког Завода за развој, број лица која траже посао у априлу је повећан за 0,7 одсто у односу на март, и износи укупно 804.900. У односу на април прошле године, број незапослених увећан је за 4,6 одсто. У протеклих годину дана, број незапослених увећан је месечно за око 0,5 одсто, а тај тренд ће до краја године бити још израженији. Од почетка ове године, месечно је без посла остајало између четири и пет хиљада радника. Скоро исти број радника, тачније 768.100, ради у предузећима која су првих пет месеци била стално или привремено неликвидна, а доспеле обавезе стално неликвидних фирми износе чак 102.000.000.000 динара.

напомену да обавезно понесемо свој Си-Ви. Био је то за ову жену први сајам банкарства, док се нешто не промени, како истиче, вероватно и последњи. Објашњава да јој је најтеже пао, начин на који је он организован и како су их тамо третирали. Каже да нема ништа против младих људи на почетку радног века али додаје да сматра да ако представници власти не сматрају да радници из банака под стечајем не треба да имају предности приликом запошљавања, онда да им барем омогуће да буду равноправни са осталима приликом запошљавања.

Каже да је најтеже у првим месецима, када човек остане без посла. – Одједном око вас сав тај хаос. Нико ти ништа није рекао. Очекивали смо и полагали наду да ће банка бити санирана. Ја не знам да ли смо били глупи или пак превише наивни када смо видели да нас сви директори напуштају а ми смо ипак веровали да ће банка да се извуче. Можда само нисмо желели да сагледамо истину – каже она.

Радили од јутра до мрака

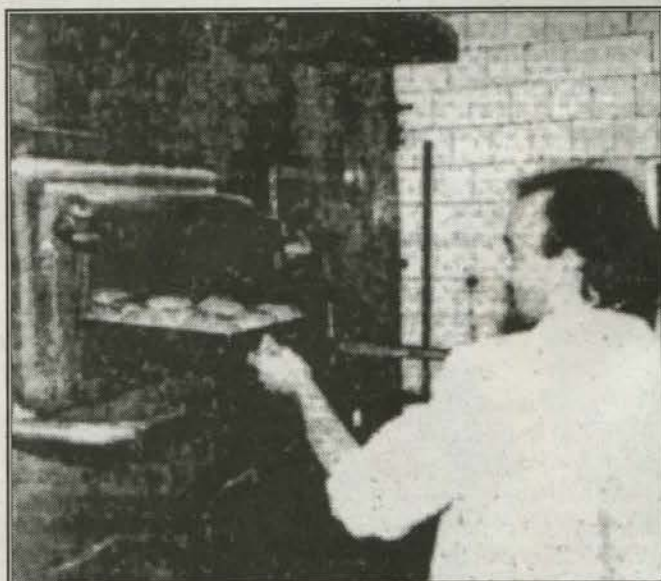
– „Инвестбанка“ је једна од четири банке која је 8 јануара отишла под стечај. Само у овој банци четири хиљаде људи остало је без посла. У почетку су банку напустили главни директори, а касније и разни шефови који су прешли на боља радна места. У децембру је банка остала без иједног директора. Пре тога, у октобру банку су напустили њени највећи комитенти „ЈАТ“ и „Сартид“. Банка је ове фирме финансијала годинама. – Страшно је то што су они људи који су знали каква судбина чека банку и да ћемо остати без посла, крили то од нас. Можда је то за мене и било највеће разочарење.

– После промена на једно од директорских места дошла је Весна Џинић. Када се све закувало побегла је и сада је директор Агенције за санацију банке, а она је та која је требала да покуша да извуче банку. Месеци су пролазили а ми смо радили као да се ништа неће десити, као да ћемо за шалтером седети још наредних двадесет година.

– У нашој експозитори на Теразијама увек је било много посла јер смо ми једини исплаћивали девизну штедњу. Радили смо од јутра до мрака и када боље размислим нисмо ни имали времена да негде идемо да тражимо посао – каже саговорница. Она додаје: – Када ти се то једном деси онда даље све што ти се дешава и није тако страшно. Преломиш у себи и кажеш морам да кренем даље – каже Зорица док у торбу пакује свој Си-Ви који треба да пошаље на неке адресе. – Мало се људи запослило у својој струци. Од оних које ја познајем двоје.

– Мислим да су слично прошли и запослени у преостале три банке. Људи тренутно раде неке мало плаћене, несигурне послове, који су кратког века. Или је то у питању посао у пекари или некој продавници. Неке моје колеге радиле су као пописивачи. Пошто је већина пронашла посао код приватника сви су имали пробни рад који траје неколико месеци уз минималну плату, после кога најчешће следи отказ.

Сви смо се на неки начин помирили са судбином, свесни смо да више нико не може ништа да нам гарантује – каже наша саговорница и додаје да је и она као и њене колеге свесно прихватила чињеницу.

ДОМАР СА ЛАЖНОМ ДИПЛОМОМ

Одмах по доласку на место секретара у суду су почеле да круже приче да је он на то радно место дошао захваљујући блиским везама са појединим политичарима из врха власти. Како тврди наш извор Бировљевић, сигурно мора да има добру политичку залеђину, јер би мало ко толерисао његово понашање. Да би се заослони прво је фалсификовао диплому Правног факултета из Загреба, а затим је кренуо да искоришћава све могућности које му овај посао пружа

За заослене организује додатно школовање за неопходне и остале ствари и при томе њаре намењене за то прва у своје цео, затим своје колеге шаље на курсеве страних језика у школу која за то није регистрована, под врло сумњивим околностима, да би лепо склапао дипломе са власником приватне школе и људе из Четвртог општинског суда слао у Београд, наравно, уз одређену надокнаду

У данима када министар правде у Републичкој влади Владан Батић и премијер Владе Зоран Ђинђић жестоко нападају судије Окружног суда да не испуњавају своје радне обавезе, у Четвртог општинском суду на радном месту секретара суда запослен је човек који уопште није квалификован да се тим послом бави. Представнике власти то изгледа превише не забрињава. Најважније им је у овом тренутку, када су избори неизвесни, а вероватно ће морати да се распишу, да се ухапси и осуди што више припадника бившег режима. То што гаје криминал у свом дворишту обрушава се најчешће по леђима поштених грађана Србије, који правду никако да задовоље.

Како тврди наш извор из Четвртог општинског суда, после петог октобра на место секретара суда запослио се анонимус, Зоран Бировљевић, са индицијама да поседује фалсификовану диплому Правног факултета из Загреба. Бировљевић је до петог октобра радио као домар на Факултету примењених уметности заједно са својом супругом.

После смене власти мења поменуто радно место и запошљава се уз помоћ партијских веза у Четврти општински суд, на место секретара. Пошто је рођен у Трстенику а у Загребу никада није живео, како наш извор тврди, било је сумњиво то што је тврдио да поседује диплому Правног факултета из Загреба коју додуше нико није ни видео јер документација која се подноси приликом запошљавања стоји управо код њега. Накнадним проверама заиста је утврђено да он не само што никада у Загребу није живео, већ и то да је диплома највероватније фалсификована.

До петог октобра за Зорана Бировљевића у правним и судским круговима нико није чуо. Одмах по доласку на место секретара, у суду су почеле да круже приче да је он на то радно место дошао захваљујући блиским везама са појединим политичарима из врха власти.

Према информацијама којима располаже наш извор, секретар Четвртог општинског суда уплетен је у многобројне малверзације. Уколико му се неко допадне или му пружи неку контрауслугу Бировљевић се труди да предмет да оном судији са којим је у добрим односима са великим изгледима да ће спор бити решен баш управо у корист његовог познаника или пак пословног партнера. Међутим то није све. Секретар суда Зоран Бировљевић и в. д. директора Правно-би-

ротехничке школе „Борис Кидрич“ у Земуну, Илија Мировић, како тврди Миша Крстић, бивши директор, су у добрим пријатељским и родбинским односима које користе за прање новца. У време беспарице браћа од тетке се узајамно потпомажу. Ко ће ако неће свој своје

– У Правно-биротехничкој школи „Борис Кидрич“ за запослене Четвртог општинског суда организују се курсеве

ОБАВЕШТЕНЈЕ

ЗА ЗАПОСЛЕНЕ У СУДУ

*

КУРС ИЗ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА ПОЧИНЈЕ

10. НОВЕМБРА 2001 (СУБОТА)

У 15. ЧАСОВА

ПРАВНО БИРОТЕХНИЧКА ШКОЛА
"ДИМИТРИЈЕ ДАВИДОВИЋ"

Улица Тошин Бунар бр.17. Земун

Први час је полагање теста и договор о нивоу курса за
саваког полазника

Курс има два смера, један за компјутерску терминологију а
други за правнике према програму Правног факултета.

Трошкове наставе сноси суд у целости.

страних језика, иако школа за тако нешто не поседује сертификат. Бировљевић измува од суда да се на рачун школе пребаце паре за 100 полазника курса иако заправо дође њих само 20. Разлику у цени деле међу собом директор и секретар. На страну то што школа уопште није оспособљена да држи наставу страних језика, тако да полазници углавном читају лекције из читанки и после завршеног курса знање им је готово на истом нивоу као и пре почетка курса. Када су се неки из суда побунили због овог, тврдећи да одмах поред зграде суда постоји легална школа страних језика, једна од најугледнијих у граду, у којој може много тога да се научи, нико од надлежних није реаговао.

При томе настава у Правно-биротехничкој школи ништа није јефтинија него у институтима и универзитетима чија је искључива намена држање курсева страних језика. Слично је и са петим степеном додатног школовања који се организује у Правно-биротехничкој школи за запослене у Четвртом општинском суду, иако по систематизацији кадрова у правосуђу не постоји радно место које захтева пети степен школовања. Бировљевић, као и код курса страних језика, пријави више полазника, узме паре од суда, школи уплати на рачун само за стваран број полазника, а разли-

Блискост чини чуда

Одмах по доласку на место секретара, у суду су почеле да круже приче да је он на то радно место дошао захваљујући блиским везама са појединим политичарима из врха власти. Како тврди наш извор, Бировљевић сигурно мора да има добру политичку залеђину, јер би мало ко толеришао његово понашање.

Према информацијама којима располаже наш извор, секретар Четвртог општинског суда уплетен је у многобројне малверзације. Уколико му се неко допадне или му пружи неку контрауслугу Бировљевић се труди да предмет да оном судији са којим је у добрим односима са великим изгледима да ће спор бити решен баш управо у корист његовог познаника или пак пословног партнера.

ку он и директор Правно-биротехничке школе Илија Мирковић поделе међу собом.

Додатно школовање кадрова за непостојећи пети степен кадровске систематизације у правосуђу

Најсмешније у целој причи је то што Бировљевић на пети степен додатног школовања уписује само своје миљенике, па међу полазницима има и доста домара и помоћног особља. Миљеница му је Љиљана Тојић, која је захваљујући њему успела да на послу напредује. Тренутно ради у писарници, али би ускоро требало да буде унапређена на место шефа административне службе. Госпођа Тојић је успела захваљујући снажљивом секретару да побије све рекорде у брзини полагања испита и да у једном испитном року положи чак дванаест испита. Тај податак заиста завређује пажњу ако се узме у обзир да је за време једног испитног рока дозвољено максимално полагање четири испита.

По правилу полаже се викендом, суботом и недељом, по два испита дневно. Тако је прописано законом који за директора школе и секретара суда изгледа не важи. Обавештени тврде да је госпођа Тојић све испите положила са лакоћом на којој би јој позавидели многи интелектуално јачи од ње. Своје знање је показала тако што јој за време испита ниједан наставник није смео да постави питање.

Највише чуди зашто председник суда Мирковић до сада није реаговао на понашање секретара суда, јер ипак, да би Бировљевић остварио све своје замисли већину ствари мора да потпише управо председник суда. Бировљевићу, међутим, како тврди наш извор, за сада добро иде. У својој канцеларији коју је реновирао одмах чим је дошао и дао јој лични печат са пуно розе детаља и занимљивих слика које не доликују згради суда, прима своје пријатеље, којих је увек пуна канцеларија. Уз кафу и пријатан разговор радно време брзо прође. Када дође лето и време годишњих одмора секретар суда онда своје колеге шаље у Бечиће да се мало, наравно уз новчану надокнаду, одморе у хотелу директора Правно-биротехничке школе.

ОТИМАЧИНА СЛОБОДАНА РАДУЛОВИЋА

– Надлежни државни органи су из необјашњивих разлога предузеће „Стотекс“ скинули са списа за приватизацију и поменути процес је заустављен пре него што је почео – тврди један од акционара овог предузећа, који из разумљивих разлога, сипрашујући од реваншизма привредних и политичких моћника, жели да остане анониман.

Он тврди да је све сprovedено на незаконит начин како би се преварили запослени и како би „Стотекс“ неко узео за мале паре. Да ипак судбина ускоро очекује ово предузеће и да нису у питању само празне приче сведочи и сагласност Министарства трговине и Министарства за приватизацију да „Стотекс“ може бити интегрисан у „Ц-маркет“ из Београда. Односно да буде предузеће по базичној цени од стране његовог генералног директора Слободана Радуловића, истакнутог члана Нове демократије, који је већ већим делом, под врло сумњивим околностима, приватизовао „Ц-маркет“

Предузеће „Стотекс“ из Новог Сада је девет одсто приватизовано, а 91 одсто је још увек у друштвеном власништву. Почетком ове године власничка трансформација је требало да захвати и преостали део друштвене имовине предузећа, да се на „Стотекс“, како истичу акционари, није намерачио генерални директор „Ц-маркета“ Слободан Радуловић, истакнути члан Нове Демократије, познат широј јавности по честом мењању својих политичких убеђења, која увек нагињу ка оној партији која је на власти.

По сличном сценарију као што је то учинио са „Ц-маркетом“, Радуловић је замислио да присвоји и „Стотекс“, додуше овог пута кроз нелегалну интеграцију. Како наш извор тврди, за такву своју намеру Радуловић има директну подршку из Министарства трговине и министарства за привреду и приватизацију.

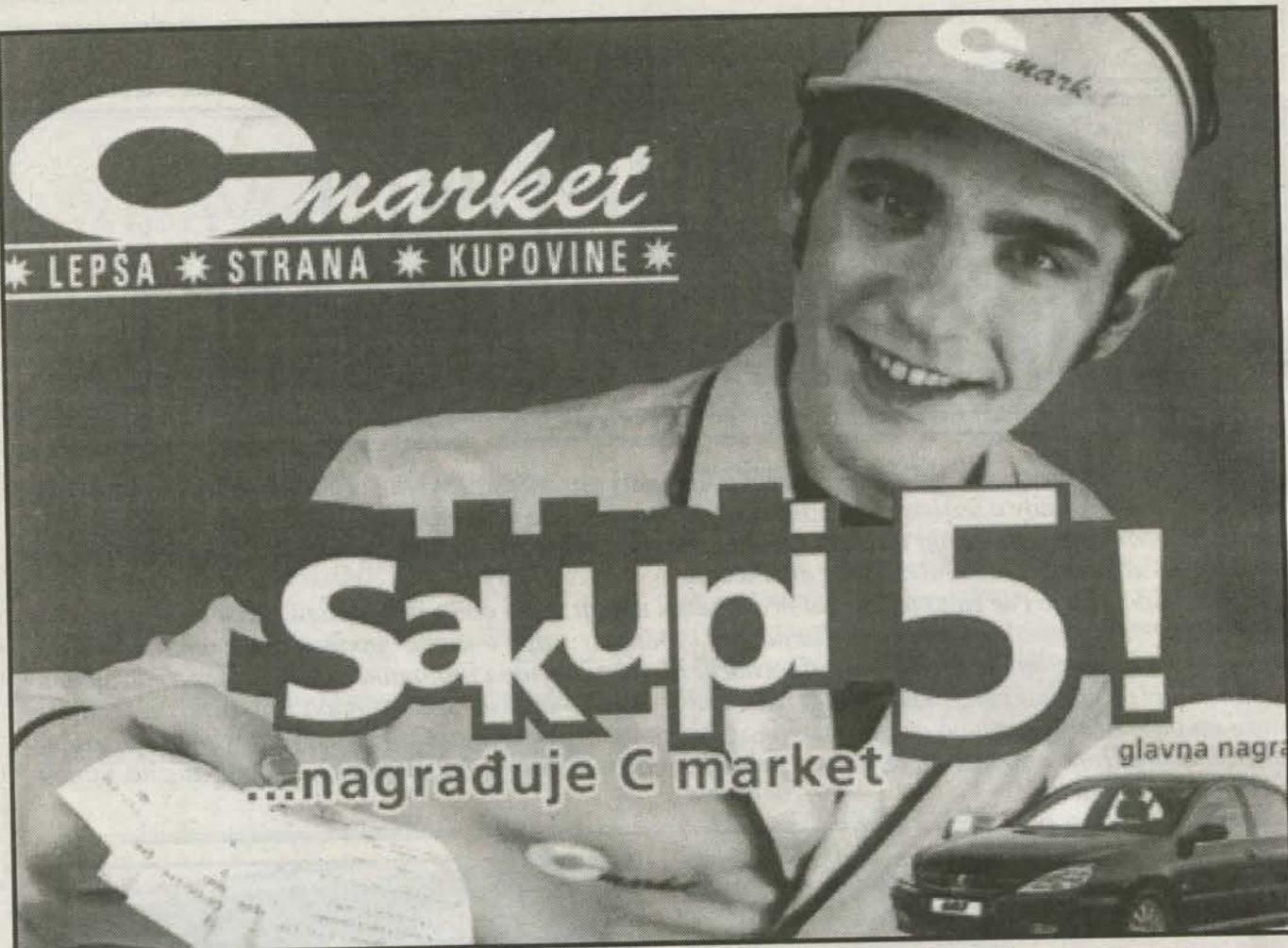
Предузеће „Стотекс“ Влада Републике Србије је у својим првобитним намерама уврстила у процес приватизације. Како истичу запослени у овом предузећу, сматрало се да је то доста добро решење, како би се спречиле даље малверзације руководства предузећа. Да је постојала намера да се ово предузеће приватизује и промени свог власника види се и из списка предузећа која су спремна за реструктурирање, Министарства трговине и Агенције за приватизацију, који је потписао министар Милосављевић.

Иницијатива за власничку трансформацију прихваћена је од надлежних државних органа и „Стотекс“ је заузео добро 20. место на поменутом списку. Слично решење стигло је и из Министарства за привреду и приватизацију. Ово решење је потписао министар Александар Влаховић. Тиме је и законски дато зелено светло за процес приватизације у овом трговинском предузећу. Међутим, тек тада за ово предузеће настају многобројни проблеми јер, како тврди наш извор, приватизација „Стотекса“ је засметала новопеченим бизнисменима, који су се обогатили купујући уз минимална новчана средства, друштвена предузећа. На „Стотекс“ се намерачила једна од партија чланица ДОС-а, са намером да га преузме. Процес приватизације заправо није ни започет.

Cmarket

* LEPŠA * STRANA * KUPOVINE *

...nagrađuje C market

– Прво нам је било заиста нејасно зашто је неко из надлежних министарстава прво дао зелено светло за власничку трансформацију, а онда преко ноћи променио своју одлуку. Прво смо добили решење Агенције за приватизацију, Владе републике Србије у којој се наводи да је она сагласна да се прихвата иницијатива „Глобал холдинг“ из Кикинде, за покретање поступка приватизације двадесетак војвођанских предузећа, углавном трговинских, међу којима су „Универзал“ из Бечеја и Кањиже, „Тргопродукт“ из Панчева, „Укус“ из Инђије, а међу њима и „Стотекс“ из Новог Сада.

– Међутим, убрзо после тога су надлежни државни органи из необјашњивих разлога „Стотекс“ скинули са списка за приватизацију и поменути процес је заустављен – тврди наш извор, један од акционара овог предузећа који из разумљивих разлога, страхујући од реваншизма привредних моћника, жели да остане анониман. Он тврди да је све спроведено на незаконити начин како би се преварили запослени и како би „Стотекс“ неко узео за мале паре. Да таква судбина ускоро очекује ово предузеће и да нису у питању само празне приче сведочи и сагласност Министарства трговине и Министарства за приватизацију, да „Стотекс“ може бити интегрисан од стране „Ц-маркета“ из Београда. Односно да буде преузет, по багателној цени, од стране његовог генералног директора Слободана Радуловића, члана Нове демократије, који је већ већим делом под врло сумњивим околностима приватизовао „Ц-маркет“. Како наш извор тврди 75 одсто „Ц-маркета“ је сада у приватном власништву Слободана Радуловића, истакнутог члана Нове демократије, некада Демократске странке, коју је напустио да би заузео место потпредседника у Републичкој влади. – Радуловић се сада намерава на „Стотекс“. За дабе би желео да присвоји 91 одсто нашег предузећа. Без икакве надокнаде било коме. Зашто баш „Ц-маркет“ и зашто баш господин Радуловић?

– Зашто предузеће није прво приватизовано па после интегрисано? Наравно, због тога што је господин Радуловић човек из власти – тврди један од акционара истичући да запослени страхују за своје предузеће из оправданих разлога, јер су упознати са начином на који је Слободан Радуловић дошао до власништва над „Ц-маркетом“.

Лажни синдикат подржава Радуловића

Да би све било чисто и на неки начин легално надлежни су се досетили да процену вредности имовине „Ц-маркета“ и „Стотекса“ изврши иста агенција за процену вредности, а трошак за обе процене платиће „Ц-маркет“. У превару, како каже наш извор, укључен је и синдикат. Да би се смириле страсти, руководство А. Д. „Стотекса“ је надлежним министарствима предложило да се о читавој идеји о интеграцији изјасни и синдикат. Међутим, и то би било наметнуто, према речима нашег извора, јер је у питању Унија самосталних синдиката чији је председник у „Стотексу“ некадашњи, активиста ДС-а, па је за очекивати да ће подржати свог некадашњег партијског колегу Слободана Радуловића, који је због привилегија које доноси власт једно време такође обитавао у овој партији. Председник синдиката „Стотекса“, заиста је дао сагласност у име запослених за наведену превару, истиче један од акционара. – Синдикат је дао сагласност за интеграцију, иако је у том тренутку председник синдиката имао само једну исправну приступницу и то своју. Пошто су остале приступнице биле очигледни фалсификат оне су замењене новима, међутим, запослени су открили још гомили других нереализованих које су чекале да их неко преваром попуни. Притисак на раднике да приступе овом синдикату био је велики и они који су му приступили учинили су то уз претњу отказом – тврди један од акционара. Радници и акционари „Стотекса“ у више наврата о очигледној пљачки једне од странака чланица ДОС-а, обавештавали су све надлежне државне институције, почев од Агенције за приватизацију, све

до Републичке владе, али без икаквих ефеката. Тако да се очекује да ће Радуловић својој имовини ускоро приписати и „Стотекс“.

Како је Радуловић дошао до „Ц-маркета“

Пре извесног времена Независни синдикат „Ц-маркета“ преко медија је обавестио јавност о малверзацијама директора овог предузећа. Према речима чланова Независног синдиката, на место генералног директора „Ц-маркета“, Радуловића је поставио 1991. године Миша Секуловић, утицајан човек с Косова и Метохије. Радуловић је пре тога био генерални директор фабрике „Букуља“ из Београда.

Његов материјални успон према писању „Национала“ започет је тек његовим доласком у „Ц-маркет“, односно тадашњи „Центромаркет“. Радуловић је успео да откупи „Ц-маркет“ за мале паре обезвредивши друштвену имовину на тај начин што је умањео финансијско стање предузећа за 10 пута, када је уместо 9.700.000.000 динара приказано финансијско стање од само 900.000.000 динара. Уписом у регистар Привредног суда 1991. године Радуловић и финансијски директор Аксентић на нелегитиман начин, преко тзв. фирме „Алонсо-плус маркет“, ДП „Центромаркет“ је претворено у ДД „Ц-маркет“. Слободан Радуловић је тада уписан као генерални директор са неограниченим овлашћењима у заступању „Ц-маркета“. И овде су упозорења синдиката и запослених да је све спроведено на незаконит начин остала без икаквог ефекта.

Да су такве ствари, односно такав начин приватизовања сасвим нормална појава у нашој земљи сведочи и пример предузећа „Монтажа“ из Београда, које је купио њен генерални директор Миомир Пајковић са групом партнера за свега 34.864.000 динара. Запослени у овом предузећу не крију своје огорчење истичући да је директор Пајковић купио „Монтажу“ новцем стеченим разним махинацијама у току свог дугогодишњег директоровања и да само пословни простор вреди много више од новца за који је фирма продата. На процес приватизације чека још неколико хиљада фирми у Србији, каква ће њихова судбина бити неизвесно је, досадашња власничка трансформација не обећава много боље сутра.

ЗА ФУНКЦИОНЕРА НОВЕ ДЕМОКРАТИЈЕ СЕЧЕ СЕ ШУМА НА БЕЖАНИЈИ

Упркос ујозорењима инжењера хортикултуре да би сеча шуме у новобеоградском блоку 51 на- нела несагледиву ишћењу на природно окружење не само Бежанијске косе већ и читавој Београда, Дирекција за градско грађевинско земљиште и Урбанистички завод не одустијају од својих намера.

Према неким информацијама пројекат је намењен Горану Гнусу, високом функционеру Нове демократије, који намерава да на поменутиом месту изгради симбиозно-угоднишћелски и рекреативни центар. Према неким најавама 10.000 марака, колико би Дирекција добила за сечу шума, ишћеико да може да покрије средстава која су педесет година проишена на уређење овог простора

У данима када се у медијима све чешће могу чути апели представника града и надлежних министарстава, за потребе функционера Нове демократије Горана Гнуса Урбанистички завод Београда и Дирекција за градско грађевинско земљиште крче 12.000 метара квадратних парк-шуме на бежанијском платоу. За потребе господина Горана Гнуса, функционера Нове демократије, који на том простору намерава да направи угоститељско-рекреативни центар уништава се квалитетни зелени појас који има огромну еколошку, биолошку и природну вредност.

Не само што се нечијом непромишљеном одлуком, уништава животна средина, већ се у воду бацају и огромна друштвена средства која су утрошена у протеклим деценијама да би се шуме и заштитни појасеви формирали. На озелењавању тог простора генерације најбољих шумарских инжењера града уложиле су године рада и стрпљења. Стога, како тврде запослени у Градском зеленилу који се противе наведеној сечи, никаква материјална надокнада не може да исплати педесет година старости те вегетације.

Како тврди наш извор из Градског зеленила, највећи заговорници уништавања ове зелене површине су Биљана Крнета из Дирекције за градско грађевинско земљиште и Милица Јокић из Урбанистичког завода, која води регулациони план за блок 51, упркос противљењу појединих људи из „Градског зеленила“, „Србијашума“, Секретаријата за заштиту животне средине. Они сматрају да је постојећа вегетација, као изузетна биолошка вредност локације, била основни опредељујући фактор код експозиције објеката, решења саобраћајница и пешачких комуникација. Овакв приступ у планирању простора омогућио је да се максимално заштити постојећа квалитетна вегетација, као део заштитног појаса града и унапреди у квалитетну животну средину на планираном простору.

Са доласком нових људи у Дирекцију и Завод мишљење о томе колико је значајна једна таква природна средина током ноћи се променило. Како истиче наш извор, за потребе блока 51, када се почело са пројектом пре више десетина година, зелене површине планиране су врло детаљно уз кори-

шћење чак и аеро-фото снимака. Минималном интервенцијом на саобраћајним и пешачким комуникацијама ауто-кампа, извршена је пренамена простора у спортско-рекреациони центар са припадајућим спортским теренима.

Приликом градње и уређења простора постојећа вегетација у потпуности је очувана, те чини основну биолошку вредност овог центра. Како каже саговорник то је сасвим довољно да би се спречила сеча шума која ће бити омогућена усвајањем регулационог плана блока 51 на Новом Београду. Нови регулациони план који уништава цео шумски комплекс у колизији је са планским актом блока 51 који је усвојен још далеке 1991. године. То вам је она позната прича када неко дође и уништи оно што су други градили годинама због свог приватног интереса.

Из Градског зеленила тврде да оцењивање квалитета раније донетих планских аката и њихове неусаглашености није у њиховој компетенцији, али се поставља питање шта значи извод из старог ГУП-а који је у нескладу са самим собом. Планери очигледно нису били на терену, с обзиром да су седми степен становања ставили испод далековода, а не дефинисане центре активности усред шуме. Како они наводе, упркос приватним интересима треба заштитити ову зелену површину зато што она представља изузетан еколошки ре-

сурс и једини зелени фонд са западне територије града на лесној заравни, значајан не само за становништво Бежаније, Новог Београда већ и шире, за цео град.

Како истичу, са све већим бројем возила на улицама града и великом количином отровних издувних гасова, ваздушна струјања и убризгавање кисеоника у оболела плућа града не могу се тек тако одбацити, јер ће нам она сигурно недостајати већ у скорој будућности. У свим земљама западне Европе којима толико владајућа коалиција стреми оваква једна одлука изазвала би шире протесте у јавности, али пошто су код нас људи превише заокупљени преживљавањем, природна средина није на листи приоритета, што вешто користе они коју поседују имало политичке и моћи и извршне власти.

Примена западних норматива и стандарда за заштиту паркова и шума још увек је далеко од нас. Ова упозорења нису се допала појединцима из Дирекције за грађевинско земљиште и обрађивачима планског акта који су од пројектаната из Градског зеленила тражили ублажавање става у погледу нанете штете. Из Зеленила пак тврде да би то значило давање зеленог светла за комплетну сечу, што по њима не долази у обзир.

ЗАШТО ВЕСЕЛИНОВ ШТИТИ КОРУМПИРАНОГ ДИРЕКТОРА?

Радници запослени у друштвеном предузећу АМЦ „Звезда“ из Панчева тврде да располажу документацијом која показује да су у незаконите радње у њиховом предузећу организоване у циљу стицања материјалне користи улетени утицајни људи Панчева, који у овом граду врше врло одговорне дужности, међу којима се посебно истичу Драган Веселинов, републички министар пољопривреде, Мирослав Николић, председник Трговинског суда у Панчеву, Недељко Мартиновић, истражни судија Округног суда у Панчеву и његова супруга Бојана Миљус-Мартиновић, судија Трговинског суда у овом граду, Зоран Секулић, судија Врховног суда Србије и друге утицајне личности из српског правосуђа. Запослени једино оправдање за такво понашање надлежних органа и из блокираног поступка за разрешење директора Јагодића проналазе у његовој повезаности са локалним моћницима који му на такав начин враћају за дугогодишњи прејман као специјалне муштерије

Министар пољопривреде Владе Републике Србије Драган Веселинов у историји српске привреде остаће упамћен по многобројним аферама. Због кривичног дела криволова више пута је требало да одговара пред законом, што је до сада вешто избегавао. Ловачко друштво „Мостонга“ из Оцака отгузило га је да је уз његову подршку део ловишта „Лалинске ливаде“ у атару насеља Оцаци припојен новоформираном ловишту „Горња шума“, чиме је ово ловачко друштво на незаконит начин остало без 900 хектара најбољих и најбогатијих ловних терена.

Афера око шверца пет стотина хиљада препелица из Југославије у Италију такође се повезивала са његовим именом. Веселинов је тада тврдио да му је све намештено, за разлику од италијанске штампе која је тврдила да су у посао око шверца били укључени и поједини политичари у обе земље, на високим државним положајима. Радници запослени у друштвеном предузећу АМЦ „Звезда“ из Панчева тврде да располажу документацијом која показује да су у незаконите радње у њиховом предузећу организоване у циљу стицања материјалне користи улетени утицајни људи Панчева који у овом граду врше врло одговорне дужности, међу којима се посебно истичу Драган Веселинов, републички министар пољопривреде, Мирослав Николић, председник Трговинског суда у Панчеву, Недељко Мартиновић, истражни судија Округног суда у Панчеву и његова супруга Бојана Миљус-Мартиновић, судија Трговинског суда у овом граду, Зоран Секулић, судија Врховног суда Србије и друге утицајне личности из српског правосуђа.

Радници отгужују свог директора Момчила Јагодића да је поменути особа омогућавао јефтину поправку кола за одређене противуслуге, чиме је ово предузеће оштећено за више хиљада динара. Радници истичу да је директор Јагодић својим поступцима предузеће довео у изузетно тешку материјалну ситуацију, услед које запослени не примају зараде последње три године. Момчило Јагодић је, према њиховим речима, разним злоупотребама и незаконитим радњама, у намери стицања велике имовинске користи првенствено за себе а онда и за своје пријатеље, довео предузеће у предстечајно стање. Такво понашање и опхођење према имовини предузећа директору Јагодићу су, према њиховим тврдњама, омогућили пријатељско-пословни контакти са људима из правосуђа и Министарства.

Паралелно са поступком за директорову смену, против Јагодића поднете су и кривичне пријаве СУП-у Панчево и другим надлежним органима, са приложеним материјалним доказима о постојању основа за сумњу о његовим злоупотребама и криминалним радњама. Међутим нико од надлежних органа, а како радници истичу осим СУП-у Панчево обраћали су се и Одељењу финансијске полиције, надлежној

DD »AMC Zvezda« PANČEVO

Deoničko društvo u motornoj svojini sa p.o.
Pančevo, Stevana Šupljika 88

DD AMC ZVEZDA

PANČEVO

F. B. 4000-011-0-2147

Telefoni:

Komercijalni otkaz 47-929
Tehnički otkaz 40-571
Sektor opših poslova 48-751
Fax 011/314-689
Teleks 011/13-232

Račun br. 5034/04 709

Datum: 20.06.1996

Na osnovu narudžbine / računa / ugovora br. _____ od _____ godine

Iskazanima Vam sledede: **REGISTRACIJA VOZILA** od _____ godine

Red. broj	NAZIV	Jed. mera	Količina	Cena	Iznos
	PA 100-964 / Marković Zoran/				170,00
	Društvena				25,00
	Komunalna taksa		219,4		20,00
	Admin. taksa				12,00
	Saob. knjižica				102,00
	Osiguranje Auto Sene		240,0		10,00
	Usluge registracije		240,0		70,00
	Tehnički pregled vozila		240,0		10,00
	Formulari		240,0		8,00
	UKUPNO				491,00
	PA 71-28 / Martinević Nedeljka/				30,00
	Društvena				25,00
	Komunalna taksa		219,4		20,00
	Saob. knjižica				12,00
	Osiguranje DDOR Novi Sad		240,0		209,20
	Usluge registracije		240,0		20,00
	Tehnički pregled vozila		240,0		70,00
	Formulari		240,0		10,00
	UKUPNO				1020,20
	70 pores na ulaz				469,58
	UKUPNO:				1489,78

U slučaju neplaćanja u zakonom propisanom roku, naročito ako Vam zakonom propisano kašnjenje, otkazujemo ugovor i vratio od 5 dana po prijemu računa. U slučaju spora molimo Vas da se obratite: Pančevo, Stevana Šupljika 88, AMC Zvezda.

SLUŽBENO: Radnik/poslodac/posrednik s 98/100
U slučaju neplaćanja u zakonom propisanom roku, naročito ako Vam zakonom propisano kašnjenje, otkazujemo ugovor i vratio od 5 dana po prijemu računa. U slučaju spora molimo Vas da se obratite: Pančevo, Stevana Šupljika 88, AMC Zvezda.

1006

Radni nalog

VLASNIK VOZILA: Veselinov Dejan
Adresa: Labeta Opatovca 2
Telefon: Pančevo

PROBNI VOZAČ

Datum kupovine: [ ] [ ] [ ] [ ] Model: Yugo 1.1 (1991) Sifra servisa: [ ] [ ] [ ] [ ]
Datum prijema: 19.02.2000 Br. kasje: 10001101 Predeno km: [ ] [ ] [ ] [ ]
Datum završetka radova: 19.02.2000 Br. motora: 10001101 Reg. tablice: PS-710-44

ROK ZAVRŠETKA: 19.02.2000

Sifra operacije	NEISPRAVNOST-OPERACIJA	Jedin. usluga	Cena operacije	Na teret	Sifra radnika
	<u>PROBNA ZAKAZA ČIŠĆENJE VOLANA</u>				
	<u>DOZVOLNO ZVUKO KORNJA</u>				
	<u>POPRAVKA STABLA VEŠTA</u>				
	<u>POPRAVKA AKUPULVA</u>				

NARUČILAC JE SAGLASAN:
1. Da rok završetka radova može da bude produžen u slučaju nedostatka rezervnih delova.
2. Da o eventualnoj promeni roka opravke važi samo telegrafsko obaveštenje.
3. Da se izvršeni radovi i ugrađeni delovi naplate po važećim cenama ovog servisa.
4. Da se obave i oni nepredviđeni radovi koji su neophodni za izvršenje naručenih radova.

Ukupno: 25 Vlasnik: [Signature]
L.K. SUP

inspekciji rada kao i Opštinskom sindikatu, nije reago-
vao, iako je na to obavezan po osnovu zakonских овлашћења.

Запослени једино оправдање за такво понашање надлежних органа и блокираног поступка за разрешење директора Јагодића проналазе у његовој повезаности са локалним моћницима, који му на тај начин враћају за дугогодишњи третман као специјалне муштерије. Како они истичу, та се сумња нарочито односи на републичког министра пољопривреде Драгана Веселинова са којим је директор Момчило Јагодић у сталном контакту. Уколико нису у питању телефонски разговори онда су то лични сусрети, који се одвијају у седишту странке Коалиција Војводина у Панчеву.

Запослени кажу да немају ништа против политичког одређења директора, све док политика не почне да угрожава посао, што се у овом предузећу током низа година показало као погубно. – Може он да чини неке услуге министру, али у своје име. Када то угрожава предузеће онда је то ствар за полицију. Не може неко споља да се умеша у унутрашње ствари предузећа и да некога држи на месту директора, иако постоје чврсти докази за његову смену и за покретање кривичног поступка против њега – каже један од радника који додаје да су и Веселинов и поменуте судије Трговинског и Окружног суда врло честе муштерије AMC „Звезда“. – Поправљано им је све и свашта на колима, а постоје сумње да су неки рачуни лажирани.

Запослени овог колектива као посебан проблем истичу тоталну блокаду медија у пласирању праве истине о стању и разлозима таквог стања у колективу и то како у локалним медијима тако и у афирмисаним новинским кућама. И ову блокаду радници схватају као последицу утицаја моћника којима није у интересу утврђивање правог стања истине, зато што су и они дали свој допринос тешкој финансијској ситуацији у којој се предузеће налази.

Radni nalog

VLASNIK VOZILA: Suzica Nikolic
Adresa: _____
Telefon: _____

PROBNI VOZAČ

Datum kupovine: [ ] [ ] [ ] [ ] Model: Mitsubishi Lancer Sifra servisa: [ ] [ ] [ ] [ ]
Datum prijema: [ ] [ ] [ ] [ ] Br. kasje: 1991 Predeno km: [ ] [ ] [ ] [ ]
Datum završetka radova: [ ] [ ] [ ] [ ] Br. motora: [ ] [ ] [ ] [ ] Reg. tablice: _____

ROK ZAVRŠETKA

Sifra operacije	NEISPRAVNOST-OPERACIJA	Jedin. usluga	Cena operacije	Na teret	Sifra radnika
	<u>MIKRO POLU GONOBALNA</u>				

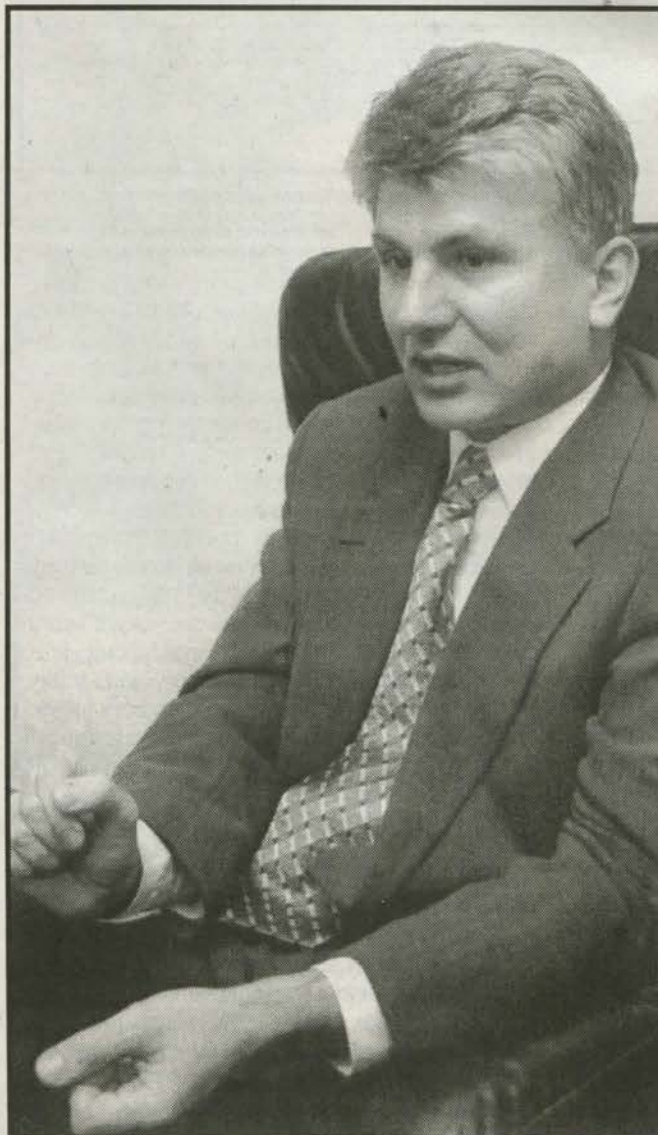
NARUČILAC JE SAGLASAN:
1. Da rok završetka radova može da bude produžen u slučaju nedostatka rezervnih delova.
2. Da o eventualnoj promeni roka opravke važi samo telegrafsko obaveštenje.
3. Da se izvršeni radovi i ugrađeni delovi naplate po važećim cenama ovog servisa.
4. Da se obave i oni nepredviđeni radovi koji su neophodni za izvršenje naručenih radova.

Ukupno: 25 Vlasnik: [Signature]
L.K. SUP

СИТУАЦИЈА СЕ ОЗБИЉНО ИСКОМПЛИКОВАЛА

Са новим руководством које је на челу предузећа од 5. октобра 2000. године радници и акционари текстилне фабрике „Дунав” из Челарева тврде да се путем превара спрема продаја фабрике бизнисмену Ђокићу из Будимпеште. Како тврде акционари, агенција за процену вредности проценила је капитал фабрике на 24.000.000 марака, што је према њиховим речима, ван сваког разума, јер према стварном стању ствари тај новац би покрио свега 7,5 одсто фабричког капитала, што представља безначајну вредност. Да би се дочепало богатства директор Гојко Кнежевић, саветник Хишпа из Оџака, по професији агроном, сада генерални директор А. Д. „Дунав” из Челарева, често се позива на своје пријатељске везе са Коштуницом, Ђинђићем, и кумовске са Мићуновићем. Радници су на тај начин заплашени, па о махинацијама у фабрици не смеју да зучу

Запослени у текстилној фабрици „Дунав” из Челарева и акционари већ месецима безуспешно покушавају да скрену пажњу јавности и надлежних државних органа да се спрема незаконита продаја фабрике. Радници и акционари упозоравају да је директор фабрике Гојко Кнежевић, заједно са својим пријатељима уз подршку из врха власти, одлучио да по багателној цени фабрику прода анонимном трговцу Ђокићу из Будимпеште и отпусти у старту 400 радника, а касније и остале, тако да од 1.650 радника у сталном радном односу остане само њих 150. Неизвесно је да ли би радило и оних преосталих 150 радника, или би можда и они били замењени директоровом родбином и пријатељима. Према приватном договору између директора Кнежевића и бизнисмена Ђокића, 51 одсто државног капитала треба да припадне овом трговцу из Будимпеште уз обећање да ће му бити омогућено да од акционара откупи и радничке деонице како би био већински власник фабрике. Тако би по закону о приватизацији А. Д. „Дунав” постао његово приватно власништво. Нови власник би задржао само најатрактивније производне програме не водећи рачуна о судбини радника и њихових по-

Фабрика вреди око 50.000.000 марака а не 24, колико тврди директор

По мишљењу стручњака и Агенције за процену капитала, која је урадила процену капитала пре три године, фабрика А. Д. „Дунав” из Челарева вреди 53.000.000 марака а не 24.000.000 односно 2.000.000 колико треба још уложити после покрића дуговања од 22.000.000 марака према фалсификованим билансима. - Поштована господо сами процените које иде 51.000.000 немачких марака. Сви би смо ми када би смо на така нешто пристали били подвргнути кривичном гоњењу - каже један од акционара који сматра да се правилном применом Закона о приватизацији и докапитализацији може овој фабрици омогућити уживање капиталом од најмање 30.000.000 марака, јер би са њим коришћењем капитале радило 1.650 радника који би могли да остваре одличне резултате.

родица. Када су запослени и акционари изабрали Кнежевића на чело фабрике нису ни слутили да је то за њу почетак једног сноврата и невиђене отимачине.

Текстилни комбинат „Дунав“ из Челарева био је своје-времено гигант светског гласа, са великим извозним програмом и малим увозом, претежно сировина. Запошљавао је 1.650 радника који су радили са савременом опремом и техно-логијом. Са мозаиком више група производа фабрика и данас поседује потенцијал од око 15.000 производа годишње. Како истичу запослени, производни програм имао је добру прођу на страном и домаћем тржишту што је лако оствари-во поново уз неке мале корекције. Процена старости објекта, машина и остале инфраструктуре је око 35 година, што значи да је фабрика релативно млада када се упоређи са дру-гима у земљи. У фабрику је до сада уложено око 300.000.000 марака, највише у фабричке објекте, опрему, лабораторију,

Шта би било кад би било

Морам да признам да смо направили велики про-пуст што нисмо проверили зашто је Гојко Кнежевић смењен са функције генералног директора у „Хи-пол“ у из Оџака, као што је пропуст што смо дозволи-ли да Кнежевић води две фирме. Међутим мислим да је можда и највећа грешка што смо бизнисмену Ђокићу који сада разним мућкама покушава да нас купи да-ли ексклузивно право да извози нашу робу. — каје се представник акционара Момчило Карановић

услугне радионице, мотел. Да је фабрика некада добро по-словала сведоче подаци да је овај комбинат за потребе сво-јих радника изградио 240 станова, отворио 12 продавница широм бивше Југославије, са представништвом у Београду, што укупно чини 30.000 метара квадратних пословног про-стора. Годинама су руководство фабрике и запослени улага-ли у инфраструктуру фабрике, канализацију, водовод, гаси-фикацију. Како истичу акционари, „Дунав“ је расадник висо-костручних кадрова. Фабрика поседује 10 јутара земље за градњу нове фабрике у индустријској зони, града као и пла-цеве за градњу 100 станова.

Постпетеоктобарско руководство уништило фабрику

Са новим руководством које је на челу предузећа од 5. ок-тобра 2000. године радници и акционари тврде да се путем

SAVEZ SINDIKATA SRBIJE
VEĆE SAVEZA SINDIKATA VOJVODINE
Novi Sad, Bulevar Mihajla Pajuna br. 24, Tel. cent. 021 / 615 - 911, 57 - 122
Faks: 021 / 57 - 472 i 57 - 149, 21. i 22. kat: 45700 - 678 - 4 - 474, NBJ ZOP Novi Sad

Novi Sad, 7. mart 2002. godine

*Синдикат А.Д. Дунав
Челарево - Српска*

PREDMET: Aktuelna situacija u A.D. "Dunav", Čelarevo

Veću Saveza sindikata Vojvodine su dostavljena od strane akcionara AD "Dunava" i bivšeg generalnog direktora i akcionara dva pisma koji datiraju od 27.02. i 04.03.2002.godine. Pisma su adresirana na nadležne organe AD "Dunav" Čelarevo.

Veće SSV je već duže vreme upoznato sa nastalom situacijom i problematikom u AD "Dunavu". U dosadašnjim aktivnostima nastojalo se da se pred nadležnim organima Vlade Republike Srbije, Izvršnog veća AP Vojvodine i drugim organima ova složena situacija razreši.

Prvo, pokrenut je predlog da Vlada Srbije uvede privremene mere znajući da je to jedino rešenje, ali taj predlog nije prihvaćen. AD "Dunav" je ovaj problem rešio imenovanjem novog sastava Upravnog odbora i novog v.d. direktora. Nakon sagledavanja stanja, posle rada novih organa upravljanja (što je sasvim evidentno iz navedenih pisama) situacija se pogoršala a obećanja koja je novo rukovodstvo dalo zaposlenima su izigrana. Na osnovu činjenica iz pisama može se zaključiti da su zaposleni smišljeno izigrani i prevareni i da je to možda pripremano od pojedinačno zainteresovanih aktera u "Dunavu" ali i drugim strukturama vlasti. U pismima se nominiraju dva aktera, pri čemu nadležni organi treba da provere i druge. Na osnovu činjenica navedenih u pismu postoji osnovana sumnja da se u konkretnom slučaju vrše radnje sastavljanja lažnih bilansa radi pribavljanja koristi. Praktično, smišljenim gubicima u tekućem poslovanju dalje se ovara vrednost kapitala preduzeća i vrednost akcija radnika-akcionara, a sve to će se kasnije legalizovati kupovinom dela kapitala oko 41% - sada u vlasništvu državnih fondova i još 10% od radnika-akcionara. S tim u vezi, nužna je intervencija nadležnih organa jer bi se praktično legalizovale sada nelagalne radnje, zahteva se kontrola ove aktivnosti, u pravcu konkretne primene izmenjenog Krivičnog Zakona Republike Srbije - dela zakona o korupciji u postupku privatizacije ("Sl.glasnik RS" 10/02).

Na osnovu izloženog, pored zakona i logičnog prava, da bi se sprečile velike i nenadoknadive materijalne štete, štete za državni akcijski deo, kao i neprocenljive štete za zaposlene i njihove porodice i njihov materijalni i socijalni položaj, zahteva se od svih nadležnih organa kojima se uz ovaj dopis upućuju dva pisma akcionara, da se prema navodima u pismima urgentno preduzmu mere.

Prvo, da se od sadašnjeg generalnog direktora AD "Dunava" Čelarevo (nakon provere upisa u Trgovinski sud u Novom Sadu), odmah zatraži podnošenje ostavke i odlazak iz preduzeća, ili da se razreši dužnosti generalnog direktora od nadležnog organa, kako bi se sprečila dalja opstrukcija.

Takođe, postoji konflikt interesa i nejasan radno-pravni status generalnog direktora jer je imenovan istovremeno i vlasnik velikog preduzeća.

Drugo, da se zbog nastale situacije i posledica koje bi pretrpelo preduzeće prekinu svaka aktivnost sa (u pismu imenovanim Dokidom iz Budimpešte) posebno vezano za privatizaciju AD "Dunav", koja se vrši van zakonom propisane procedure.

Treće, predlaže se da se sindikat uključi zajedno sa Vladom Republike Srbije i Izvršnim Većem AP Vojvodine o hitnom imenovanju upravnika i uvođenju privremenih mera i da se pomogne finansijski naročito kod pitanja potraživanja 2,7 miliona dolara (dug iz Iraka) a putem Narodne banke Jugoslavije koja je garant za ovo potraživanje. U ovom slučaju bi se opravdano napravio izuzetak zbog štete od 27 miliona DEM koju je "Dunav" pretrpio u velikom požaru pre 3-4 godine.

Da se hitno uputi AD "Dunav" upozorenje da prekinu otpuštanja radnika i da prekinu bilo koju raspravu vezano za kapital ili odluke koje bi dovodile u dalju krizu, dok se ne reši ovo personalno pitanje, odnosno dok se temeljno neusklađe normativni akti sa zakonskim propisima.

SEKRETAR
PREDSEDNIŠTVU SSV
Dražo Grubić
Dražo Grubić

—
 vrednost kapitala je 24 miliona DM. Tako, kada bi se pojavili biznismeni da kupuju fabriku, i dobro kao veliki prijatelji fabrike, veliki leboдавci, preuzeli dug od 22 miliona, trebali bi da daju jos samo 2 miliona DM do 24 miliona i fabrika je njihova, a mi koji smo tu radili i stvarali, kada bi bili mutavi, mogli bi da nas takvi uzjase, pa idite mili moji kuda koji, moжда od sadasnјег броја i 80%, jer je to cena svega toga. Zbog toga smo mi oprezni.

Kada se reklo da su dugovi strpani svi u jednu korpu, potrebno je objasniti sledece:
 1. KRATKOROCNI KREDITI kod N.S. banke - ta sredstva su pokrivena u vrednosti zalihа i potrazivanja kod kupaca, uz napomenu da su protivzakonito zaračunali kamatu, sigurno vise za 1 milion DM, nego sto to sud priznaje. (proverite sudske presude). Ako se uzme da se vode kratkorocne obaveze od 126 307 000 minus orijentaciono, sto sud samo priznaje od 30 000 000, odn.

126 307 000
 30 000 000 otpis

96 307 000 din. dug, sto je realan dug.

2. DUGOROCNE DEVIZNE OBAVEZE (glavnica) otpis duga omogucavaju pariski i londonski klub oko 66%:

218 854 000 * 66% = 144 443 640 din.

218 854 000 - 144 443 640 = 74 410 360 din. ostaje kao dug.

3. DUGOROCNE DEVIZNE OBAVEZE (kamate)

226 914 000 * 66% = 149 763 240 din.

226 914 000 - 149 763 240 = 77 150 760 din ostaje dug.

Sto ukupno po tackama 2i3 iznosi 151 561 120 din.

4. KRATKOROCNE I DUGOROCNE dospеле obaveze = 42 700 000 din.

ukupno 2+3+4 = 194 261 120 din.

5. ROBNE REZERVE

4 146 000 din. dug

SVEGA DUG = 198 407 120 din.

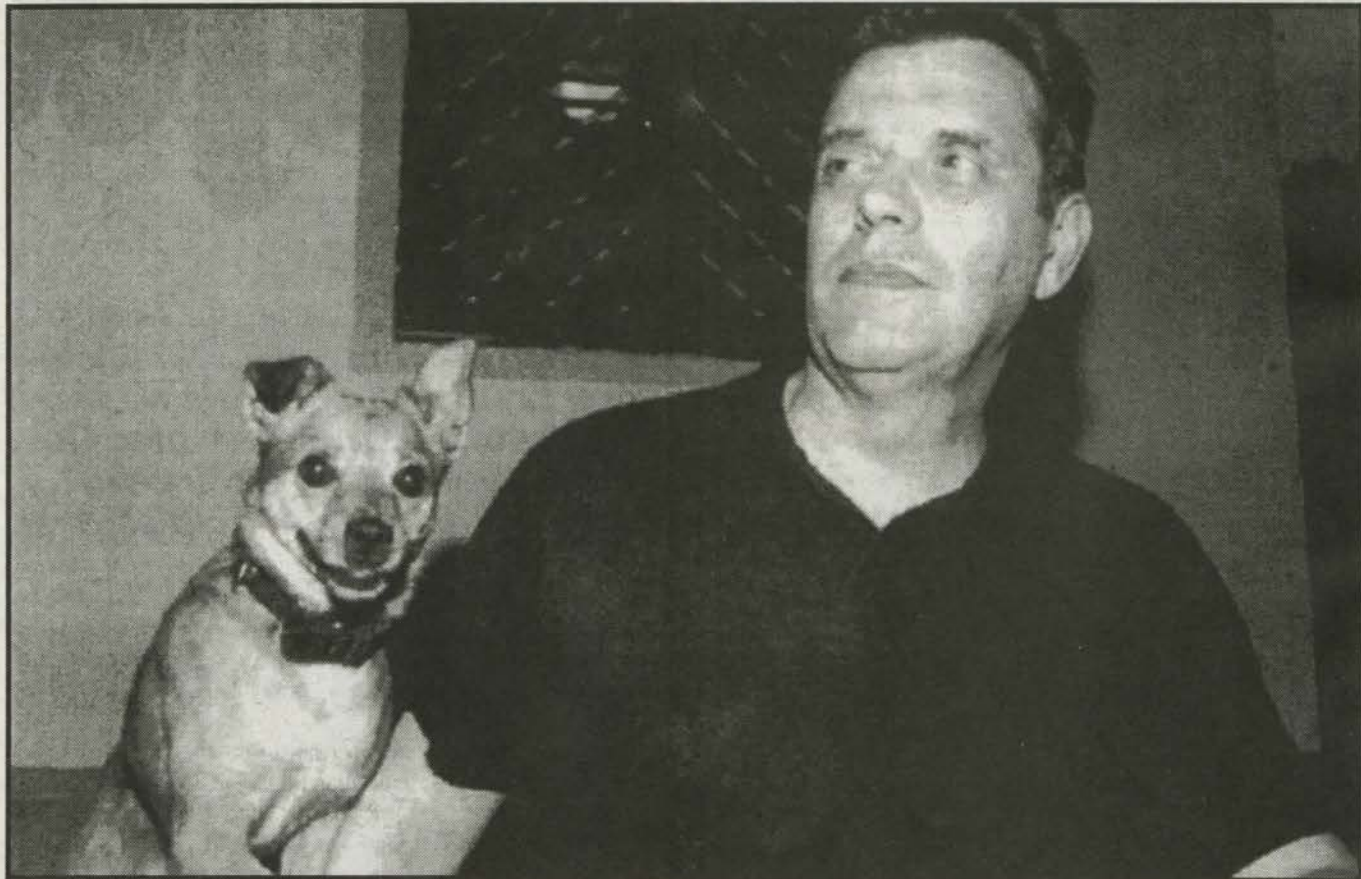
Prema prikazu tabele biznis plana "A.D. Dunava" za 2002. godinu niko ne pobija razne dugove koji iznose 618 921 000 din, ali kada se odbiju kratkorocni krediti sto se nalaze u robі kod kupaca, zatim otpis pariskog i londonskog kluba od 66%, ostaje 34% na duzi rok od 15-20 godina, onda je taj preostali dug 151 561 760 din. sto nije ni cca. 5 miliona DM. Na godisnjem nivou to nije vise od 300 000 DM/godisnje, racunajući na gore navedeni period otplate. To je za fabriku sitan dug i kada bi radila sa kapacitetom od 50% godisnje.

превара спрема продаја фабрике бизнисмену Ђокићу из Будимпеште. Према њиховим тврдњама, агенција за процену вредности проценила је капитал фабрике на 24 милиона марака што је ван сваког разума јер, према стварном стању ствари, тај новац би покрио свега 7,5 одсто фабричког капи-

Вечера са Ђинђићем, руча са Кошпуницом, а Мићуновић му је кум

Да би се дочепао богатства директор Гојко Кнежевић, саветник Хипола из Оџака, по професији агроном, сада генерални директор А. Д. „Дунав“ из Челарева често се позива на своје пријатељске везе са Кошпуницом, Ђинђићем и Мићуновићем. Радници су на тај начин заплашени па не смеју да зудну. – Дошла ми је радница из А. Д. „Дунав“ која је отпуштена и каже: – Ти си га довео види шта ради од нас, знао си све што је радио у Оџацима одакле је истерао. Које богатство има, а хоће народ Челарева да уништи. Јеси ли ти знао да му је Драгољуб Мићуновић кум? Хвали се како је пре неки дан био са Ђинђићем. Италијанима је дао наше магацине и део производних хала. Затворио је фабрички ресторан. Сви радници кажу да си га ти довео, ти га и одстрани од нас док нас скроз не уништи – описује овај сусрет представник акционара Момчило Карановић, који истиче да је Кнежевић за врло кратко време због веза са буџованима постао свемогућ тако да се нико не усуђује да му се супростави.

тала, што представља безначајну вредност. Како они истичу агенција је прво проценила капитал на 53.000.000 марака. – Да ли је могуће да је оловка само за четири године појела скоро 30 милиона марака – каже представник акционара Момчило Карановић, иначе некадашњи директор фабрике. Карановић тврди да постоје наговештаји да се са проценом капитала мућка не би ли се фабрика за мале паре продала а неко новац ставио у свој џеп. – Ко може побити чињеницу, ако документујемо, да 10-12 машина, производни програм и пословни простор, у садашњем стању вреде 24.000.000 марака. Јасно је да постоји намера да наведени капитал, стечен тешким знојем, нестане преко ноћи и падне у руке мафија-

Kada isključivo navedeno što je realno, a ne fraze, "A.D. Dunav" ima ozbiljan dug bez pokrića, a to je

42 700 000+

4 146 000

46 846 000 din.

dug cirka 1 500 000 DM, koji treba videti kako ga reprogramirati kao i kratkoročne kredite rusih banaka na skupu kamatu. Treba tražiti izlaz kreditiranja i davanja avansa od stranih kupaca koji uzimaju nas proizvod. To je moguće naci, samo treba više zapeti oko toga i na taj način vratiti bankama kojima se duguje.

Ako se doda da "A.D. Dunav" Celarevo potražuje 2 700 000 dolara od Iraka, garant N.B. Jugoslavije, trebalo bi ustupiti banci da ona to potražuje, a nama dati dinarsku protiv vrednost, fabrika bi tako pokrila 100% svoje dugove uključujući i kratkoročne kredite a isključiti devizne što se otpisuju i ostatak što ide na 15-20 godina. Kako vidite, kada se sve ovo razvrsta kako treba, nema duga od 22 miliona DM, niti ce doći u pitanje da je vrednost akcija pala na 18 DM umesto 400 DM. Sto se tiče poslovnog gubitka po bilansu, koji jos nije gotov, ne bi o tome nista komentarisali.

Ako se uradi nova revizija kapitala što je navedeno, tu ćemo dobiti najmanje povećanje kapitala od 30 miliona DM. I ako se doda ovo što je vestacki procenjeno 24 miliona DM, kapital fabrike ce biti minimum 54 miliona DM.

Kada cuju oni koji su trznali na ovu fabriku da je misle dobiti, i da umesani u to neko usicari i da ne bi kruzile price oko toga, i da fabrika sacuva svoj ugled, da sacuva rukovodstvo i organe moze se samo postici ako se izvrsi pravedna procena i videcete da ce fabriku ostaviti na miru i verovatno ce traziti drugu zrtvu.

Osujtice se bilo koji pojedinac da mesetari sa nasim kapitalom i spreccimo da nas okrece kao na ringispilu, za to se mi iskreno zalazemo.

Na kraju zelimo da saopstimo da ovo nase upozorenje ima dobru nameru i za prijatelje i protivnike, ako bi odstupili od zakonskog kriterijuma i od realnih cena podvelo bi se sve pod veliku zloupotrebu zakona, a posledice su tada velike.

Nasa je zelja "CUVAJ ME, CUVAJU TE"

"CIST RACUN, DUGA LJUBAV"

Predstavnik akcionara i
Clan skupstine "A.D. Dunav"

g-din. Momcilo Karanovic

U Celarevu, 27.02.2002.

ша. Наш капитал вреди сигурно 60-70.000.000 марака, те га треба заштитити и одредити му реалну вредност. То је у оба-вези и синдикат и акционари, али и држава. Ту нема играња жмурке, већ треба широко отворити очи и мудро заштитити имовину. Ово судбносно питање не могу решавати ни групе ни појединци, већ читав колектив, када дође на тапет приватизације. Они који покушавају да отму фабрику морају имати у виду да ми нисмо дебилни и да то неће проћи – каже он.

Биланси предузећа, према његовим тврдњама, толико су деформисани да у њих нико не би требало да верује. Уколико се заври у документацију уочавају се нечије намере да се фабрика прикаже у што горем светлу. Садашњим приказом стања фабрика је презадужена, из разлога што приказ не одражава онакво стање какво би требало да буде. Ту су сва дуговања специфицирана и стрпана у једну корпу, за оне који се у то не разумеју, то делује веома забрињавајуће, тако да би се мало ко одлучио ндаљ уложи новац. У билансу је дуг фабрике 22.000.000 марака а вредност капитала 24.000.000. Тако да, када би се појавили бизнисмени да купују фабрику преузели би дуг од 22.000.000 и требало би да дају још само 2.000.000 марака до 24.000.000 и фабрика би била њихова. Они који су у комбинату радили и стварали, на тај начин би били избачени напоље а таквих би било много, према неким информацијама можда чак и 80 одсто од укупног броја запослених. Како истичу акционари дуговања су заиста надувана и нереална. Краткорочни кредит код „Новосадске банке“ покривен је залихама и потраживањима од купаца. Камата је при томе противзаконито зарачуната и то за милион марака више од оне коју суд признаје. Отпис дугорочних обавеза с друге стране омогућавају Париски и Лондонски клуб и то у вредности од око 66 одсто. Када се све узме у обзир, како тврде запослени и акционари, фирма има дуговања од 6.500.000 марака што је много мање од 22.000.000, како неко жели да прикаже.

Изазов за директора казна за раднике

Упућени тврде да је Гојко Кнежевић дошао на место генералног директора тврдећи да је то радно место за њега изазов у овим тешким временима и да би се, према његовим речима, још једном потврдио као врло успешан привредник. Запослени и акционари су у почетку веровали његовим речима и обећањима да неће да дозволи да плате буду мање од шест хиљада динара, уз план да за годину дана достигну ниво од хиљаду марака, односно 500 евра месечно. Кнежевић је приликом свог представљања, присутне уверавао да је то лако оствариво, јер такве плате имају радници у његовој приватној млекари. Такође, на почетку свог директоровања Кнежевић је изјављивао да неће бити никаквог отпуштања радника и да неће дозволити никакав реваншизам. Ове изјаве потврдио је и пред колективом, узгред рекавши да је успешан бизнисмен и да је јако богат човек који има своју приватну фирму. Међутим, после врло кратког времена показало се да његове изјаве и тврдње нису тачне и да су радници и акционари били у великој заблуди о његовим намерама. Како они кажу сви скупа су изиграни, што им је изузетно тешко пало. Да би Кнежевић спровео свој циљ – за мале паре продао фабрику, трудио се да је пре тога уништи. На сваком кораку, где год је стигао блалио је комбинат. Својим причама и својом пословном логиком оборио је цене производа. Цену цакова који су коштали 15 динара оборио је на 5 динара, што није покривало ни трошкове производње, а тако је било и код тканина и других производа. Основно гесло код трговања – продај што скупље а купи што јефтиније, код Кнежевића није важило, већ је било обрнуто. Тиме је довео у сумњу оправданост оваквог свог понашања, што наводи на закључак да се ради о смишљеној акцији како би се фабрика продала у бесцење. Од датих обећања за повећање плата није ништа урађено. Због изузетно тешке материјалне ситуације колектив А. Д. „Дунав“ је веома исцрпљен. Велики део радника и њихових породица, око 95 одсто, буне се тражећи директорову смену.

О стању у предузећу већ дуже време упознато је и Веће самосталних синдиката Војводине. Покренут је предлог да Влада Србије уведе привремене мере знајући да је то једино решење, али тај предлог није прихваћен. Практично, смишљеним губицима у текућем пословању, даље се обара вредност капитала предузећа и вредност акција, све помену-те радње ће се касније легализовати куповином дела капитала, односно 51 одсто у власништву државе и још 10 одсто од радника-акционара. Упркос овим упозорењима надлежни државни органи и даље не интервенишу и не примењују изменеу Кривични закон Републике Србије о корупцији у поступку приватизације, за који су представници власти пре него што је усвојен причали да је одлична ствар која ће да спречи све могуће манипулације. – Ако је читав свет прокламовао као највеће светско зло корупцију и криминал, а против ње се изјашњавају и власт и опозиција, ко стоји иза овог случаја за раднике је тајна. Кнежевић се у причама разбацује да познаје доста људи из Републичке владе. Нека будован да будовану, али нека овај колектив остави на миру јер од њега живе многи – каже Карановић. Он истиче да је Кнежевић разним акробацијама успео да обори акције са више стотина марака на 18 марака, чиме је оштетио око 1.800 акционара. Кнежевић се, према његовим речима заједно са Ђокићем намерачио на „Дунав“ знајући да је то перспективна, модерна фирма. План за присвајање „Дунава“ разрађиван је више година, а држава и банке су подбациле у спречавању најпре суноврата фабрике, а касније и њене отимачине.

МИНИСТАРСТВО ПРОНЕВЕРЕ

Савезни секретар за вере Богољуб Шијаковић, са својим помоћником Борисом Милосављевићем, налази се на пути у Америци, по четвртој пути од стицања на дужности. Шијаковић ће у САД провести скоро две а можда и три недеље, иако да се његов повраћај очекује тек средином јула. Шијаковић и његов помоћник су до сада о државном трошку обишли цео свет

Како наш извор наводи, Савезно министарство вера, односно Савезни секретаријат за вере, како се оно назива после промене власти, основано је без икакве уставне надлежности и без икаквих права и дужности. Савезни секретар вера је Богољуб Шијаковић из Никшића, члан Социјалистичке народне партије. Овај секретаријат нема никакве правне надлежности, јер су све надлежности у овој области у републикама. Секретар Шијаковић је самовољно формирао велику администрацију, три пута већу од Министарства вера Републике Србије, која служи само његовим личним интересима и интересима његовог заменика Бориса Милосављевића, члана Демократске странке Србије, којим је већ два пута службено боравио у Сједињеним Америчким Државама по месец дана о трошку државних пара, а да нико осим њега и Савезног секретара Шијаковића не зна са каквим задатком је тамо боравио, по чијем позиву, и шта је без надлежности тамо радио.

Шијаковић је, такође као ненадлежан, више пута боравио у иностранству наплаћујући девизне дневнице и трошећи велики новац. Запосленим радницима плаћа станове у Београду, одвојен живот од породице, рачуне за мобилне телефоне, повратне авионске карте сваког викенда онима који су из Никшића, а њих је подоста. Међу њима има и оних који поседују станове у Београду, а све им то плаћа Савезни секретаријат за вере. Поред енормног броја запослених Шијаковић је ангажовао већи број тзв. спољних сарадника, међу којима има и вечитих студената а и универзитетских професора — ради успеха свог сина који од прошле године студира у Београду. Донедавно је плаћао око 15 спољних сарадника, исплаћујући им према уговору о делу до 15.000 динара месечне надокнаде. Универзитетски професори, међу којима има и историчара, нешто су плаћенији они месечно примају по 45.000 динара.

Запослене у Секретаријату распоређује на дужности према пријатељству и унапред обећаној послушности. Већина запослених у овом државном органу не разуме се у посао којим се баве. Чуђење изазива податак да је Богољуб Шијаковић именован чак и свог личног саветника за Србе на Балкану, иако ти послови немају никакве везе са послом Секретаријата за вере. Секретару наводна брига за Србе који живе на просторима Балкана служи искључиво као оправдање за путовања по балканским земљама и узимање девизних дневница које се троше у тим приликама. У питању су енормна новчана средства. Тренутно се спрема са својим замеником Борисом Милосављевићем из ДСС на пут у Хрватску, Словенију, Италију и Мађарску. Такође, ненаменски троши државни буџет на ручкове и гозбе са пријатељима и

људима из Никшића, као и на куповину скупocenих поклона и дарова. У Црној Гори плаћа обнављање 60 црквених објеката, а Цркви у Србији даје средства на кашичицу.

Шијаковић иначе прима две плате. Једну на Филозофском факултету у Никшићу, а другу у Савезној влади, иако на то по закону нема права. Уз то свој буџет допуњава новчаним надокнадама за одвојен живот и путовања авионом у Црну Гору сваког викенда. Недавно је за себе и сина добио стан у Београду, а подмићује и професоре како би добио и посао на факултету у Београду.

О његовим пословним подухватима упознато је и књиговотство Секретаријата и његови сарадници па су пале и неке учене. Пошто је Савезни секретар вера Богољуб Шијаковић ненадлежно, од када је на функцији у Савезној влади путовао у Израел, Француску а након тога и у Јерменију у којој се задржао чак 15 дана, ученио га је његов заменик Борис Миливојевић и два пута по месец дана боравио у САД. Сада се спрема да посети ову земљу, наравно о трошку државе, и по трећи пут. Уколико се неко побуни против оваког њиховог понашања Милосављевић им одмах запрети Војиславом Коштуницом, председником Савезне Републике Југославије. Прети и Шијаковић и то са митрополитом Амфилохијем и његовим породичним везама са Коштуницом. Шијаковић на рачун за мобилни телефон троши 20.000 динара државних пара док народ гладује. За репрезентацију је одредио милион динара, не рачунајући скупе поклоне и дарове које прима и даје. Свој кабинет је скупе опремио набављајући чак и скупочену компјутерску опрему. Секретаријат је за њега и његовог сина купио два лаб-топа од којих је сваки коштао по 70.000 динара.

Штањује своје књиге

Главни посао којим се тај секретаријат бави је штампање репринтованих издања разних књига у којима се секретар Шијаковић наводи као уредник, а његова супруга као лектор и коректор. За овај посао ангажује издавачку кућу из Никшића којој на рачун уплаћује државне паре од којих се један део њему лично враћа. Код тих издања никада се не наводи тираж, што је обавезно по закону, како би се онемогућио увид у трошкове штампања и остварену добит. Такође, савезни секретар вера издава велике своте државног новца за штампање књижица својих пријатеља, иако те књиге немају никакве везе са послом Секретаријата за вере. Најновији пример је плаћање 75.000 динара за књигу Црвено-Црна Гора коју је написао Будимир Алексић, такође из Никшића.

МАФИЈА ИЛИ ИПАК САМО ПОЛИТИКА?

Јелена Продановић, бивши координатор истуреног одељења новобеоградске основне школе „Бранко Радичевић” годину дана после одлуке министра просвете Гаше Кнежевића да школа престаје са радом за „Велику Србију” тврди да је затварање школе у вези са „демократским” променама које су неопходне у транзицији.

– Можда би министру и отворила да је посмењивао само наставнички кадар, али није смео да ускраћи деци могућност да се школују на српском језику ако су изразила жељу за то. Када је један од посланика у Скупштини после затварања школе рекао: – Шта урадиш са тако добром школом, посланик ДОС-а Власта Будимировић му је одговорио: – Ђуш, штамо су све милошевићевци. Одговорно тврдим да се политика у школу није мешала све до демократских промена – прича Јелена Продановић

У данима када су се деца широм Србије радовала завршетку школске године, а њихови родитељи са нестрпљењем чекали да завире у ђачке књижице, шесторо ђака истуреног одељења новобеоградске основне школе „Бранко Радичевић” у Москви и њихови родитељи страховали су да ли ће Министарство просвете деци признати школску годину коју су она практично завршили у илегалу. Проблеми за наше раднике који раде у Москви и тамо живе, као и њихову децу, настали су крајем крајем прошле школске године када је министар просвете Гашо Кнежевић донео одлуку да затвори ову школу.

Родитељи оптужују министра да се на овај корак одлучио својевољно, слушајући нетачне приче појединих досових дипломата у Москви, без икаквих ваљаних аргумената. После десет година, министровом одлуком, српској деци чији су родитељи на привременом раду у главном граду Русије укинуто је право да се школују на матерњем језику. Према њиховим речима, уместо да Влада ради на томе да оваквих школа буде што више у земљама где живи наша дијаспора, Гашо Кнежевић је укинуо школу која је била јединствена по много чему, а и по томе што су родитељи све сами финансирали, тако да она није изискивала никаква државна средства.

Родитељи су, према њиховим тврдњама, само да би се њихова деца школовала на свом матерњем језику финансирали школски простор, трошкове школовања и наставни кадар. Министар просвете, одговарајући на оптужбе родитеља, тврди да је једини разлог затварања школе, тај што су се у школи годинама продавале дипломе и да су је појединци тотално приватизовали па је дошло време да се стане на врат мафији. Оваква министрова одлука усред школске године оставила је децу практично на улици без наставе.

Јелена Продановић, координатор и оснивач школе тврди да је школа затворена а наставнички кадар посмењиван у складу са демократским променама које су после петог октобра захватиле друштво. Ми смо посмењивани зато што смо окарактерисани као Милошевићевци, што није тачно, јер је сукоба са Министарством просвете било и за вре-

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И СПОРТА
Број: 680-02-1599-01
Датум: 27. VIII 2001.
Београд

ВРЛО ХИТНО

ОСНОВНА ШКОЛА "БРАНКО РАДИЧЕВИЋ"
Госпођа Нада Дотлаш, в.д. директор

НОВИ БЕОГРАД
Јурица Гагарина 195

Поштована госпођо Дотлаш,

У вези са Вашим досином број Д/158 од 26. VII 2001. године који се односи на именовање наставног кадра у издвојеном одељењу ОШ "Бранко Радичевић" у Москви, обавештавам Вас о следећем:

- с обзиром да је из године у годину редовном и допунском наставом обухваћен све мањи број деце, као и да је школске 2000/2001. године у издвојеном одељењу у Москви наставу у комбинаваном одељењу похађало само 23 ученика, као и да је само 7 ученика похађало допунску наставу, неопходно је да се у школској 2001/2002. години изврши замена наставног кадра и координатора, који је већ девет година координатор школе у Москви;
- за координатора у школској 2001/2002. години предлажемо Вершу Мишовић, проф. разредне наставе;
- по добијању извештаја уписа, односно броја уписаних ученика утврдићемо потребан број наставника и затим дати сагласност за рад у школској 2001/2002. школској години у издвојеном одељењу и допунској настави.

Споштовањем,

МИНИСТАР
Проф. др Гашић Кнежевић

ме Слободана Милошевића. Можда бих му и опростила да је посмењивао наставнички кадар, али није смео да ускрати деци могућност да се школују на српском језику ако су изразила жељу за то. Када је један од посланика у Скупштини после затварања школе рекао: – Шта урадите са тако добром школом, посланик ДОС-а Власта Будимировић му је одговорио: – Ђути, тамо су све милошевићевци. Одговорно тврдим да се политика у школу није мешала све до демократских промена – прича Јелена Продановић која објашњава да је клупко, како ће промене да се примењују у пракси, почело да се одмотава још крајем 2000. године.

На једној школској забави, којој је присуствовала Миланка Милошевић, супруга некадашњег амбасадора у Москви Борислава Милошевића, колеге су ме упозориле да није требало да је зовем јер ће ми то много замерити Вељко Ковачевић који је и раније био у Москви, али се сада изјашњавао као велики досовац, иначе дипломата у нашој амбасадри. Нисам ни могла да претпоставим да ће се школа управо на наговор Ковачевића и затворити.

Нисам ја могла госпођи Милошевић да кажем да деци не доноси колаче и бомбоне, она је тамо долазила као супруга амбасадора што је обичај у свим цивилизованим земљама – каже госпођа Продановић и подсећа да је четири године, око организације и функционисања школе водила битку са нашом амбасадом и да би то требало да буде довољан доказ да није Милошевићев човек. Уосталом, то министарство није давало никакве паре за школу већ су је искључиво финансирали родитељи. Значи било је сукоба и раније, али због тога нико није затворио школу. Урађено је то са демократским променама, тако да нисмо имали прилике ни да одговоримо на оптужбе за које нас министар терети, или пак да му објаснимо неке ствари.

Да је случај повезан са политиком потврдио и министар Кнежевић. Када су родитељи и наставници тражили да разговарају са њим одбио је. Да је политиканство захватило школство и да московски случај и те како има везе са поли-

тиком потврдио је и сам министар који је изјавио: – Одлучили смо да раскрстимо са остацима бившег режима. После ове своје изјаве покајао се па је случај зачинио са елементима криминала.

– Ако Кнежевић тврди да су се у школи куповале и продавале дипломе нека то онда и докаже и нека против одговорних лица поднесе кривичне пријаве, немам ништа против тога, мада то није тачно, али школа треба да настави са радом – истиче Продановићка и додаје да министар не може тек тако да иступи у јавности са тврдњама да су родитељи и наставници мафијашки и то без икаквих доказа: – Уосталом, то што је он замерио једном родитељу да носи дебелу златну кајлу око врата није његова брига. Свако ваљда може да се облачи како хоће. То је његово право. Тај човек је само желео да се његово дете школује у српској школи и сваког месеца је за то издвајао сто долара – са бившим координатором школе слажу се и родитељи који су против министра Кнежевића поднели кривичну пријаву зато што је њиховој деци ускратио право на школовање на матерњем језику и уз љутњу додаје да министар није имао никакво право да их назива ратним профитерима.

Тим поводом обратили су се и јавности.

У њиховом писму које су по затварању школе упутили медијима наводи се: – „Југословенске грађане, раднике који се боре за егзистенцију, за своју децу, донаторе и спонзоре који су школи поклањали хармонику, табле, књиге, ормане и вредне просветне раднике, волонтере и ентузијасте, називате мафијом. Размислите да ли сте Ви можда упали у клупку квази-мафије, примитиваца и скоројевића, који су на само њима познат начин дошли до шаке долара па сада живе у убеђењу да све и свакога могу да купе” – пишу родитељи и додају – дозвољавају себи да пребројавају новац по нашим џеповима и процењујете да ли је велики или мали. Чекамо да нам још кажете у шта да га потрошимо: у децу, кућу, злато или кафане”.

Пре него што је министар Кнежевић донео одлуку о затварању школе уз образложење да је у издвојеном одељењу у Москви наставу похађало свега 23 ученика, а само седам ученика допунску наставу, замењен је наставни кадар и

158-639

D/158

26.07.2001.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
Одељење за министарства правде
за рад школа у иностранству

Београд
Ненајдина 22-24

Предмет: Захтев за ИМЕНОВАЊЕ НАСТАВНОГ
кадра за Шк.ЗФ1/ЗФ2.гнд. у
Издвојеном одељењу редовне
кобинисане наставе и у одељењу
допунске наставе у Москви

- I Матићна школа предлаже следеће учитеље:
1. Продановић Јелена, учитељ и координатор,
  2. Ђокић Миланка,
  3. Лукић Слава,
  4. Бубанј Грозда.
- Прерасподела задужења наставника у допунској и редовној настави извршиће пре свега, од броја ученика, пријављених на школовање у Шк.ЗФ1/ЗФ2.гнд. од комбинација разреда, (у комбинационој облику рада) и организационе шеме.
- Ова је изузетно важно пре свега са педагошког и финансијског аспекта а све у циљу смањенја трошкова школовања по ученику.
- Координатор школе ће крајем августа месеца доставити Матићној школи предлог расподеле задужења међу наведеним наставницима, уз могуће промене уследјене објективним разлозима, што Матићна школа може усвојити или променити.
- II За руководиоца школе у Москви предлаже:
- Продановић Јеленку, др педагошких наука (по претходном обраћавању учитељ-наставник.
  - За наставника енглеског језика Милошевић Гордану,
  - За руски језик Милошевић Николасу, проф. руског језика.
- У циљу очувања постигнутог нивоа и евентуалног проширивања обима рада наредног дана да доставите што хитније ваше мишљење о ангажовању кадра, како родитељи у Москви неби били у дилеми, што би могло довести до промене става родитеља и оспорања броја ученика у школи.
- Остали смо у пословној и моралној обавези према Савету родитеља, који до краја јула очекују именовање кадра.
- Унапред захвални на одговору

ДИРЕКТОР МАТИЋНЕ ШКОЛЕ:
Нада Дотлаш
(До Ђелић Нада)

предложен нови координатор проф. разредни старешина Верица Мићовић чију је суспензију неколико месеци пре тога, због лошег рада, тражио Савет родитеља.

Гашо Кнежевић међутим убрзо мења своју одлуку и одлучује да издвојено одељење основне школе „Бранко Радичевић“ у Москви престане са радом уз образложење да је 1992. године одобрен рад овог одељења као и извођење допунског основног образовања по програму огледа, те да је отежано вршење стручно-педагошког и управног надзора над радом тог одељења и да је дошло до осипања броја ученика.

Уместо школе на матерњем језику Кнежевић је нашој дијаспори понудио могућност да се деца наших држављана бесплатно школују у руским школама.

Када је школа распуштена Гашо Кнежевић, како истичу родитељи, враћа у рад допунско одељење на чије чело поставља Наду Продановић која се после дуго година поново враћа у наставу. – Госпођа Продановић је на то место постављена захваљујући врло блиским односима са господином Великом Ковачевићем. О томе какав је она као човек и педагог не желим да се изјашњавам јер би звучало превише грубо – каже њена имењациња која истиче да са дотичном госпођом није ни у каквим родбинским везама. Затим је на сличан начин обезбеђен и наставни кадар. Уз помоћ досоваца из амбасаде у Москви, господина Ковачевића и групе његових пријатеља, заједно са министром Кнежевићем расписан је конкурс у децембру прошле године за ангажовање два наставника. Запослени су наставници чију је суспензију нешто пре тога тражио Савет родитеља и матична школа.

Тако сада, како истичу родитељи у Москви, ради Гашина српска школа за допунску наставу, јер школа за редовну наставу више не постоји. Поменутој школи за допунску наставу нико у Србији и Москви не зна адресу. Инструкција из Министарства гласи: – Јавите се на факс Гашине учитељице Верице Мићовић писмено, наравно, одговор такође очекујте писмено. Јеленка Продановић координатор уташене

5

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И СПОРТА
 Број: 680-01-163/2001-05
 Датум: 11. IX 2001.
 Београд
 зп

ОСНОВНА ШКОЛА
 „БРАНКО РАДИЧЕВИЋ“
 11.09.2001
 187

На основу члана 69. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 20/92, 48/93, 67/93 и 48/94), а у вези са чланом 11. став 3 Закона о основној школи и чл. 71. („Службени гласник РС“, број 50/92), министар просвете доноси

РЕШЕЊЕ

Престаје са радом издвојено одељење Основне школе „Бранко Радичевић“, Нови Београд, Јурија Гагарина 195 у Москви, почев од школске 2001/2002. године, које је остваривало делатност основног образовања и васпитања по програму огледа, као и извођење допунског основног образовања.

Образложење

Решењем министра просвете бр. 680-02-55/92-02 од 19.08.1994. године и решењем бр. 680-02-55/2/92-02 одобрен је рад издвојеног одељења у Москви Основне школе „Бранко Радичевић“, Нови Београд, Јурија Гагарина 195 по програму огледа, почев од школске 1994/95. године, као и извођење допунског основног образовања.

Имајући у виду да је у току примене огледа утврђено да је отежано вршење стручно-педагошког и управног надзора над радом овог одељења, да је дошло до осипања броја ученика, а да постоји могућност да се деца наших држављана обезбеди бесплатно школовање у руским школама, одлучено је као и допозитиву.

Доставите:
 - ОШ „Бранко Радичевић“
 - Амбасада СРЈ, Москва
 - СМПП
 - архива

ЈУГОСЛОВЕНСКА ШКОЛА ЗА РЕДОВНУ
И ДОПУНСКУ НАСТАВУ У МОСКВИ
ИЗДВОЈЕНО ОДЕЉЕЊЕ ОШ "БРАНКО
РАДИЧЕВИЋ" ИЗ БЕОГРАДА
ЛЕНИНСКИ ПРОСПЕКТ 78А МОСКВА

ЗАПИСНИК О ДВОДНЕВНОЈ ПОСЕТИ ВРШИОЦА ДУЖНОСТИ
ОШ "БРАНКО РАДИЧЕВИЋ" ИЗ БЕОГРАДА ИЗДВОЈЕНОМ
ОДЕЉЕЊУ У МОСКВИ ГОСПОЋЕ НАДЕ ДОТЛИЋ

На предлог Школског одбора и уз лично ангажовање родитеља, члана Школског одбора господина Градимира Варађанин, створени су сви услови да госпођа Нада Дотлић, вршилац дужности ОШ "Б.Радичевић" из Београда, посети издвојено одељење у Москви, изврши лични увид у просторне и техничке делове рада школе, прегледа школску документацију, изврши опсервацију наставе и обави консултативне разговоре са Школским одбором, председником Школског одбора господином Мирославом Митковић, директором КТБ-а СРЈ у Москви, и Амбасадором СРЈ у Москви господином Данилом Вуксановић.

Дана 14.06.2001. године у поподневним часовима госпођа Нада Дотлић се упознала са просторијама школе и десет родитеља који су довели ученике на заказани час.

Присутствовала је часу српског језика у комбинованом одељењу првог и трећег разреда који је реализовала Јелена Продановић, учитељ-координатор школе.

Госпођа Нада Дотлић, обавила је разговор са делом родитеља који су у петак планирали пут, па је то било једино преостало време.

Дана 15.06.2001. године у 9,00 часова одржана је седница Школског одбора којим је у одсуству председника (службени пут) господина Мирослава Митковић, председавао господин Игор Ристичевић (члан Школског одбора).

Господин Игор Ристичевић је упознао директорку Наду Дотлић о свим актуелним питањима везаним за рад ове институције, мотивима и потребама за заједничку борбу, за очување и унапређење постигнутог нивоа рада; уз учешће свих присутних чланова Школског одбора.

школе каже да није искључено да се настава одржава у неком приватном стану где деца уз учење прже палачинке и кувају. Огорчени родитељи ученика који су остали без школе и њихове дивне учитељице, министру поручују да неће остати неактивни.

Према њиховим речима предузеће све да врате својој деци могућност да се школују на матерњем језику, уз напомену да од 1994. до 2001. године Министарство просвете школе у Москви није дало ни креду, већ су родитељи све сами куповали. Овог лета родитељи и наставници скупиће се у Београду и договорити о даљим акцијама сматрајући да кривична пријава против министра није довољна и да је дошло време за конкретне акције, јер је Гашо Кнежевић имао дивну шансу да са њима разговара када су три дана провели по ходницима Министарства чекајући да их неко од надлежних прими. Међутим, како кажу, министар је тада побегао кроз споредна врата вршиштећи и вређајући родитеље који су само тражили услугу за свој сопствени новац.

Због привржености матици награбусили

Кажу да је гашење истуреног одељења новобеоградске школе „Бранко Радичевић“ у Москви део врло важних промена у транзицији у коју је наша земља закорачила. Ако у тој школи ништа није ваљало могао је да све посмењује, али није требало да угаси могућност деци да се школују на матерњем језику, јер школа постоји због ђака – каже бивши координатор одељења Јелена Продановић и додаје, министар Кнежевић тврди да је школу похађало мало ђака сматрам да иако само 5 одсто деце жели да се школује на српском језику треба им то омогућити, јер је то за сваку похвалу да у туђој земљи желе да остану верни својој матици њеној историји, култури и традицији.

Криво ми је због деце

– Није мени криво што нисам више координатор јер ја сам и даље везана за Москву, тамо живим и ја и моја породица. Криво ми је што је одељење угашено јер ипак било је потребно уложити много труда да оно почне са радом, и наравно, криво ми је и због ђака који су највеће жртве зато што ми наставници нисмо политички подобни новом режиму.

РЕФОРМОМ У БОЉЕ СУТРА

*Последњу каи у мору представља пројекатни материјал који је грађанима главне града дe-
лен заједно са јунским ујлајницима Инфосиана. На четири листи квалитетног папира, Мини-
стијарство просвете и спортиа Владе Републике Србије обраћа се Београђанима позивајући их да
узму своје учешће у раду школских одбора. На памфлету стоји да је избор школских одбора први
корак од кога ће зависити подршка сваком следећем, у реформи школства која се сироводи. Ре-
форма школства се описује као сиварање школе по мери дејетиа и потребиа његовог будућег за-
пошљавања. Ни овог путиа није изостављено да се најомене како реформа школства у сивари во-
ди развоју демократијског деценијализованог и дејолијизованог сивеиа образовања*

Када је Гашо Кнежевић, члан Председништва Грађанског савеза Србије, изабран на место министра просвете у Републичкој влади за многе је то био довољан доказ да ће наше школство кренути странпутицом. Шта очекивати од човека коме је западни систем образовања узор. Зар Кнежевићу, то што су наши млади стручњаци увек међу светском елитом, није био довољан доказ да се треба клонити западног и америчког система образовања? Док су наши стручњаци цењени свуда по свету млади Американци су по, рецимо, успеху из природних наука убедљиво на последњем месту међу развијеним земљама.

Када одете код лекара у некој од скандинавских земаља, доктор пре него што вам утврди дијагнозу испред себе отвори медицинске енциклопедије које ту пред вама проучава. Када дође тренутак да треба да вам препише неки лек, ситуација је још гора, а процес читања огромних књижурина дуг и заморан. Зато њихови лекари примају максимално по четири пацијента дневно.

Опуштено и лагано. За разлику од њих, наши лекари после дугогодишњег напорног школовања раде к'о црнци, прегледајући и по двадесет пацијената дневно за мале плате. Али зато, када оду негде у свет све задивљују својим знањем. Сви их поштују и цене.

Гашо већ дуже време најављује реформе школства. Нешто од тога примењено је почетком прошле године. У наставни програм уврштени су веронаука и грађанско друштво. Иако су постојале најаве да ће часови бити скраћени на пола сата то се није десило. Вероватно ће се то десити овог септембра. За ре-

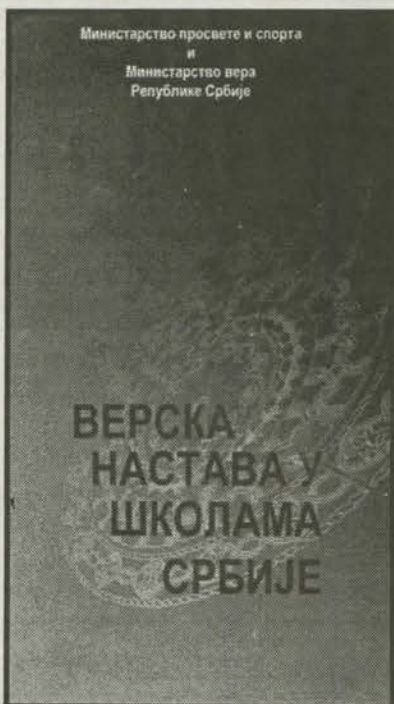
форму школства Уницеф је понудио милијарду долара. Гашо Кнежевић једино што треба, то је да припреми терен да се реформа школства несметано спроведе.

Пошто га тренутно муче неки други проблеми политичке природе, мало је смањено своје личне доживљаје па одавно нисмо могли да чујемо речи хвале упућене новом изгледу школства. Према Гашиним обећањима нова школа биће савремена, светска, интернетизована. Омогућиће пуну интеграцију, комуникацију и индивидуацију. Нова школа школоваће према Гашиним речима само оне кадрове који су држави потребни. Каже, највеће богатство ће ипак бити у томе што ће се деца учити демократији и што више неће бити идеологизације школства.

Можда се баш у овоме министар просвете највише преварио. Политике никада није било више по нашим школама него за време његовог министровања. Успео је да надмаши све своје претходнике и Јову Тодоровића, Данила Ж. Марковића, па и Драгослава Младеновића.

Од Кнежевићевог доласка ситуација се по школама погоршала, а међуљудски односи су толико нарушени да се запослени међу собом често наочиглед деце разрачунавају чак и пеницима. Где год је министар умешао своје прете избијали су конфликти. Наставни кадар се више не оцењује по стручности већ по томе колико је ко политички подобан.

Пресудно је утицао на доношење лошег закона који се тиче основних и средњих школа. Како истичу представници Синдиката образовања Србије, под његовом ингеренцијом на нерегуларан начин би-

рају се школски одбор, политичке партије лобирају директоре код родитеља, а локална власт сваким даном показује све већу умешаност у пословање школе. Последњу кап у мору представља пропагандни материјал који је грађанима главног града дељен заједно са јунским уплатницама Инфостана.

На четири листа квалитетног папира Министарство просвете и спорта Владе Републике Србије обраћа се Београђанима позивајући их да узму своје учешће у раду школских одбора. На памфлету стоји да је избор школских одбора први корак од кога ће зависити подршка сваком следећем у реформи

школства која се спроводи. Реформа школства се описује као стварање школе по мери детета и потребама његовог будућег запошљавања. Ни овог пута није изостављено да се напомене како реформа школства у ствари води развоју демократског, децентрализованог и деполитизованог система образовања.

О томе колико је систем деполитизован могли би да посведоче отпуштени наставници, професори и помоћно особље, који су се нашли на улици после петог октобра зато што су оцењени као представници старог режима. Таквих је много. Једино што се о томе за сада ћути. Као једну од промена законске регулативе министар истиче промену управљања школом. Према његовој замисли школом управља директор заједно са школским одбором. Школски одбор чине родитељи деце која похађају школу, наставници те школе, као и представници локалне заједнице.

Све три стране дају једнак број својих представника. Како пише на памфлету родитељи су први и најискренији васпитачи своје деце. Пошто је родитељима стало да школе у којима њихово дете похађа наставу буду чисте и уређене да је им се могућност да узму учешће у школском одбору. Са поступком и роковима тог избора родитељи могу да се упознају у школама од стране одељенских старешина. Једино није јасно по ком принципу ће се они бирати. Ако школа има хиљаду ђака и барем једна трећина родитеља од тог броја изрази жељу, да буде у школском одбору, како извршити елиминацију? Да ли ће бити организован неки тест знања или ће се пак бирати они који дају највише пара, без обзира на углед и поштење, или ће пак и ту бити примењена политичка протекција?

Драги пријатељи,

Образовању деце и младих свака држава придаје посебну важност и уређује га школским законима, који одређују права и обавезе свих учесника образовног процеса. Како нашем школом нису задовољни ни родитељи, ни наставници, ни ученици, Министарству просвете и спорта предстоји интезивни рад на реформи образовања. Зато је и први корак реформе система школства коју спроводимо резултирао доношењем другачије законске регулативе, која води развоју демократског, децентрализованог и деполитизованог система образовања. То нам омогућава да већ у првом таласу реформе утемељимо професионалну самосталност школе, посебно у области руковођења и управљања. Избор нових школских одбора јесте први корак од кога ће зависити подршка сваком следећем у реформи која се спроводи - стварање школе по мери деце и према потребама њиховог будућег запошљавања. А тај низ наредних корака укључује доношење нових наставних планова и програма, нови начин оцењивања ученика, оцењивања рада саме школе, другачији начин уписа и полагања завршног испита (матуре), нове програме образовања и стручног усавршавања наставника.

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И СПОРТА
ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Министарство просвете даље сматра да локална самоуправа мора да узме учешће у управљању школом јер најбоље препознаје развојне потребе сваке појединачне школе. Зато представници локалне власти морају да се ухвате у коштак са образовним и васпитним проблемима у школи, да би могла да се креира једна озбиљна локална образовна политика. По овој замисли Гаше Кнежевића запослени у школи имаће најмање утицаја на средину у којој раде. Увек ће бити надгласани од стране представника локалне власти и представника родитеља.

Нови школски одбори за демократско друштво

Због неспособности да управља просветом и чињенице да је својим досадашњим понашањем и деловањем показао да није дорастао свом положају, представници Синдиката образовања Србије затражили су смену министра просвете Гаше Кнежевића. Према речима председника овог синдиката Бранислава Павловића министар није успео да организује своје министарство и показао је сву своју неспособност да управља тако великим ресором као што је просвета.

Целокупан свој посао препустио је помоћницима који раде шта хоће, што је изазвало додатну конфузију у школама. Синдикалци су такође истакли да ће, уколико Министарство просвете не закључи посебне колективне уговоре за основне и средње образовање, почетком наредне школске године ступити у генерални штрајк.

ДИРЕКТНИ КОНКУРЕНТИ

Одлуку министра просвете да затвори једину сјорјиску гимназију у граду многи су називали политичком. Када је стављен катанац на ову гимназију почело је лобирање ђака за приватну гимназију Небојше Човића. Школарина у овом приватном колеџу, који зајваранем Једанаесте гимназије нема више никакве конкуренције, износи шест хиљада евра

Влада Србије ставила је катанац на девет београдских основних школа и Једанаесту београдску гимназију. Основне школе су укинуте због малог броја првака и нерационално коришћеног простора, док је спортска гимназија укинута због, како је изјавио министар просвете у Влади Републике Србије Гапо Кнежевић декадентности која је ишла до граница криминала.

Кнежевић је, говорећи о укидању Једанаесте београдске гимназије рекао да је проблема било и у средњој школи „Свети Сава“ али да је та школа успела да преживи захваљујући превазилажењу пропуста унутрашњим снагама. Пошто једанаеста гимназија није употребила своје унутрашње снаге, министар је одлучио да је спољне снаге затворе.

Он је рекао да се уместо укинуте гимназије оснива Осма београдска гимназија, а да ће касније бити основана и спортска гимназија. Значи смањен је број школа, али само основних. Јер је уместо укинуте гимназије формирана нова, дакле, у овом случају нема ни говора о некој рационализацији. Према изјавама синдикалаца, министар приликом доношења овакве своје одлуке није консултовао ни синдикате, ни професоре, па ни родитеље.

Према речима Мирјане Николић, председника синдиката Једанаесте гимназије, професори су само неколико дана пре укидања школе од Вигора Мајића на састанку у Министарству просвете добили обећање да ће све бити у реду. Можда је министар ипак под речима „у реду“ сматрао стављање крајње тачке на случај ове гимназије и њено затварање.

Запослени су тражили да се спречи распуштање школе, као и да се смени директорка и на њено место постави професор Слободан Дамјановић који је иначе и сам био у саставу делегације гимназије. Уместо кадровских промена министар се одлучио за драстичнију варијанту и на ову гимназију ставио катанац.

Многе је зачудила ова његова одлука јер школа, без обзира на гласине, није била толико лоша. Наравно, не у рангу Филолошке или Математичке гимназије, али далеко од тога да би је требало због криминалних радњи затворити. Такође чуди министрова одлука да укине школу пре него што покуша у њој неке ствари да поправи новим кадровским решењима. Школа је постојала пре свега због деце. Увек је била попуњена већ у првом пријемном року. Значи, интересовање је за њу било велико. Ако је школа већ, према министровим речима, огрезла у криминал онда су они који су уплетени у криминалне радње требали да буду кривично гоњени.

Својом одлуком министар је заправо казнио децу. Једанаеста гимназија је једна од најмлађих у Београду, основана са циљем да наставу у њој похађају углавном спортисти, па је програм похађања наставе њима и био прилагођен. Одмах по њеном затварању београдским кулоарима почеле су да круже приче да је у тој гимназији било много дроге, хаоса и криминала. Вероватно не више него што је то распрострањено по другим школама. Министар би се вероватно зачудио уколико би сазнао да тога има и у много елитнијим школама, лоцираним у центру града.

Дакле, вероватно је дроге било, али има је и по осталим школама. Поготово зато што су ту гимназију већином поха-

ђали млади спортисти који су навикли да тренирају и по неколико пута дневно. Многи затварање ове спортске гимназије, до отварања приватног колеџа, јединог такве врсте у Београду и Србији, сматрају вишим политичким интересима. Разлози за овакве тврдње пронађени су у времену када је министар затворио гимназију. Према његовим речима у гимназији је годинама владао криминал и расуло.

Међутим школа није затворена раније нити је јој дата шанса да поправи ствари. Неколико дана пре овог Гашиног судбоносног не, у новинама је објављен конкурс за пријем ученика у први приватни колеџ кошарке. Дакле, директни конкурентни. Због баснословно високе школарине мало ко би се поред бесплатне државне школе, уписао на приватни колеџ. Без обзира што је касније и реклама на телевизији показала да се заиста ради о изванредним условима школовања.

Колеџ је отворио нико други до један Гашин досовски колега иначе велики љубитељ кошарке некада и сам играч. Школарина од шест хиљада евра годишње, за ђаке из унутрашњости је за неколико хиљада већа. Неколико дана пре Кнежевићеве одлуке да поштеди гимназију „Свети Сава“ за коју се поред дроге везују и секте, као и податак да је неколико ученика ове школе под врло сумњивим околностима извршило самоубиство или су можда пак убијени, у Београду је расписан конкурс за упис ученика у прву годину школовања у првој приватној гимназији кошарке.

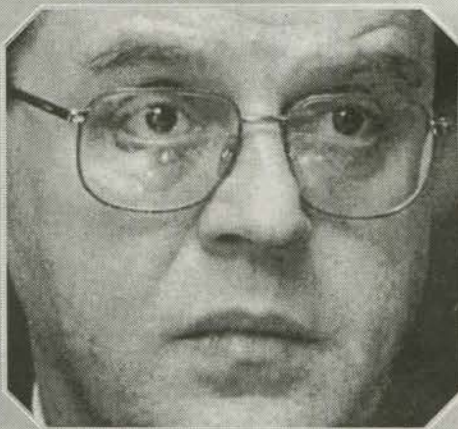
Потпредседник Републичке владе задужен за Косово и Метохију, Небојша Човић, односно његова супруга Весна Човић, јер се школа про форме на њу води, досетили су се како да искористе, како они кажу, вишак простора у ФМП-у и оснују кошаркашку гимназију. Тако је у Железнику основана прва установа овог типа и те врсте у Србији.

Човићева супруга каже да је на ову идеју дошла видевши генерације младих талената који су због обавеза према клубовима показивали слабе резултате у школи. У Човићевој гимназији, за шест хиљада евра колико износи школарина за оне из Београда, за оне из унутрашњости због смештаја и хране она је много већа, ученици ће моћи да стичу образовање као у гимназији општег смера и да тренирају кошарку, исто то што су могли да раде у Једанаестој гимназији за дабе, да је министар Кнежевић није затворио.

Тешко да би и клубови своје играчи слали у овај приватни колеџ када би им на располагању била Једанаеста гимназија. Ипак, шест хиљада евра много је и за неког странца. Да би мало олакшали спортистима власници су одлучили да деци дају могућност да школарину плате на рате.

Колеџ за сада нема могућност већег стипендирања – на педесет ученика може да обезбеди само једну ученичку стипендију. Сарадњу са колеџом, према речима власнице, најавили су Дуда Ивковић, Жељко Обрадовић, Аца Петровић и многи други који неће моћи да избегну позив потпредседника Републичке владе.

Чудна је одлука министра Кнежевића да укине Једанаесту гимназију „Свети Сава“ а укине Једанаесту гимназију. Према његовим речима проблема је било у обе школе, али је ова прва успела да се преброди својим унутрашњим снагама. Затворио је српску гимназију уз образложење да је у њој много криминала, касније се спомињала и дрога. Све набројане елементе поседује и гимназија „Свети Сава“, за коју се поред набројаних ствари још везује и деловање разних секти. Два ученика ове школе су чак под врло сумњивим околностима извршила самоубиство. На Једанаесту гимназију катанац је стављен баш када је Небојша Човић изашао у јавност са рекламом свој приватног колеџа кошарке. Дакле, у ишњању су били директни конкуренти.

ПОЛИТИЧКИ НЕПОДОБАН

– Тражили су да ја одем због тога што сам био припадник бившег режима. Ја то признајем, али исто тако тврдим да политички никада нисам мешао у школу. Нисам ја неки активни члан СПС-а. У ову партију сам се учланио када сам конкурисао на место директора. Рекли су ми – твој противкандидат је из СПС-а и он ће добити подршку за именовање. Знаш како је било време, уколико ниси био у партији ниси могао да будеш директор. Али зар се нису сви борили да се то промени и зар нисмо сви очекивали да после промена буде бољно само колико је ко стручан. Сада је изгледа и горе, сада су и чистишце најлоше – тврди за „Велику Србију“ Миша Крстић, бивши директор Правно-биро-техничке школе у Земуну

Када се Миша Крстић, бивши директор Правно-биро-техничке школе „Борис Кидрич“ у Земуну из које је избачен после демократских промена у земљи, без икаквог решења о отказу, враћао тог поподнева кући на њега је у центру Земуне физички насрнуо бивши колега Александар Белчевић. – Стајао сам у земунском парку када је наишао Белчевић који је почео да ме вређа и физички малтретира. У једном тренутку ухватио ме је за врат и почео да ме гуши, срећом тада је наишао један мој пријатељ који ми је помогао да се осло-

бодим. Неколико сати после тога приведен сам у земунски СУП уз образложење да сам Белчевића покушао да убијем – каже Крстић.

Нападнути професор и бивши директор, у СУП-у је провео неколико сати. Од петнаест часова па све до пола дванаест ноћу, колико је боравио у СУП-у, покушавали су да га натерају да призна како је покушао да убије Белчевића, што је, према његовим речима, и њима самима било смешно. Колико су такве оптужбе биле провидне сведочи и податак да

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
Број: службено
18.12.2000. године
Београд

УПРАВИ ПОЛИЦИЈЕ СУП-а БЕОГРАДА
- Начелнику -

ПРЕДМЕТ: Захтев за пружање асистенције
припадника полиције.

Молимо вас да извршите асистенцију припадника полиције ради враћања печата и кључева Правно-биротехничке школе "Димитрије Давидовић", који су насилно узети и да се исти врате директору Правно-биротехничке школе, Миши Крстићу као једино одговорном правном лицу у што хитнијем року.

ПОМОЋНИК МИНИСТРА
Милиша Литричић

се дежурни тужилац уопште није појавио јер се туча карактерише као прекршај. Био је то врхунац вишемесечних малтретирања Крстића и његове породице од стране његових бивших колега, иначе политичких неистомишљеника. – Ја и моја породица после промена изложени смо невиђеној тортури. Ново руководство школе свакодневно ме зове телефоном и прети мени, мојој жени и деци да ће нас поубијати уколико не одустанем од кривичне пријаве коју сам поднео против њих – каже Крстић. Невоље овог професора почеле су у децембру 2000. године.

Године 2000, 11. децембра, применом оружја и батина, уз образложење да је припадник старог режима, смењен је директор Правно-биротехничке школе, „Борис Кидрич“ у Земуну, Миша Крстић. Уз невероватну манифестацију насиља од стране деветоро запослених у овој школи, иначе припадника кризног штаба школе, од укупно 75 чланова колектива, десетак родитеља и око 100 ученика од укупно 1.240 колико има ова школа, просторије школе су узурпирани крајње нелегитимним и насилним путем.

Наиме, поменута група је око 15 часова упала у просторије школе понашајући се бахато и вулгарно, развалила врата директорове канцеларије и уз претње присилила директора школе Мишу Крстића да потпише извесни папир непознате садржине, за који се претпоставља да је по њиховом мишљењу нека врста оставке. Директор школе је такође присиљен да преда кључеве школских просторија, што подразумева и кључеве касе у којој се налазила целокупна правна документација школе заједно са печатима школе.

– На челу са садашњим вршиоцем дужности директора Мировић Илијом кризни штаб и група непознатих људи који су се представили као родитељи, које ја до тада никада нисам у животу видео, упали су у моју канцеларију тражећи да поднесем оставку, у стилу твоје време је истекло. Ногом су развалили врата и почели су ме да ме вређају изговарајући најогавније псовке. Када сам закључио да разударену гомилу нема ко да контролише, јер је милиција само стајала и мирно гледала како ме гуше, одлучио сам да ипак не сконча на овај начин и потписао сам неки папир који су ми потурили. Касније се испоставило да су на брзину склепане реченице и мој потпис у ствари били моја оставка. Од тог дана

ми је био забрањен улазак у школу – прича Миша Крстић. На сличан начин из школе је отерано још 25 запослених који су такође окарактерисани као политички неподобни или пак они који су покушали да се супротставе анархији која је завладала у овој школи. Пред Четвртим општинским судом неки од њих воде кривичне поступке против садашњег руководства школе и нелегалног, ванзаконског начина раскидања радног односа.

За Мишу Крстића и његове отпуштене колеге петоктобарске промене донеле су само много патње и пуно реваншизма. Са збивањима у Правно-биротехничкој школи упознати су сви, почев од полиције, преко Министарства просвете, све до републичког премијера Зорана Ђинђића. – Ђинђићу смо се ја и моје колеге обратили због тога што је он одмах после промена у свом телевизијском обраћању позвао све оне који су у периоду од петог октобра 2000. били жртве насиља и бруталности да се њему и његовој странци лично обрате.

Написали смо му да верујемо његовом ставу да насиље и вандализам нису били саставни део политике ДОС-а већ да су криминалу склони појединци у периоду промена видели шансу за остварење неких својих циљева до којих иначе не би могли доћи легитимним и законитим средствима. Обратили смо му се јер се радило о школи, о установи која би морала бити заштићена од било каквих политичких радњи и због тога што је група од десет запослених ове школе на најнепристојнији начин извршила манипулацију над ученицима наводећи их на насиље. Не знам да ли смо тада, када смо му се обраћали, били само наивни или смо му ипак веровали да су у питању само појединци, но, до дан-данас по нашем питању ништа се није променило. Ми смо и даље на улици без посла, а криминал је захватио читаву Србију.

Крстић напомиње да је све започело заправо 10. децембра 2000. године када је покренуо дисциплински поступак против Милана Тешића, професора физичког васпитања, због тога што Тешић за цело полугодиште није одржао ниједан час и није уписао ниједну оцену. Тешића је ово много погодило а и промене су му ишле на руку, па је кренуо да се разрачунава са директором школе. До тог десетог децембра Милан Тешић, професор физичког, био је члан Радикалне странке левнице, односно странке Синеше Вучинића, чак је и

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
И СПОРТА
Број: 614-02-788/2002-03
30.04.2002. године
Београд

МЕДЕНИЦА АНА

БЕОГРАД
Добринска 7

Овом министарству сте се обратили 12.04.2002. године молбом ради предузимања контроле поводом догађаја у Правно-биротехничкој школи "Димитрије Давидовић" у Земуну. Размотрили смо наводе из ваше представке и обавештавамо вас да ово министарство није надлежно да решава у конкретном случају.

Ради заштите ваших права можете се обратити директору школе и надлежном суду.

ПОМОЋНИК МИНИСТРА
Др Рефик Шећеровић

1997. године на изборима био кандидат ове странке за општинског одборника, а после се учланио у Демократску странку.

– По учлањењу се осилио. Кренуо је да демонстрира своју моћ тако што се повезао са Форумом средњих стручних школа, партијском ћелијом Демократске странке, која је добила задатак да се по школама разрачунава са припадницима бившег режима. Представници овог синдиката имали су обичај да стану на врата школе не дозвољавајући ученицима да оду на часове. Код оних професора који су држали часове упадали су у учионице и претили њима и њиховим ђацима. Они најагресивнији упадали су у учионице називајући своје колеге комуњарама и на исте радње наговарали су и децу. Онима који се нису одазивали њиховом позиву на штрајк, прећено је избацивањем из школе, што је касније и урађено.

– Пошто је то углавном женски колектив, већина професора је због неиздрживе ситуације у школи отишла на боловање. Ја сам са родитељима одржао пар састанака на којима сам им говорио да не дозволе да их неки шарлатани запосле и да деца морају да долазе у школу – прича Крстић и признаје да се све ипак на крају преломило на леђима ученика. Они ученици који су га послушали и долазили у школу су из различитих разлога поизбављени из ове средње школе, док су професори изложени различитим малтретирањима и шиканирањима. Крстић напомиње да је Тешић своје личне интересе за његову смену крио иза наводних интереса осталих запослених који су тражили његову смену јер није дозвољавао, због тога што је члан СПС, да запослени штрајкују.

– Тачно је да се у мојој школи није штрајковало. Али не зато што сам ја члан Социјалистичке партије Србије, већ због тога што сам сматрао да професори треба да испуњавају своје радне обавезе, јер у овој земљи су постојали и још увек постоје они који су у много тежем материјалном положају од њих. Али и то њихово образложење је било без покрића и само једна фарса. Тражили су да ја одем због тога што сам био припадник бившег режима. Ја то признајем али исто тако тврдим да политику никада нисам мешао у школу.

Правно-биротехничка школа
"Димитрије Давидовић"
Земун

Због великог броја неоцењених ученика из предмета Физичко и здравствено васпитање на првом класификационом периоду, што је констатовано на седници одељењског већа одржаној 09.11.2000. године у 13.30 часова, извршен је увид у књигу евиденције 10.11.2000. године, за разреде I-1, I-2, I-3, I-4, I-5, I-6, I-7, I-8, II-1, II-2, и констатовано следеће стање:

I-1 - нема ни једне оцене
I-2 - нема ни једне оцене
I-3 - има само једна оцена
I-4 - има оцена
I-5 - нема ни једне оцене
I-6 - нема ни једне оцене
I-7 - нема ни једне оцене
I-8 - нема ни једне оцене
II-1 - има 24 од 49 оцена
II-2 - нема ни једне оцене

Увидом у реализацију одржаних часова у књизи евиденције утврђено је 10.11.2000. године следеће стање:

I-1 - дана 21.10.2000. није уписан час
I-2 - часови су уписани
I-3 - дана 02.11.2000. и 09.11.2000. часови нису уписани
I-4 - часови су уписани
I-5 - није уписан ни један час
I-6 - није уписан ни један час
I-7 - није уписан ни један час
I-8 - није уписан ни један час
II-1 - није уписан ни један час
II-2 - није уписан ни један час

У Земуну
10.11.2000.

Директор школе:

(Миша Крстић)

Помоћник директора:

(Снежана Булафић)

Организатор наставе:

(Драгана Васић)

Правно-биротехничка школа
"Димитрије Давидовић"
Земун

Услед могућности нарушавања међуљудских односа у колективу, директор школе је мишљења да је потребно да се запослени разврсту. Правно-биротехничке школе "Димитрије Давидовић" јавно, својим потписом изјасне о његовом досадашњем и будућем раду до пензионисања, који ће бити обављен у фебруару 2001. Године.

Одлука колектива ће за директора бити коначна у моралном смислу и неће се позивати на закон.

У циљу спровођења овог изјашњавања именује се следећа комисија:

1. Совил Горлана
2. Кривокашић-Слауичић Маја
3. Васић Драгина

Презиме и име	Гласам ЗА	Гласам ПРОТИВ
1. Арсенијевић Милован		
2. Аниминовић Борбе		
3. Балашевић Душан		
4. Бахар Ермоза		
5. Белчевић Александар		
6. Бишевић Миладија		
7. Благојевић Радојка		
8. Бојат Милорад		
9. Васић Драгина		
10. Виденовић Мирјана		
11. Висковић Горан		
12. Вујић Бранка		
13. Вујић Вук		
14. Гаговић Весна		
15. Главоњић Савета		
16. Гргуревић Јасна		
17. Јодер Рале		
18. Јовић Светлана		
19. Драговић Вериса		
20. Боквић Наза		

Нисам ја неки активни члан СПС-а. У ову партију сам се учланио када сам конкурисао на место директора. Рекли су ми – твој противкандидат је из СПС-а и он ће добити подршку за именовање.

– Знате какво је било време, уколико ниси био у партији ниси могао да будеш директор. Али зар се нису сви борили да се то промени и зар нисмо сви очекивали да после промена буде битно само колико је неко стручан. Сада је изгледа и горе, сада су и чистачице неподобне. На последњим из-

Убиство или отказ

Пред присутним ученицима говорили су ми: – Сада ћеш, пиздо, да нам љубиш ноге, и још много других, горих ствари. Када сам видео да се све неће завршити само на псовкама позвао сам полицију. Полиција је дошла добивши задатак да ме обезбеди, али са налогом да не сме да интервенише. Када је кризни штаб видео да ја ипак не намеравам да поднесем оставку, у канцеларију је упао родитељ Ристо Мрђан, који је извадио пиштољ и почео њиме да ми прети. Претио је да ће да убије мене и моју породицу, жену и троје деце. У том тренутку њих неколико је скочило на сто и један од њих ме је разбијеном флашом ударио по глави. Притисли су ме на сто не дајући ми да дишем.

борима био сам кандидат Социјалистичке партије за општинског одборника за Скупштину општине Земун. Фалило ми је неколико гласова да уђем у Скупштину. Па нису ваљда људи за мене гласали због лепих очију, већ због тога што ме поштују. Помагао сам ја свим партијама. И Демократској и Демохришћанској, ако је требало неко дете да се упише у школу увек сам био ту.

Крстић који је без икаквог решења о отказу избачен на улици заправо је и основао Правно-биротехничку школу „Борис Кидрић“ у Земуну. Пре него што је формирана школа то је био раднички универзитет на коме је Крстић десет година радио као професор информатике. – Све је било у катастрофалном стању. Прво сам се изборио да нам министарство просвете 1998. године додели зграду и око пола милиона марака за њено реновирање. Месец дана пре него што сам смењен од Српске радикалне странке добио сам нове прозоре и стављен сам у општински програм за решење мокрих чворова.

26.01.2001 god. u/

III-L.455/2000

PRIVREDNI SUD U BEOGRADU, likvidaciono veće sastavljeno od sudije Mile Bjordžević, kao predsednika veća i sudije Tomislava Gaževića i Gordana Arandjelovića, kao članova veća u prethodnom postupku za utvrđivanje uslova za otvaranje likvidacionog postupka nad Srednjom stručnom školom "DIMITRIJE DAVIDOVIĆ" iz Beograda - Zemun, ul. Karađorđev trg br. 9, doneo je dana 23.01.2001. godine.

REŠENJE

OMEIJA SE prigovor direktora Miše Krstića na rešenje ovog Suda III-L.455/2000 od 27.12.2000. godine.

Образложење

Rešenjem ovog Suda III-L.455/2000 od 27.12.2000. godine određene su privremene mere obezbeđenja, tako što je punovažnost svih odluka organa Srednje stručne škole "DIMITRIJE DAVIDOVIĆ" iz Beograda - Zemun, ul. Karađorđev trg br. 9, koje se odnose na raspolaganje osnovnim sredstvima, planovima, potraživanjima i davanjem jemstva i avala i sredstava obezbeđenja potraživanja, uslovljena prethodnom saglasnošću likvidacionog veća Privrednog suda u Beogradu. Ograničavaju se prava direktora i svih drugih ovlašćenih lica za obavljanje poslova i čoustavljaju sva laptata sa računara i podražina po nalozima navedenih u izreci. Određuju se Илије Мировић за привременог органа њасловдења и заступања школе.

Против напред наведеног решења директор Миша Крстић поднео је преговор наводећи поред осталог: да дана 11.12.2000. године није поднео захтев Министру просвете, те да је нетачна тврдња из образложења решења, односно предлога регистарског судије о томе да је иколаски одбор надлежан за именовање и разрешење в.д. директора школе, већ је то плод омане мање групе запослених у Сређњој стручној школи "DIMITRIJE DAVIDOVIĆ". Се изложеног предлозио је да на основу приложеног доказа и изнетих навода веће одлучи о поднетом преговору. Привременог органа пословања и заступања поднео је одговор на преговор у свом поднеску - извештају о томе спровођења решења о одређивању привремене мере обезбеђења запремљен у овом Суду 22.01.2001. године. Оспорени су сви наводи директора из преговора и приложени писмени докази у прилог изнетих тврдњи.

Одлучујући о поднетом преговору ликвидационо веће налази да је оспорено решење донето на предлог регистарског одељења овог Суда I-Fl. 1697/00 од 27.12.2000. године, коме је поднет предлог - пријава за упис промене овлашћеног лица за заступање Сређње стручне школе "DIMITRIJE DAVIDOVIĆ" Београд - Земун, а на основу приложеног доказа одатве директора Крстић Мише. С тога се ликвидационо веће и није упштаило у оцену законитости донетих одлука на основу којих је поднет предлог за промену лица овлашћених за заступање, јер је то у надлежности регистарског одељења да лопита формалне и материјалне услове за упис. Привремене мере обезбеђења именоване су на заститу власништва и заститу права запослених, а одређени привременог органа руковођења и заступања ради под контролом ликвидационог већа. У регистру Суду важећи је упис директора Крстић Мише, а оспорени решење привремено су спровођене његова права законског заступања.

— Школа је за врло кратко време подигнута на релативно добар ниво. У протеклих три године стално је била у узлазној путањи што се тиче унапређења наставе, квалитета рада и услова рада што је у постојећим материјалним условима и конкуренцији каква постоји у Београду било јако тешко.

— Волео сам посао који сам радио и због тога сам га и радио. У школу су више пута долазиле финансијска и педагошка инспекција које нису пронашле никакве замерке на мој рад. Чак су ми дали најбоље могуће оцене. А могао сам да мућкам да сам хтео. Ипак је кроз моје руке пролазило доста новца за реновирање, али ја нисам такав човек. Додуше, били су пронашли неког сведока који је тврдио да ме је видео како сам наводно из школе изнео фрижидер, а ја им кажем: — Зашто би ја износио нешто што вреди 20 марака када сам могао да узмем много више новца, али нисам желео — истиче Крстић и напомиње да је из школе заправо избачен под врло сумњивим околностима.

Да би Крстићу уручили отказ школа проглашена неликвидном

Пошто Министарство просвете није желело да смени директора Правно-биротехничке школе, а које је једино надлежно да именује и разрешава дужности директоре основних и средњих школа, кризни штаб је пронашао решење тако што је председник Привредног суда Драган Кљајић прогласио школу неликвидном и покренуо стечајни поступак над њом.

Дана 27. 12. 2000. Привредни суд у Београду доноси решење о стечајном поступку и ликвидацији школе, на основу фалсификованог списка запослених, који су се наводно пот-

писали за подршку в. д. директора Илије Мировића. Истина је да су запослени заправо потписали своје присуство на седници 12. децембра 2000. године, а онда је без њиховог знања дописан остатак текста. Други папир је наводна оставка директора Мише Крстића, што је заправо папир који је њему 11. децембра 2000. године потурен да без читања потпише под претњом губитка живота.

Поменуто решење о стечајном поступку и ликвидацији школе је донешено од стране судије Миле Ђорђевић, а на препоруку судије Љиљане Мујагић. На ово решење школа је уложила приговор 5. јануара 2001. године, што поменуто судије нису желеле да узму у разматрање. Запослени у школи који се нису слагали са оваквом одлуком Привредног суда, а у жељи да заштите своја права, обратили су се шефу ове службе Привредног суда, судији Марији Трнинић. Судија Трнинић је била изненађена чињеницом да је овакво решење донешено без консултације са Министарством просвете, тако да је 12. јануара 2001. године контактирала са будућим министром просвете Гашом Кнежевићем и садашњим замеником министра Бојаном Алексић.

Госпођа Алексић је била изненађена чињеницом каква је одлука донешена ван знања Министарства просвете, без обзира што је школа под директном ингеренцијом једино Министарства просвете. Зачуђујуће је и то да је дато право располагања имовином школе Илији Мировићу који такође нема никакво решење Министарства просвете о именовању, а такође не постоји ни одлука о разрешењу директора Мише Крстића, мада је он једноставно избрисан из судског регистра. — Сви правници се чуде на који начин је проглашен стечај над школом. Обично, да би се тако нешто урадило, финансијска полиција мора да утврди да је школа неликвидна, а за то није било никаквих основа, већ је судија Мила Ђорђевић прогласила стечај на основу информација добијених телефоном када је уједно и избрала Мировића за привредног управника. Најсмешније у целој причи је то да је заправо суд прогласио стечај над државом, јер је школа државна институција. Ово је јединствен случај у свету. Али када се умеша политика и неко прогласи неподобним изгледа да су сва средства у разматрању дозвољена — каже смењени директор. Министар просвете Гашо Кнежевић, за кога Крстић тврди да је од почетка био упознат са целим случајем дајући благослов кризном штабу, Крстића је разрешио дужности тек 31. јануара 2001. године. Готово месец и по дана откако је на бруталан начин истеран из школе. — Првог фебруара написао сам в. д. директора Илији Мировићу да радим на упражњеном месту професора информатике. Уместо одговора добијам препоручено писмо са мојим документима и закљученом радном књижицом, без икаквог образложења. О томе обавештавам инспекцију рада која излази на увиђај и доноси одлуку којом се новом руководству школе наређује да у року од три дана успоставе мој радни статус и обезбеди једно од права из члана 70 Закона о радним односима у државним органима. Ни то није испоштовано већ ми је в. д. директора Мировић заказао састанак у недељу 4. фебруара 2001. године. На заказани састанак сам дошао али шта ми је то вредело када радник обезбеђења није желео да ме пусти да уђем у просторије школе, вероватно по нечијој ингеренцији. Када сам видео да је завладала тотална анархија 13. априла сам послао тужбу суду и од тада траје моја преписка са њима.

— На последњем рочишту судија је донео одлуку да се преиспита да ли сам благовремено поднео жалбу на решење о отказу. То је само замајавање, ја сам жалбу поднео у законски прописаном року, мада решење о отказу ни не постоји, јер сам ја јединствени случај који је добио отказ тако што су ме једног дана насилници избацили на улицу са образложењем да сам политички неподобан, без икаквог законског покрића за то. — Крстић напомиње да унапред зна одлуку суда и тврди да она никако неће бити донета у његову корист,

На основу члана 26. став 1. тачка 4. Закона о радним односима /"Сл. гласник РС" бр. 55/96./ члана 34. Закона о радним односима, Лак 1 и члана 13. Српског Колективног уговора у директор Правно-биroteхничке школе "Димитрије Давидовић" Земун, Тошћин бунар 17, доноси следећа:

О Б Ј У К У

Да се МИТЉИ МИШИ, разореном директору, на чијим је рукама престала потреба, исплати отпремнина због немогућности да напредује на друго радно место и то у висини осмотруског износа нето зараде коју би именовани примио у месеци који прећиди месец у којој му престаје радни однос.

Именованог је престао радни однос 31.01.2001. године. Отпремнина нето зарада у децембру 2000. године, износи 5.953,00 динара, а извршна висина осмотруског износа нето зараде износи 43.600,00 динара.

Према члану 25. Закона о порезу на доходи: свајак се на овај износ неће плаћу пореза.

В. Д. ДИРЕКТОР
др Петар Бојовић, проф.

јер Четврти општински суд са руководством школе има склопљене приватне, пословне дилове. Секретар суда Зоран Бировљевић и в. д. директора Илија Мировић, како тврди Крстић, у добрим су пријатељским односима које користе за прање новца. Зато ја и не верујем у неку правду јер тачно знам да Бировљевић предмете шаље код оних судија где има утицаја – каже Крстић који ситуацију у којој се нашао сагледава на врло реалан начин. – Сви су они врло повезани и зато не верујем да ће се нека приватна кривична пријава против припадника кризног штаба који су организовали преврат у школи решити у моју корист.

После бурних и чудних промена у школи је завладала анархија. Углавном се одржавају по два, највише три часа дневно. Школа је ојађена и очерупана. Покрадени је материјал за реновирање. Око школе и у њеном дворишту пуно је дроге. – Школа сваки дан све више и више срзава свој углед. Сви ми знамо да је на улицама пуно дроге. Међутим, ја сам се био договорио са локалним мангупима да не залазе у моју школу нити јој се приближавају. Толико сам могао да урадим, код куће више нисам могао да их контролишем – тврди Крстић и додаје да се према неким његовим сазнањима спрема продаја школе браћи Карић, те да би она могла да ускоро буде премештена на ново место у Булевару Лењина. Што је по његовим речима сулудо, јер је било потребно

Поткрадање школе

Школа је имала један од најсавременијих кабинета за информатику у граду. После моје смене компјутери су покрадени. Починиоци тог дела никада нису кажњени већ су се компјутери једног дана само појавили. Међутим, ново руководство школе не дозвољава ђацима да користе тај кабинет већ се у њему одржавају комерцијални курсеви информатике, и неко узима паре у своје џепове.

много труда да би се од Министарства добила постојећа зграда. – Школа која је некада имала углед сада је само једна велика руина, а на њеном челу су све сами хошпаглери – завршава избачени директор Миша Крстић.

Оговарање у функцији суда

Крстић је приватну тужбу покренуо против др Петра Бојовића који је једно време уместо Мировића вршио функцију директора, пошто се овај први превише експонирао у штампи и то углавном са негативним конотацијама.

– Бојовића су били поставили из Министарства. А он је до петог октобра био окорели СПС-овац који нас је све цинкарио Министарству просвете, уколико је неко од нас, у то време, читао неку опозициону штампу. После петог октобра променио је своје политичко убеђење и постао послушник новог режима. Тужбу сам покренуо и против Мировића и Славице Пуљезевић, зато што су износили неистине о мени говорећи на сваком кораку да сам човек који је огрезао у криминал и против кога се воде кривични поступци због разних малверзација за време обављања дужности директора школе. Наравно то није тачно, уосталом, нека докажу. – Суд је одбио Крстићеву тужбу уз образложење да су поменути у ствари само позивали надлежне органе да раде свој посао.

Већину оних који су сада против мене ја сам запослио. Белчевић, иначе брат оног Белчевића који је на протестима 1996. године на челу колоне носио лутку са ликом Слободана Милошевића, дошао испред мојих врата да ме моли за посао јер хлеба није имао да једе. Мировићу, који иначе има приватан хотел у Бечићима и који сада тамо одводи ђачке екскурзије и запослене из Четвртог општинског суда, увек сам излазио у сусрет дајући му кад год је желео и слободне дане и годишње одморе, да му посао на мору не би пропао. Сада се он удружио са секретаром Четвртог општинског суда Зораном Бировљевићем па заједно склапају неке приватне дилове од којих обојица имају користи.

111
27.01.2001
На основу решења Привредног суда у Београду бр. 459/2000 од дана 27. 12. 2000. привремени орган пословодјења Правно-биroteхничке школе "Димитрије Давидовић" Земун, Тошћин бунар број 17. дана 22. 01. 2001. године донео је

РЕШЕЊЕ

- I Стави се ван снаге решење в.д. директора ПБС "Димитрије Давидовић" од дана 15. 01. 2001. године број 1, а из формалноправних разлога.
- II Овежује се запослена Меденица Ана да се у року од три дана од дана пријема решења јави на посао.

Образложење

Решењем в.д. директора ПБС "Димитрије Давидовић", број 01. од дана 15. 01. 2001. године престао је радни однос запосленој Меденица Ана, а из разлога што иста од заснивања радног односа па до доношења решења није положила стручни испит. Обзиром да за доношење предметног решења није прибављено претходна сагласност Привредног суда у Београду, то је привремени орган пословодјења донео одлуку као у диспозитиву.

ПРАВНА ПОУКА: Против овог решења запослена може уложити приговор а у року од 15 дана од дана пријема решења, П.О. пословодјења.

- ДОСТАВЉЕНО:
1. Именованој
  2. У досије
  3. Синдикату
  4. Рађановодству
  5. Архиви

П.О. ПОСЛОВОДЈЕЊА
Илија Мировић

ЗАШТО ПЕТООКТОБАРСКИ РЕВОЛУЦИОНАРИ СВОЈЕ ДОЈУЧЕРАШЊЕ КОЛЕГЕ НАЗИВАЈУ КОМУЊАРАМА И КУРВАМА?

Професорке Правно-бироинженерске школе, „Борис Кидрич” из Земуна, Ана Меденица и Драгана Васић, избачене су из школе на незаконни начин. Од својих дојучерашњих колега са којима су до демократских промена у земљи имале сасвим коректну сарадњу називане су курвама, лоповима, лажовима и комуњарима.

Кажу да политички никада нису биле активне али да, ево, њихов случај и ње како има везе са политиком, што, према њиховим речима, признају и нови директор који је дошао на чело школе после демократских промена и његови сарадници. Ана Меденица, професор правне групе предмета и Драгана Васић, професор математике, тврде да су решења, било их је неколико, по основу којих им је пресијало радни однос, незаконити. Ана Меденица добила је чак три решења о ошказу која су по потреби мењана и доуњавана јер ниједно није било правно ваљано

Случај отпуштеног професора Правно-бироинженерске школе „Борис Кидрич” у Земуну није усамљен случај, још двадесет петоро његових колега одлуком новог руководства избачено је из поменуте школе. Професорке Ана Меденица и Драгана Васић, које је инспекција рада вратила на посао до правоснажног судског решења размишљају да саме дају отказ због невиђене пресије и манифестације насиља које руководство школе уз помоћ појединих чланова колектива врши над њима. Обе кажу да су после 5. октобра у овој школи прошле праву голготу.

Од својих дојучерашњих колега са којима су до демократских промена у земљи имале сасвим коректну сарадњу, називане су курвама, лоповима, лажовима и комуњарима. Кажу да политички никада нису биле активне али да, ето, њихов случај и те како има везе са политиком, што према њиховим речима, признају и нови директор, револуционар и бунтовник Илија Мирковић и његови сарадници. И ове две професорке као и њихове колеге широм Србије, отпуштане су у таласу чишћења оних који су окарактерисани као политички неподобни. Пошто су сценама њиховог мучења

Професору српског језика омиљена реч курва и комуњара

– Девећесто априла 2002. године на седници одељењског већа, колега Александар Белчевић, браћо оног Белчевића ишло је на митинзима 1996. године носно лушкву са ликом Слободана Милошевића и који се сада у иностранству жали на ДОС, без икаквог разлога почео је да ме напада називајући ме појрдним именима, да ме назива лажовом уз претиње да ће он да ме испере из школе и то врло брзо. Пошто није претињао, морала сам да напустим седницу и кренем у зборницу. Белчевића седница није ни интересовала, већ је одмах кренуо за мном да настави свој напад. Лето сам га замолила да ми се не обраћа и изашла на ходник испред зборнице. Међутим он ме је праћено вичући и вређајући ме. Пуно колега и колегица присуствовало је овој немилостивој сцени. Белчевић је махао рукама, претио да ћу ускоро лећети из школе и назвао ме лажовом, курвом, дебилом, ругобом, комуњаром и још многим појрдним именима из своје богатој речници – јер он је професор српског језика. У једном тренутку замахао је чак и да ме удари. Али се повукао схвативши да би то тек била грешка, узео је своје ствари и напустио школу – Меденица каже да је то изгледало много горе него што речима може да се опише. На ходнику је према њеним речима било јуно деце, родитеља, колега, иако да је та слика била непримерена месту збивања. Драгана је претила да боловању и размишља да да отказ.

ме избаци неко је потврду о положеном стручном испиту извадио из документације и уништио је. Када сам донела дупликат потврде, као разлог за престанак радног односа навели су ми недолажење на посао у континуитету од три дана. – каже госпођа Васић и додаје да је недолазак на посао констатовао кризни штаб иако то није било у његовој ингеренцији. Са тим решењима још око 20 наставника избачено је на улицу.

Вређање и батине

Не желећи да се помире са тиме да су избачене с посла, како оне кажу, зато што се нису неке приватно допадале или што су биле политички неподобне, Ана Меденица и Драгана Васић затражиле су да се суд изјасни да ли Илија Мирковић има право да даје отказе, пошто је он само привремени орган пословања. Суд је утврдио да Мирковић није овлашћен да даје отказе запосленима, нити је за тако нешто имао сагласност датог судског већа пошто је у школи после окрбарских промена уведено принудно стање. Инспекција рада по основу ове одлуке суда вратила их је на посао све до прароснажне одлуке суда. Радни спор још увек траје код Четвртог општинског суда иако судија поседује довољно доказа да пресуди у корист радница. Када је Драгана, први дан по повратку на посао, дошла у школу сусрела се са многобројним проблемима. Остала је на послу свега неколико минута јер је поново на груб начин, овог пута без икаквог решења избачена на улицу. Када се појавила у зборници помоћник директора Никола Прошић није јој дозволио да узме дневник и оде на час. Насрнуо је на њу и изгурао је наочиглед деце из школе. После овог инцидента Драгана Васић се обраћа Министарству просвете и СУП-у Земун, међутим, ни после неколико месеци од тог догађаја нико није реаговао. Ану Меденицу су на послу оставили још око месец дана након чега је уз физичко разрачунавање такође избачена на улицу. Колега Александар Белчевић је псовао и физички на њу насрнуо. Поводом овог догађаја Меденица је подсетила

Министарство просвете

- за заменика министра
Београд, Немањина 24

Предмет: догађаји у Правно биротехничкој школи
"Димитрије Давидовић" у Земуну

После исмиљак догађаја из децембра 2002. године који су опште познати свима у министарству, ја сам, као професор правне групе предмета, добила отказ. Пошто је отказ био дат, дрво од ненадлежног лица, друго без основа, подмела сам тужбу и радни спор који још траје код Четвртог општинског суда у Београду.

У међувремену инспекција рада ме је вратила на посао решењем бр. 117-00-1576/2001 од 14.06.2001. године. Пошто се школа оглушила о то решење, одбили су по жалби другостепени орган решењем бр. 164-03-587/2001-04. Инспектор доноси закључак 18.01.2002. год. и по њему добијам решење од школе да се са 01.02.2002. год. враћам на своје радно место. Редовно сам од наведеног датума ишла на посао и обављала своје радне обавезе.

Дана 09.04.2002. на седници одељењског већа, колега Белчевић Александар без икаквог разлога починио да ме напада појрдним именима, да ме назива лажовом и да ће ме он исперати из школе врло брзо. Пошто није претињао, ја сам морала да напустим седницу и кренем у зборницу. Белчевића седница није ни интересовала, већ је одмах кренуо за мном да настави свој напад. Лето сам га замолила да ми се не обраћа и изашла на ходник испред зборнице. Међутим он ме је праћено вичући и вређајући ме. Пуно колега и колегица присуствовало је овој немилостивој сцени. Белчевић је махао рукама, претио да ћу ускоро "лећети" из школе и назвао ме лажовом, курвом, дебилом, ругобом, комуњаром и још многим појрдним именима из своје богатој речници – јер он је професор српског језика! У једном тренутку замахао је чак и да ме удари, али се повукао схвативши да би то тек била грешка, узео је своје ствари и напустио школу. Много је то изгледало горе него што може да се писмено опише. На ходнику је било пуно деце, родитеља, колега, тако да је та слика била непримерена месту збивања.

Поводом овог догађаја, в.д. директора сам подсетила да мора предузети законске мере и покренути дисциплински поступак против Белчевића Александра, јер је дотични извршио тежу повреду радне обавезе (на радном месту и у радно време).

Вас, такође молим да предузмете мере контроле и ургентне како овакви догађаји не би умножили.

Унапред захвална,

Меденица Ана

професор правне групе предмета
Добрињска 7, Београд
тел. 641-266

Ана Меденица

в. д. директора да мора предузети законске мере и покренути дисциплински поступак против Белчевића, јер је дотични извршио тежу повреду радне обавезе. Директор ништа није предузео. О свему је обавештено и Министарство просвете које је Меденица објаснило да није у могућности да се уметца у спор јер је ненадлежно. Ана је тренутно на боловању и размишља да да отказ.

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
03 број : 361/3
09. март 2001. године
Београд

На основу члана 161. став 1. Закона о општем управном поступку и члана 18. Правилника о полагању стручног испита приправника наставника, стручних сарадника и васпитача издаје се

УВЕРЕЊЕ
о положеном стручном испиту

МЕДЕНИЦА (Раићел) АНА

рођена 14. маја 1956. године у Мостару, Република Босна и Херцеговина, дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Београду 22. септембра 1981. године у Београду, Република Србија.

Пред испитном комисијом од 23. фебруара 2001. године до 7. марта 2001. године, положила је стручни испит за професора правних предмета и тиме стекла право да самостално врши наставно-образовну делатност у оквиру своје струке.

За председника

Ју Засвић
Проф. др Загорка Јеквић

Декан

Др Драгутин Шошкић

ЖВАКА ЗА ЛУДАКА

Жена је код куће заборавила сипаре нереализоване рецепције којима је исијекао рок, ња нове нису добили. Мушкарац исује све редом, иочев од своје жене, лекара, ња све до иремијера Ђинђића и иредседника СРЈ Војислава Кошићунице. – Мајку вам, ишио ви не дођеиће да чекаиће у реду, ња да вас онда још и исиале – виче мушкарац, додајући арсенал најразличииијих исовки

Увођење нових прописа за издавање лекарских рецепата изазвало је много огорчења међу здравственим осигураницима и запосленима у здравству. Здравствени радници негодују због нових правила за издавање рецепата која су ступила на снагу 1. јуна 2002. године и преобимне администрације коју прописи захтевају, док болесници негодују због додатног малтретирања. Специјалисти којима је пак укинута право да пишу рецепте сматрају да им је укинута оно основно због чега су се школовали. Према речима представника Владе, нов начин издавања рецепата уводи строгу контролу ко сме а ко не сме да издаје рецепт.

Два пензионера и млађу жену са дететом, затичемо на степеништу испред апотеке у Кнез Даниловој улици како жучно негодују крипикуюћи стање у здравству. Ретка прилика да се види како се млади и стари око нечега слажу. Троје комшија се срело у Дому здравља, где су чекали неколико сати да стигну на ред како би им лекар преписао неопходне лекове.

Њихове муке настављене су у апотеци из које су изашли необављеног посла. У глас су се сложили да је стање горе него у Бојићево време, које према њиховим речима, у односу на ово данашње и није било тако лоше. Како кажу применене су његове методе али у још горем облику.

– Сада ме је апотекарка вратила јер ми рецепт није добро, по новом пропису, попуњен. Каже, не сме да ми да лекове јер ће морати због тога да одговара када јој дође контрола. Није помогло ни то што сам јој рекао да сам код лекара већ провео два сата. Ко ће сада поново да сутра изјутра понови исту процедуру. Много су ми нешто, бре, заплашени. Те не смеју ово, те тог лека нема, па је прескуп. Дође ти да дигнеш руке од свега – каже огорчени пензионер Сима, који каже, да не сме да се много нервира али нешто му у последње време то не полази за руком.

– Стално нас пензионере критикују. Те много се возимо градским превозом, стварамо настапицу уља и сво своје слободно време проводимо код лекара. Зашто би неко то радио уколико му то није потребно, наравно, не кажем да нема и таквих, али они су у мањини.

– Због неке глупе уредбе и зато што ми је грешком исписан рецепт ја сутра морам поново у дом здравља, мислите да ја то желим. На крају тај лек нећу ни да пронађем у државним апотекама, већ ћу морати да га купим – прича огорчен старац. Разговору се прикључује његов пријатељ и комшија, који нас позива да завиримо у дом здравља који се налази одмах поред апотеке, како би се уверили колико су велике гужве. Сада се сав народ слио код лекара опште праксе. Раније су рецепте могли да прописују и други лекари међутим, од јуна углавном то раде само лекари опште праксе.

– Чуо сам да специјалисти могу да дају само мишљење и предлог, а онда ти поново мораш да дођеш код свог лекара да ти он напише рецепт. Закомпликовали су то до бесвести. Ови одозго играју се са болесним народом – каже он. Млађа жена са дететом такође се слаже да је новим начином издавања лекова направљен велики пропуст. – До сада ми је пријатељица која је кардиолог преписивала рецепте да не морам као сада са дететом да се вучем по лекарима. Када сам изашла с посла узела сам ћеркицу из вртића и дошле смо овде да ми за моју болесну мајку лекар препише неке лекове. Чекале смо више од сат времена, да би ми лекар опште праксе преписао лек за притисак, а то је могла и моја пријатељица, ваљда је она већи стручњак од лекара опште праксе. Ово су увели да би се спровела нека контрола код издавања лекова, нико не ствара залихе из хобија већ зато што му је то потребно. Такође читала сам да Влада на тај начин жели да контролише и лекаре који су према њиховим речима, исписивали рецепте. Контролишу их као да исписују чекове без покрића а и то нико не контролише, јер би онда половина Србије била у затвору.

– Спроводе страх и трепет а много горе ствари су им ван контроле – каже ова млада жена која се пита шта ће бити са инвалидима који су се до сада сналазили као и она. – Чула сам да сада лекар неће да ти препише лек за неког другог, уосталом и ја сам морала да их убеђујем да је то за моју болесну мајку – каже она. Разговор за тренутак прекида средовечни пар. Њихова свађа привлачи радознале погледе пролазника. Жена је код куће заборавила старе нереализоване

рецепте којима је истекао рок, па нове нису добили. Мушкарац псује све редом, почев од своје жене, лекара па све до премијера Ђинђића и председника СРЈ Војислава Коштунице. — Мајку вам, што ви не дођете да чекате у реду, па да вас онда још и испале. — виче мушкарац, додајући арсенал најразличитијих псовки. Из дома здравља излази портир који га упозорава да су такве речи непримерене јер је у питању здравствена установа. Мушкараца то још више разбесни и почиње сада да прети и рукама и речима док га жена одвлачи ка колима. — Много је тешко да данас добијеш лек — причају саговорници који објашњавају да нови рецепт лекар не може да напише док не вратиш стари.

Како открива наш извор запослен у Заводу за здравствено осигурање ситуација је посебно тешка у Београду. Ригорозан је начин овере рецепата и упута за болничка лечења. Према његовим тврдњама последњих дана Завод није одобрио захтеве да се рефундирају трошкови набавке цитостатика. — Сви знамо да цитостатике користе они најтежи пацијенти и да су то изузетно скупи лекови. Мислим да је то не-

хумано и према њима и према њиховим породицама — каже он. Према његовим речима овера упута се одбија уз образложење да са здравственим установама нису склопљени уговори о рефундирању лечења што, по њему, такође није тачно.

Посебно се обазриво поступа после тврдње шефа канцеларије Светске банке за Југославију, Ролија О' Саливена, да се нека потрошина добра у Заводу набављају по пет пута вишој цени него што би она била када би се поступао по правилима које предвиђа Закон о јавним набавкама. Према О' Саливеним тврдњама цене по којима Републички завод за здравствено осигурање набавља лекове у просеку су за 23,7 одсто више од цена по којима лекове набављају хуманитарне организације. У Заводу за сада не желе да коментаришу ове наводе док Влада најављује доношење Закона о јавним набавкама.

Укинуто право на лечење

Колико су нови прописи у области издавања рецепата изазвали конфузију говори и случај више од седамдесет хиљада радника „ЖТП“-а, којима је ускраћено право на лечење. Према одлуци Републичког завода за здравствено осигурање од 1. јуна се примењује нови начин прописивања и издавања лекова на терет Завода. Уведени су јединствени идентификациони лични бројеви лекара и стоматолога који имају овлашћење да прописују лекове које финансира РЗЗО.

Због нових прописа 75 хиљада пацијената завода за заштиту здравља радника „ЖТП“-а не може да узима лекове на терет осигурања због тога што је Републички завод за здравствено осигурање обуставио издавање идентификационих бројева тамошњим лекарима. Завод за здравствену заштиту „ЖТП“-а већ 115 година постоји и пружа услуге 116 917 осигураника. Како истичу синдикалци, већином се ту лече грађани који немају пара да купе лекове. Због нових прописа лекари који раде у организационим јединицама ван седишта Завода остали су без идентификационих бројева па немају овлашћење да прописују рецепте. Случај „ЖТП“-а је само један у низу, а у периоду који следи биће још много ускраћивања Законом утврђених права на лечење.

НАЈНИЖИ КВАЛИТЕТ ЖИВОТА У БЕОГРАДУ

Према међународном истраживању које је спровео „Ви-лијан Мерсер“ Београд је престоница са најнижим квалитетом живота у Европи. Међународна компанија је до ових резултата дошла испитујући 39 критеријума који се односе на услове живота међу којима су привредни развој, политичка стабилност, екологија, доступност културних, образовних, здравствених садржаја... Од 215 светских метропола Београд се пласирао на 193. место у свету, а на последње у Европи. На лествици градова са најбољим квалитетом живота су Цирих, Беч, Франкфурт и Копенхаген. Од метропола у земљама у транзицији најбоље је рангирана Будимпешта, на 73. месту док се на Балкану најбоље живи у Загребу који се нашао на 124. месту. Од Београда боље је пласирано чак и Сарајево које се рангирало на 181. место. Према сличном истраживању по скупоћи Београд је био први град у Европи, а трећи у свету, одмах иза јапанских градова Осаке и Токија.

ВИШЕ ОД ПОЛОВИНЕ СТАНОВНИШТВА СРБИЈЕ СИРОМАШНО

Према последњим подацима трећина становника Србије живи испод доње граници сиромаштва. Примања тог дела

становништва мања су од 30 долара. У горем положају од ове групе становништва Србије је оних 18 одсто који живе у апсолутном сиромаштву, њихови месечни приходи су испод 20 долара. Ти подаци не укључују популацију избеглих и расељених лица која тренутно живе у Србији.

ЦЕНЕ И ДАЉЕ РАСТУ

Цене на мало у Савезној Републици Југославији порасле су у мају у односу на претходни месец за 0,5 одсто, док су трошкови живота повећани за 0,3 одсто, показују најновији подаци Савезног завода за статистику. Ако би се оваква тенденција раста наставила, до краја године би инфлација била 9,6 одсто. Међутим због очекиваног повећања цена струје и комуналних услуга биће изнад 10 одсто.

ПЛАТА МАЊА НЕГО ПРОШЛОГ МЕСЕЦА

Просечна зарада исплаћена у мају у Србији износи 12.429 динара, што је у односу на просечну плату исплаћену у априлу мање за 1,48 одсто. Просечна зарада исплаћена у привреди износила је у мају 11.942 динара, а у ванпривреди 13.919 динара, што је у односу на просечну зарду исплаћену у протеклом месецу релативно мање за 1,23 односно 2,23 одсто.

САМО ЈЕДАН ОДСТО СТАНОВНИКА ЗАДОВОЉАН ПЕТООКТОБАРСКИМ ПРОМЕНАМА ВЛАСТИ

Резултати испитивања које је спровела „ГФК“ агенција из Београда показали су да је чак 70 одсто становника Југославије незадовољно својом финансијском ситуацијом. Највеће незадовољство влада међу житељима источне Србије, а најмање у Црној Гори. Генерална оцена је да је стандард СРЈ на нивоу Румуније и Русије, а једино је испред Бугарске. У односу на период од пре десет година у Београду је највише разочараних због свог финансијског стања, док 48 одсто живи у нади да ће им се стандард поправити у наредних пет година. Око 24 одсто држављана Југославије сматра да није постигло ништа од својих животних циљева. Петина становништва сматра да ће жељени стандард достићи за наредних десет година, док 15 одсто мисли да у томе никада неће успе-

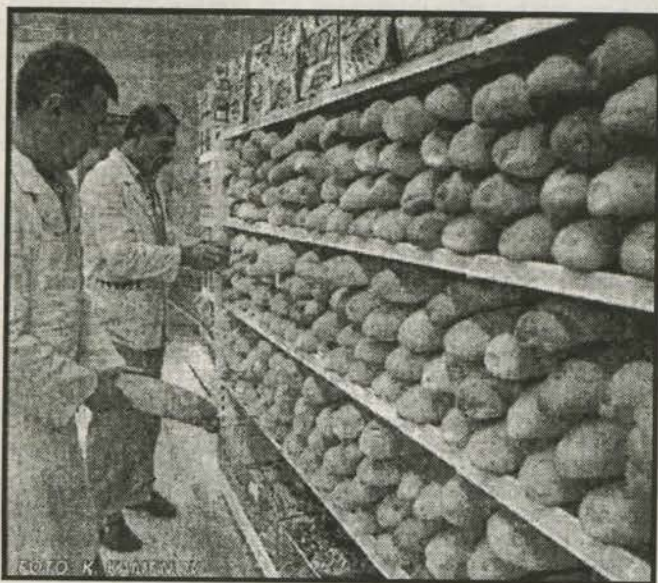

ти. На питање какво мишљење имају о својој земљи, највећи број испитаника одговорио је да је неуспешна, скромна, без циља.

Према истраживању једне маркетиншке агенције само један одсто становника Србије задовољан је петооктобарским променама, 17 одсто делимично, а четвртина није уопште. Највећи број испитаника од 25 до 44 године сматра да уопште није испунио своја очекивања. Југословени су најмање задовољни достигнутим степеном демократије, а већина њих сматра да у Србији влада анархија.

ЦЕНЕ ХЛЕБА ВАН КОНТРОЛЕ

Српско министарство трговине и туризма укинуће за месец дана контролу цене хлеба и дозволиће њено слободно формирање. Министарство је до сада либерализовало све цене, осим што под контролом држи цене народног хлеба који се продаје по цени од 13 динара, али се сада укида и то ограничење па тржиште постаје слободно.

ЗБОГ НЕМАШТИНЕ КРАГУЈЕВАЦ ГРАД КРИМИНАЛА

Због немаштине, привредног колапса и великог броја отказа у Крагујевцу је све више криминала. Само за прва три месеца ове године регистровано је чак 749 кривичних дела из области општег криминала. Забележен је и пораст убиства. Ове године догодило се осам убиства и два покушаја убиства, што је далеко више у односу на 2001. годину, када су регистрована три убиства и четири покушаја убиства. Све су учесталије и крађе на које се грађани одлучују због беспарице. Од почетка године евидентиране су 154, а у целој прошлој години било их је 630. Бројке показују да постоји пораст крађа возила. Без својих четворочкаша остала су 52 становника Крагујевца. Број откривених кривичних дела из области привредног криминала порастао је за 1 до 1,5 одсто у односу на прошлу годину.

СТИЖЕ ПОМОЋ КОЈА ЈЕ НЕДОВОЉНА

Закон о финансијској помоћи породицама са децом ступио је на снагу 1. јуна 2002. године, по коме родитељи првог детета немају више права на никакву помоћ. Само на пам-

перс пелене у првих шест месеци живота бебе родитељи потроше најмање 12.000 динара. Са свим осталим трошковима, подизање новорођенчета у том узрасту родитеље укупно кошта више од 150.000 динара.

ИНДУСТРИЈСКА ПРОИЗВОДЊА И ДАЉЕ ПАДА

Индустријска производња у Србији и даље бележи пад. Иако је у априлу забележен нешто блажи пад индустријске производње од 2,7 одсто у односу на март, производња у мају забележила је највећи пад од свих посматраних периода. Она је у односу на претходни месец нижа за чак 4,1 одсто.

ПИТАЛИ СМО ВАС КАКО СЕ ДАНАС ЖИВИ У СРБИЈИ

Купујемо само оно најосновније. Радимо и ја и супруг али имамо малу децу па нам много и треба. Све је много скупо. Када одем на пијаци и деци купим воће и још шта нам треба никада не потрошим мање од 400 динара.

(радница, 28 година)

Преживљавамо. Не питајте нас како. Пензије су мале а цене велике. Сада ће поново да покупи и струја, ко то може још да плати. С друге стране, ако обавезе према држави не платиш на време зарачунавају се велике камате.

(пензионер, 67 година)

На пијаци смо од раног јутра до касног поподнева. Када саберемо колико смо продали и одуземо трошкове, остане нам врло мало. Народ нема пара, па купује на кашичицу. Данас смо продали само шест килограма воћа, а било је дана да не продамо ни толико. Људи су много разочарани. Дођу и док купују стално гунђају. Скупо је ово, скупо је оно. Ако бих им дао за дабе од чега бих ја после тога живео.

(продавац јужног воћа на пијаци, 41 година)

Нисмо се за борили петог октобра да би нам нова министарка говорила да уколико не можемо да платимо струју да продамо стан. Ја баш нећу да платим струју, јер немам одакле, али нећу ни да продам стан. Нека неко дође да покуша да ме из њега избаци, ако треба употребићу и силу. Дошла је ко зна одакле и нас који у Србији цркавамо од глади убеђу-

је шта је за нас добро. Ј... такве реформе ако ти црева стално крче.

(пензионерка, 61 година)

Да си ме то питала 6. октобра рекао бих ти да живим много боље него пре. Тада сам био тако много пун вере да ће неке ствари у Србији кренути набоље, али испао сам будала. Завршавам тај неки факултета а не верујем да ћу моћи негде да се запослим. Мој друг је на бироу четири године и вероватно ће тамо бити још толико уколико не пронађе неку везу. Када не учим углавном с друштвом седим у кући. Купимо пиво и блејимо у телевизор. Немамо паре да негде изађемо. Моји моторци су били просветни радници па имају мале пензије. Не могу ја од њих сваки пут када излазим да тражим по двадесет марака.

(студент, 27 година)

Никада нам горе није било. Толико смо бедни да нема пас зашпа да нас ухвати. Много сам разочаран у ДОС. Показали су се као врло неспособни. Имамо европске цене а албански стандард. Можда се у овом тренутку живи боље у Албанији него у Србији.

(пензионер, 68 година)

Очеркујем да ће ови са власти ускоро да оду. Када будемо бирали следеће надам се да ћемо имати више памети. Сви министри сигурно не живе само од својих плата па незнају како је нама, обичним смртницима. Жена ми је већ добила отказ, радила је у Београдској пекарској индустрији, а ја радим у „Грмечу“ па мене вероватно очекује нешто слично. Уколико се то деси неће нам преостати ништа друго него да одемо на село и окопавамо њиву. Најтеже ми је због деце. Шта ће она да раде и каква ће бити када порасту. Сваки дан гледају како се ја и жена мучимо. Састављамо крај са крајем. Презадужени смо до ушију. Не знам шта да радим, очајан сам.

(радник, 45 година)

КАКО ЕПС ПЉАЧКА ГРАЂАНЕ СРБИЈЕ?

Рекламације на шалтерима Електродистрибуције због високих рачуна су учестала појава. Грађани тврде да их ЕПС покрива по различитим основама. Једни се жале на увођење блок тарифе, једни да плаћају струју коју нису потрошили, док поједини истичу да су највише угрожена домаћинства која немају своје струјомере. Нови министар енергетике Кори Удовички у свом првом обраћању јавности најавила је поскуљење струје за 50 одсто већ од првог јула. – Нико се од мене није више залагао да струја поскупи за 50 одсто, иако да ћу од Владе Србије изражити да са изменом тарифног система од 1. јула поскупи и струја. Верујем да грађани Србије могу да поднесу поскуљење, иначе се за то не бих залагала – рекла је Удовички и додала да ће се коначна верзија тарифног система знати ускоро

– Важно да грађани схвате зашто је неопходно да се повиси цена струје. Објашњавање тог разлога представљаће један од приоритета Министарства – рекла је нова министарка.

Грађани су и пре овог најављеног поскупљења муку мучили како да плате превисоке рачуне тако да је превисоке очекивати од њих да схвате министарку колико год она тврдила да је скупља струја предуслов за економске реформе у земљи. Покрет потрошача Београда је још зимус тврдио да становници Србије струју плаћају по европским ценама и да мало ко то може да финансира.

Људи из Покрета потрошача тврде да је струја поскупе-ла много више од званичног процента који је објавила Вла-да. Електродистрибуција Србије и Влада потрудили су се да цену електричне енергије подигну по свим могућим основа-ма тако да на крају нико није могао да растумачи по основу чега се добијају тако превисоки рачуни који знатно према-шују цифре које би се добиле са званичним поскупљењем. Рекламације на шалтерима Електродистрибуције због висо-ких рачуна су учестала појава. Грађани тврде да их ЕПС поткрада по различитим основама. Једни се жале на увође-ње блок тарифе, једни да плаћају струју коју нису потроши-ли, док поједини истичу да су највише угрожена домаћин-ства која немају своје струјомере.

Поново ће доћи зима

Поменута прича о цени и обрачунавању електричне енергије поново је актуелна јер се нешто слично најављује и за ову зиму, лето ће брзо проћи. Прича како ЕПС и Влада ућарују новац од својих потрошача је много. Божо Батница из Београда истиче да се против неправде и неједнакости код плаћања струје обраћао свим могућим инстанцама вла-сти, али без икаквих резултата. Божо Батница живи у кући коју деле две породице које немају сопствени струјомер, па су принуђени да струју троше само у најскупљој првеној зони, чија је цена виша за 150 одсто од оних који имају струјомер.

За утрошену количину струје два пута по 1600 киловата морали су зимус да плате 21.840 динара односно 6.825 дина-ра по киловату. Према Божовим речима за потпуно исту ко-личину струје на пример два министра који имају своје стру-

јомере платиће укупно 7.945 динара или 2.482 динара за је-дан киловат, што представља драстичну разлику. Таквих до-маћинстава какво је Божино има много.

Конкретно и јасно, два домаћинства која немају сопстве-ни струјомер плаћају такозвану струју коју ЕПС није ни про-извео, што значи да плаћају маглу и измишљотину, јер поме-нути потрошачи ту струју нису и не могу користити, јер она не постоји. Народу саопштавати да су овакав нехумани по-тез морали повући ради заштите 95 одсто осталих потроша-ча, система ЕПС-а итд., према Божиним речима представља чисту демагогију, лаж и обману. Основни циљ драстичног поскупљења струје које се односило само на пет одсто по-

Синдикат пензионера „Независност“ најавио за 14. август Протести због струје

БЕОГРАД - Независни синдикат пензионера протестаће у уторак 14. августа у 11 сати на Тргу Николе Пашића код повећања цене струје, најавио је рече Милан Бурџи, председник тог синдиката. Пензионери ће тражити од Владе Србије да укине одлуку ЕПС-а о блок тарифама и да направи нов тарифни систем. Тражиће и да Влада укине одлуку о повећању струје за 40 одсто од 1. јуна ове године и да одбрани ново најављено повећање цена због сезонских трошкова послужања. Пензионери ће тражити и да се искључена струје у домаћинствима не дигитале без судског решења. Синдикат пензионера „Независност“ ће тражити и да у Управни одбор ЕПС-а убу њихови представници.

Траже смену министра

Пензионери су на јунаришњој конференцији за новинаре најавили и да ће од Владе тражити смену министра за енергетику Горана Новаковића, јер се поше показао у решавању актуелних проблема око струје.

Добро је док је још лето

трошача је био – што мање производити струје и то надокнадити у цени.

Уколико би се прихватила таква логика, по Божи, најбоље би било да се ЕПС-у предложи да сваке године укине по неку електрану и на крају да производњу сведе само на једну сијалицу у домаћинству. Он сматра да би се тај, зулум, харач, неправда и дискриминација могли избећи једино линеарним повећањем цене струје без обзира на потрошњу, као што се то ради свуда у свету. Он ипак признаје да је сам крив за ситуацију у којој се налази његова породица.

Да уз дугогодишња одрицања није градио кућу од 140 квадрата по основу радног стажа добио би стан уз њега даљинско грејање, телефон, потрошњу струје од 1.600 киловата по солидној цени, јер би уз стан добили и сопствени струјомер. Уместо свега тога, како тврди Божо, он је својој деци обезбедио да плаћају зулум-тарифе и црвено-црне зоне сумрака.

Највише га према његовим речима ипак погађа то што је ДОС најављивао да ће да ради поштено по Уставу и закону али ништа од тога. На велику жалост грађана Србије, тарифни систем је променен до те мере да га данас нико не може растумачити. Такав потез, је како каже Божо, доказ да је много пута изговорена реч „поштено“, у време изборне кампање, добила супротно значење.

Муке кројача Стојана

У децембру прошле године кројач Стојан Граовчевић из Чајетине добио је први астрономски рачун за утрошену електричну енергију од 435.250 динара, за локал од 20 квадрата. У наредна четири месеца ЕПС Ужице и његов директор Радован Станић наставили су да му шаљу рачуне са сличном цифром тако да се дуговања достигла цифру од 616.450 динара. Апели да се рачуни исправе нису уродили плодом. Локал за који кројач Стојан добија астрономске рачуне није радио последње три године, али су у ЕПС-у Ужице за толики рачун нашли оправдање у неисправним инсталацијама које су биле узрок да 100.000 киловата оде у земљу.

Убрзо после овакве тврдње надлежних из ЕПС-а, Стојан добија писмену понуду од директора да прихвати нагодбу и плати 104.450 динара, без икаквог објашњења – ако понуду одбије биће му испоручен рачун пет пута већи од постојећег. После неколико дана ЕПС је заиста испунио своје најцрње претње. Директор ЕПС-а Ужице, Радован Станић је при томе наредио да се скине струјомер и пошаље на проверу без сагласности и власниковог присуства, што такође крши правила ЕПС-а.

После провере, надлежни изјављују да је струјомер исправан али у локал постављају други. Пошто је изгубио сваку наду да ће успети нешто да промени на локалном нивоу кројач Стојан запуцао је за Београд где је закуцао право на врата Министарства енергетике. После разговора са пред-

ставником Министарства, због неплаћеног рачуна струја му није исечена али ни дуг није опроштен.

Према тврдњама Граовчевића његов случај се провлачи још од децембра 2001. године када је сазнао од ЕПС-а Чајетина да је неко уназад три године, колико локал није радио неовлашћено троши његову струју. Случај је 5. 12. 2001. године пријављен СУП-у Чајетина са назнаком да се ради о крађи 100.000 киловата електричне енергије. Међутим неколико дана после пријаве, ЕПС Граовчевићу испоставља рачун од 435.225 динара.

ЕПС Чајетина с друге стране Граовчевићу наговештава ко из локала краде струју и сумња пада на кафић који се налази поред локала. Поменути кафић је, према речима кројача Стојана, био искључен из мреже око три године, други струјомер је показивао 95.000 утрошених киловата ноћне струје и 5.000 дневне, а радно време кафића је од 10 сати увече до 4 сата ујутро. Тек тада по овог кројача настају муке и проблеми.

СУП Чајетине и његов начелник Радован Раковић и инспектор Милан Буровић чине све да се ови лопови не открију. Извештаја СУП-а није било ни после три месеца па је пријава послата и у СУП Ужице, који прихвата да спроведе истрагу, али поново преко својих људи у Чајетини. Половином фебруара стиже извештај СУП-а Чајетина у Ужице где инспектор позива Стојана да му покаже шта је истрагом откривено. У извештају се наводи да Стојану Граовчевићу нико није крао електричну енергију, већ да је она отишла у земљу због неисправних инсталација.

Извештај су потписали начелник СУП-а Чајетина Радован Раковић и инспектор који је водио истрагу Милан Буровић. Међутим, шеф ЕПС-а Чајетина признаје Стојану да нико из ове установе такву изјаву није дао инспекторима и да је све измишљотина. После ових догађаја настају проблеми са ЕПС-ом. Граовчевић покушава да докаже да рачун који му је испостављен није тачан. Локал је величине 20 квадрата па је немогуће да је у њему потрошено 100.000 киловата за један месец. Да локал није радио последње три године потврђују и околне комшије које су своју тврдњу верификовале.

ЕЛЕКТРОПРЕВРЕДА СРБИЈЕ

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА УЖИЦЕ

Број: 925
Датум: 08.03.2002
Ужице

Граовчевић Стојан
31315 Златибор

ПРЕДМЕТ: Одговор на допис упућен Министарству рударства и енергетике

Узети са Вашим дописом упућеним Министарству рударства и енергетике а који се односи на регистровану потрошњу на Вашем бројилу подешамо Вас на следеће чињенице:

1. Спорна потрошња коју помињете у Вашем допису је у трошача и регистрована на бројилу чији сте Ви власник.
2. Чињеница је да је све три године за које изјавите да нисте трошили енергију, овлашћено лице покушавало да очита Ваше бројило, али како локал није радио, испостављани су Вам рачуни са нула потрошње. За све три године никада нисте рекламирали такав рачун.
3. Приликом читања бројила у месецу новембру регистрована су стања на бројилу која су неспорна. На основу таквог стања испостављен је "астрономски рачун".
4. На основу Ваше усмене изјаве, бројило је скинуто и испитано у испитној лабораторији и том приликом констатовано да нема неисправности на бројилу.
5. На основу Ваше писмене рекламације дозвољена је корекција "астрономског" рачуна, али не "штепавање" већ узимањем у обзир околности да локал није радио три године и да је могуће да је дошло до неовлашћеног коришћења од других лица, укупна потрошња је распоређена на три године што је за последњу имало рачун од 194.899,25 динара а не 200.000, како наводите у допису. Уз то понуђена Вам и је могућност да поменати рачун измирите на 6 месеци.

Надамо се да сте сагласни са наводима из овог дописа и да ћете предузети мере за измирење дуга за утрошену електричну енергију.

ДИРЕКТОР
Stanić
Станић Радован, дипл. ел. инж.

МАЧКА У ЦАКУ

Резултати испитивања које је спровео Покрет потрошача Београда показују да састав увозних детерџената, наведен у декларацији, не одговара стварном. Анализом на Институту за општу и физичку хемију утврђено је да се прашак за рубље познатих европских марки умногоме разликује од оног који кућују потрошачи у западноевропским земљама

Образложење за овакве резултате шестна председници Покрета потрошача пронашли су у томе да се детерџенти и омекшивачи, намењени кућима на нашем тржишту производе у Пољској, Бугарској, Румунији, Мађарској. Они се тамо производе по застарелој технологији и уз штедњу на трошковима производње

Патике, мајице, фармерке, електронска опрема познатих светских марки произведена у фабрикама у Кини, Јужној Кореји, Хонгконгу сасвим су нормална појава на светском тржишту када познате компаније, покушавајући да остваре што већи профит, смањују трошкове производње, измештајући своје фабрике у земље са јефтиним радном снагом. Купац добија по нижој цени производ са знаком „Најка“, „Аидаса“, „Сонија“, продавац више новца у своју касу и сви су задовољни.

То што је купљени производ лошијег квалитета од оригинала никога превише не забрињава, јер здравље потрошача није угрожено. Ипак, шта се дешава са продајом оних производа који у својој декларацији о земљи порекла садрже фалсификоване податке. Може ли се то онда сматрати преваром и може ли неко због тога да одговара?

Тржиште Србије, са увођењем, како то воле да називају овдашњи политичари, фер конкуренције, преплављено је разним производима којима се ни не зна земља порекла, понекад чак ни сировински састав или су наведени подаци пак лажирани. Због таквих ствари купци се приликом куповине врло често доводе у заблуду. Купујући производ познате светске марке купац у нашој земљи најчешће купује мачку у цаку.

Представници Покрета потрошача Београда истичу да

су посебно проблематични детерџенти за прање рубља познатих иностраних произвођача. Детерџенти који су преплавили домаће тржиште по квалитету и саставу су врло проблематични, те стога не нуде много од онога што се да видети на емитованим рекламама. Детерџенти као што су „аријел“, „персил“, „тајд“, „ленор“ као и остали производи познатих светских произвођача намењених за чишћење и прање, као и средства за хигијену која се продају на нашем тржишту разликују се по свом квалитету од истих производа који се продају на западноевропском тржишту, или пак у оближњој Мађарској и Чешкој.

Резултати испитивања које је спровео Покрет потрошача Београда показују да састав увозних детерџената, наведен у декларацији, не одговара стварном. Анализом на Ин-

ституту за општу и физичку хемију утврђено је да се прах за рубље познатих европских марки умногоме разликује од оног који купују потрошачи у западноевропским земљама.

Образложење за овакве резултате теста представници Покрета потрошача пронашли су у томе да се детерџенти и омекшивачи, намењени купцима на нашем тржишту производе у Пољској, Бугарској, Румунији, Мађарској. Они се тамо производе по застарелој технологији и уз штедњу на трошковима производње.

Мултинационалне компаније, желећи да остваре што већи профит отвориле су своје фабрике у земљама са јефтиним радном снагом и ниским трошковима производње. У тим фабрикама ради се по истој методологији као у било којој западноевропској земљи, међутим, пошто се штеди на трошковима сировински састав производа је лош. Централне су процене да су производи прилагођени овдашњим купцима.

Најчешће се изостављају неке од најважнијих компоненти које дају одређено својство производу због кога се он и купује, али са друге стране те компоненте су најчешће и најскупља ставка у читавој производњи, па се заобилазе. Наивни купци слепо наседају на стране рекламе мислећи да купују квалитетне производе познатих светских произвођача. Рекламне кампање за стране производе су заправо једине аутентичне. Упућени тврде да готово ниједан производ из до-

мена кућне и личне хигијене не садржи својства која се наводе у реклами.

Понекад се чак, напротив, стварају сасвим супротни ефекти. Док прописи на Западу и у Америци захтевају детаљне спецификације о пореклу и сировинском саставу производа, у нашој земљи то није случај. Наши увозни прописи предвиђају да роба која се увози мора да има само декларацију о здравствено-хигијенској исправности. И такве врсте провере су под великим знаком питања. Колико су контроле здравствене исправности производа спроведене ваљано питање је, јер су често под великом дозом сумње. Нарочито се то односи на разноврне препарате за мршављење.

За издавање таквих декларација задужени су здравствени заводи одакле увозници са лакоћом добијају све потребне папире. До сада се увек ишло логиком да нико у производњи не користи опасне материје као што су отрови или неке радиоактивне материје, мада је било и таквих случајева. Радиоактивно млеко у праху пар пута се поткрало у хуманитарним пошиљкама, које су на просторе бивше Југославије слале разне међународне хуманитарне организације.

Недавно се такође појавила вест да је „мусли“ страног порекла обогатен оловним опилцима и још неким другим металима. Увозник и онај ко је одобрио увоз до дана данашњег нису кажњени. Такав производ сигурно да не би смео да се појави у страним продавницама. Нама се такве ствари догађају можда баш управо због тога што у нашој земљи не постоји закон који би стварао обавезу, да се врше упоредне анализе састава и ефеката са онима који су назначени на декларацији производа.

Уместо тога сами себе доводимо у прилику да купујемо све и свашта занесени рекламом. Реклама је понекад толико добро направљена да купац просто не жели да поверује да су производ из рекламних спотова и онај који се може купити на тржишту дијаметрално супротни. Рекламна порука је толико дубоко допрла до свести потрошача да он и даље наставља да купује, иако има на располагању избор.

Домаћи производи запостављени

Домаћи произвођачи алкохолних пића, сокова, кондиторских производа, као и фабрике који производе средства за хигијену, због малог буџета тешко да се могу упустити у рекламну трку са страним произвођачима.

Тако на пример у Србији имамо два добра и озбиљна произвођача детерџената. И у „Албусу“ из Новог Сада и у „Мерими“ из Крушевца раде квалификовани стручњаци по рецептурама на којима би им позавидели многи странци. Поменуте фабрике имају такође врло развијене развојне службе, те на тржиште стално излазе са неким новим производима.

Квалитет производа и новосадског „Албуса“ и крушевачке „Мериме“ никада није био доведен у питање. Једноставно, фабрике користе услуге института који се баве испитивањем квалитета ове врсте производа. Ипак мало пара колико се одваја за рекламу показује свој данак. Купац се увек опредељује за онај производ за који мисли да ће задовољити његове потребе. Грешку прави и држава која уместо да потпомогне домаћој привреди све ради супротно.

Кроз сличан период су прошли и наши суседи који због грешака које ми сада чинимо не крију своје велико жаљење. После пада комунистичког режима странци су, уложивши мало пара, успели да покупују разноразне фабрике у које су касније преbacили своју производњу. Уместо домаћих националних фабрика са којима су се земље у окружењу некада поносиле, једног јутра освануле су фабрички комплекси који су у рукама странаца.

Ниједна од поменутих земаља нема више готово ниједан производ са којим би могла да конкурише на светској пијаци. Чињеница да су збринути радници који раде и примају плату не може превише да утеши. Профит ипак на крају одлази у руке неком странцу.

Грађани, са друге стране, немајући избора, уместо домаћих квалитетних производа приморани су да купују стране производе друге и треће класе. Одавно су стигла упозорења да таква судбина чека и нашу државу и њене становнике. Чак су и сељаци упозоравали званичне државне органе да се не играју са пољопривредом јер ћемо проћи као Румуни. Румунска пољопривреда је због немара државе потпуно пропала, па влада сада увози готово све пољопривредне производе, почев од кромпира.

Наши сељаци још увек полажу наду у пољопривреду, иако их Влада у томе вешто омета. Поред толико произведеног кромпира, неко паметан се досетио и увезао неколико хиљада овог пољопривредног производа. Између Америке и Русије због сличних ствари умало да избије прави трговински рат. Руси су Американцима замерили да у њихову земљу на бази реципроцитета извозе пилеће ногице које су врло сумњивог порекла и квалитета. Американци, познати по томе да нерадо конзумирају пилећу ситнеж, ногице су у

оквиру трговинске размене слали у Русију. Русија је, с друге стране, у САД извозила алуминијум за авионе.

Када је Путин забранио продају пилећих ногица Американци су ставили ембарго на извоз алуминијума... У међувремену Русима је стигла још једна забрана. На међународним летовима не смеју да користе своје авионе јер су много бучни. Русија је пар авиона купила од Француске и испоштвала договор. Приликом последњег Путиновог и Бушовог сусрета амерички председник је замерио руском што није купио авионе из САД. Путин му је на то оговорио да су њихови авиони много скупи, али да би били много јефтинији да није стављен ембарго на увоз алуминијума из Русије. Све то због пилећих ногица.

Како је ишужена „Засишава“

Пре пар година једна млада жена из Ниша изгубила је косу употребљавајући фарбу за косу заједно са хидрогеном једног реномираног шведског произвођача. Касније је утврђено да је производ заправо био произведен у Бугарској и да је од шведски познатог производа заправо садржао једино име. Иако је девојка најавила покренуће ишужбе против фабрике што је било неосивариво. На Западу се због таквих грешака плаћају милионске одштете. Својевремено је један држављанин Сједињених Америчких Држава ишужио фабрику аутомобила „Засишава“ из Крагујевца. Аутомобил „југо флорида“ рекламиран је као мали, стабилан аутомобил. Међу тим, аутомобил није издржао на лећу ветра када се његов власник нашао на мосту, па се заједно са аутомобилом створио шпана у реку.

НЕ ДАМО ПАРЕ!

Многи су ње скупове њада приписивали Милошевићевој личној промоцији, њио је можда и било боље од грубог досовог игнорисања. И њада се истицало како је сарадња са дијаспором неопходна, њио због свежег кайишала њио због лобирања у свету за нашу земљу, али на њом пољу нишња конкретнo није предузимано, њио је наилазило на оштре критике оних који су сада на власти. Једно је сигурно, организатор њаквих скупова сигурно није тражио по 2.700 долара од сваког бизнисмена из дијаспоре да би га неко њамо уврстио у још увек необјављену монографију и це-де „Лидери српске дијаспоре“

Када су видно незадовољни односом српских власти према дијаспори, моћни српски бизнисмени са разгранатим пословима широм света, напустили скуп под покровитељством Привредне коморе Југославије под називом „Нова реална сарадња матице и дијаспоре“, било је јасно да се покушај улагања капитала у матицу завршио дебаклом и то захваљујући челним људима из србијанске владе. За време трајања скупа није се појавио нико од најављиване високе Владине делегације, па су најбогатији Срби, схватајући у ком правцу се ствари одвијају, поручили премијеру да паре од њих сигурно неће добити. Ствар није могао да спасе ни министар грађевине Драгослав Шумарац, који се као једини представник Владе одједанпут, вероватно под утицајем изречених критика, појавио на скупу у „Интерконтиненталу“. Представницима дијаспоре, знајући да Шумарац нема никаквих овлашћења, био је то очигледан сигнал да будућих заједничких пројеката са матицом неће бити, барем док се неке ствари у матици не промене. По реакцијама српских бизнисмена који нису могли да сакрију своје велико разочарање могло се закључити да су се многи од њих запитали која је заправо сврха читавог скупа. Спремно су долетели из различитих делова света да помогну земљи у транзицији и реформама и закључили да од тога нема ништа. Влада, још увек недовољно зрела за сваке озбиљније инвестиције, оставила је јако лош утисак на угледне српске пословне људе, што је довело, не само до одлагања неких нових инвестиција, већ и повлачења капитала из неких унапред договорених заједничких пројеката. Мирослав Мајкл Ђорђевић, српски банкар из Америке који није штедео новац да финансијски помогне тој истој опозицији, која се борила за власт као и Народни покрет отпор, видно затечен игнорисањем скупа од стране премијера и његових најближих сарадника, новинарима је открио да је његова компанија понудила економски програм, али српска Влада то неће да прихвати већ тражи донације. – Када сам почетком године изложио Влади своје идеје изабацили су ме као кофер. На сву срећу не кроз прозор већ кроз врата. А сада се питају где смо ми - рекао је том приликом Ђорђевић. На скупу су се тада могли чути и подаци које Влада овдашњој јавности сасвим другачије презентује. Представници дијаспоре открили су да Америка, упркос изјавама премијера и министра иностраних послова, Србији, још увек није дала равноправан положај у трговинским односима и да ће проћи још много времена док се то не промени. Представници дијаспоре сматрају да је пропуштена прилика да се Америка убеди да промени свој став, одмах по доласку на власт и да ће то сада бити много теже. – Могло се то тада урадити да приватни интереси нису преовладали над државним - рекли су неки од присутних.

Тврдња председника Савезне Републике Југославије Војислава Коштунице да је дијаспора један од стубова ове државе и Ђинђићевог обећања да ће дијаспора добити право

гласа очигледно су само неке од лажи које су изречене у предизборним кампањама и у првим данима доласка на власт. Интересантан је податак да је до петог октобра постојало Министарство за везе са Србима изван Србије, које је са променама укинута. Уместо министарства основана је Агенција за дијаспору која до сада није урадила ниједан пројекат на зближавању дијаспоре и матице. У иностранству међу нашим грађанима који тамо живе мало ко је за њу чуо. Очигледно се агенција бави неким стварима далеко од очију јавности које нису намењене зближавању матице и дијаспоре и улагању у неке заједничке пројекте. Интересантан је податак да је приликом укидања Министарства за везу са дијаспором укинут чак и пројекат који је постигао веома добре резултате, а који је имао за циљ да деца наших исељеника приближи своју земљу, језик, културу и традицију. Пројекат који се одвијао за време лета када су деца под покровитељством поменутог министарства долазила у родну земљу својих родитеља и упознавала се са њом укинут је, вероватно зато што је он био замисао и резултат труда претходног режима.

Слични скупови дијаспоре организовани су и за време Слободана Милошевића. Тада је ситуација била слична садашњој али и тако много различита. Ни тада са дијаспором нису постигнути неки крупнији договори о улагању у нашу земљу, што због санкција, што због НАТО агресије, што због подржавања опозиције која је касније и победила на изборима. Међутим, за разлику од овог последњег скупа, поменути састанцима српске дијаспоре са представницима матице присуствовали су сви виђенији људи српске власти. Многи су те скупове тада приписивали Милошевићевој личној промоцији, што је можда и било боље од грубог досовог игнорисања. И тада се истицало како је сарадња са дијаспором неопходна, што због свежег капитала што због лобирања у свету за нашу земљу, али на том пољу ништа конкретно није предузимано, што је наилазило на оштре критике оних који су сада на власти. Једно је сигурно, организатор таквих скупова сигурно није тражио по 2.700 долара од сваког бизнисмена из дијаспоре да би га неко тамо уврстио у још увек необјављену монографију и це-де „Лидери српске дијаспоре“. Скуп дијаспоре је завршен. Бизнисмени обрћу свој капитал негде у свету. Организатори ће можда да објаве монографију а можда и неће. Скупили су нешто пара па ће видети шта ће са парама. По заинтересованости Републичке владе за моћне српске бизнисмене који располажу позапашним капиталом, скуп је могао да се одржи и било где другде у свету, можда би тада добио више медијског простора.

У сто земаља, на пет светских континената, живи око четири милиона Срба, или трећина њиховог укупног броја. Према најновијем попису, како су саопштили званични државни органи у дијаспори живи 399.000 Срба иако само у Чикагу има 450.000 наших сународника.

ДОС ПРОГЛАСИО КАРИЋЕ ЗА ПОЧАСНЕ ГРАЂАНЕ ЂУПРИЈЕ

Скупштина општине Ђуприја прогласила је петоро чланова породице Карић почасним грађанима те општине, због доприноса изградњи Ђуприје после бомбардовања 1999. године. Почасни грађани Ђуприје постали су Богољуб Карић, Сретен Карић, Драгомир Карић, Зоран Карић и Оливера Карић-Недељковић, одлучено је на седници СО Ђуприја, у којој већину имају странке ДОС-а.

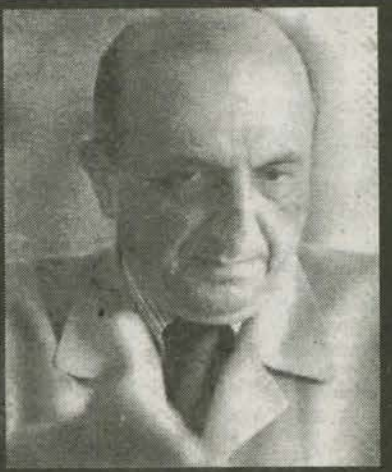

ОПШТИНСКИМ ПАРАМА КУПОВАО КОБАСИЦЕ

Ненад Дашић, бивши секретар Општине Сремски Карловци оптужио је председника Скупштине Ђорђа Гашића и председника Извршног одбора Лазара Игњатова да су ненаменски трошили паре из скупштинске касе купујући храну и алкохол. Дашић тврди да је председник Општине недавно потрошио општинске паре чак и за куповину 5,2 килограма димљене печенице, 4,2 килограма шункарице и 7,8 килограма домаће љуте kobасице. Председник карловачке општине пак тврди да не зна за злоупотребе буџета и незакониту функцију комуналног рачуна. О печеници и kobасицама истиче да су купљени за госте, укључујући стране амбасадоре.

РАЗБИЈАЊЕ СПЦ

Активисти Демокришћанске странке Србије по општинским одборима увелико причају да ће после њихове акције прикупљања потписа за самосталну Србију уследити и акција разбијања Српске православне цркве, тврде у Народној страници Правда.

РЕПУБЛИКА И НАТАША МИЋИЋ ИЗЈЕДНАЧЕНИ

Општинско тужилаштво у Ужицу предложило је предузимање истражних радњи против лидера радикала др Војислава Шешела због сумње да је 7. јуна ове године у Ужицу на ТВ С у емисији „Отворено о“ јавно изложио порузи председника Скупштине Србије Наташу Мићић. Према наводима из тужилаштва председника радикала терете да је говорећи о раду госпође Мићић починио кривично дело повреда угледа Републике Србије или друге Републике у СРЈ из члана 98, став 1 Кривичног закона.

ЕКСХУМАЦИЈА ТЕЛА НАСТРАДАЛИХ СРБА У „ОЛУЈИ“

На гробљу у Грачацу у Хрватској настављена је ексхумација тела лица која су страдала у акцији хрватске војске у бившој РСК „Олуја“, са 163 спољна обележја на гробљу у Грачацу. У првој етапи са гробља у Кореници ексхумирано је 27 тела за време „Олује“ и после те акције, затим је на подручју Госпића ексхумирано 18 тела из 1991. године.

МИЛИОНСКА ОДШТЕТА ЗБОГ КОШТУНИЦЕ

Пред Окружним судом у Београду одржано је рочиште по тужби новинара Ивана Галебовића и РТС-а против телевизија Пинк, CNN, Политика и БК. Галебовић их тужи због крађе ауторских права, јер су објавиле интервју који је са председником СРЈ Војиславом Коштуницом Галебовић урадио непосредно после петооктобарских промена. Галебовић заједно са РТС-ом, од ТВ Пинка тражи одштету од 650.000 динара, а од CNN-а 16.500.000 динара, а најавио је и да ће данас пред Окружним судом бити одржано рочиште против ТВ Политика.

РАСТЕ БРОЈ МАЛОЛЕТНИХ ПРЕСТУПНИКА

Према подацима Градског центра за социјални рад Београда, малолетничка деликвенција у главном граду бележи видљиви раст. У односу на податке из 2000. године, за готово 15 одсто је порастао број малолетних преступника, док је само прошле године регистровано 4.258 адолесцената са поремећајем у понашању, а међу преступницима преовлађују шеснаестогодишњаци, који су извршили дела која се квалификују као кривична.

СРПСКА СЛОБОДАРСКА МИСАО

ЧАСОПИС ЗА ФИЛОЗОФИЈУ, ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ И ПОЛИТИЧКУ КРИТИКУ

Часопис се може набавити у седишту Српске радикалне странке на Тргу победе 3 у Земуну, као и у свим општинским одборима странке. До сада је изашло 14 бројева. Цена једног примерка издатог 2000. године износи 100 динара, а за 2001. и 2002. годину 300 динара.

Излази двомесечно

Све информације на тел: 316 46 21

У ИЗДАЊУ

СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ
СТРАНКЕ

**ТВРДИ
ПОВЕЗ**

ЗЛАТОТИСАК

Књиге др Војислава Шешеља могу се купити у седишту Српске радикалне странке
Трг победе 3, Земун

**ЦЕНА
ЈЕДНОГ ПРИМЕРКА
ЈЕ 1000 ДИНАРА**

**ЗА ЧЛАНОВЕ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ПОПУСТ 70%**

Све информације на телефон: 011/316-46-21